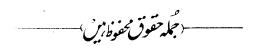
UNIVERSAL LIBRARY OU_228479 AWARINA AWARINA TYPERSAL

ٵڔؿۅ<u>ڵڞؽٷڟؚؽ</u>

علام مطبو ساخ ريش ڪئي را اورن ساخ ريم ڪئي را اورن

نوانبُ لفَدَرُدُرگاه کی خَالْ سَالارَجْنَاط بَدُورا

مَعَالًى اللهِ

____, _____

حَامِرُ الْمِنْ الْمُ

تصل وير

(۱) - نوامبی یوسف علی خاں بیا درسالا جناگ د دومیر دومیر

۱ ۲) ـ نواپغ روژ کی خان -ر

(٣٧) . نوابْ والقدر درگاة ليخان سالار جنگ خاندوران -

(۴) منظرتف في سالا حلكي -

ر 🔬 ، مر قد بوا في والقدر ورگاه قلى خارسالا جُبَّاخا ندوران

(١٧) منظر باغ دلکت اد -

(۷) . دروا زهٔ حلوخا نه وړم .

(٨) - نوام وتمن الدّوله خار عالم الم ما م اليجار سالا رضاك -

(9) - عائثور منائة خارعالم -

فوا ب ميريو سف على خان بها درسا لار جنگ دام اقبالم

سٹ الْہ میر حضرت معفر تمانب نظام المکا کے صفح او الطائباہ ب مازم دبلی ہوئے اس د تت خاند و راس فرو الفذر انواب و رکا ہ فلی خاس سالاً رَحْنَاگ ِ وَاب مِب رَمَان شرخِگ آپ کے ہم کا ہے ۔

یت الیف خان دوران نواب و دانقدرگے دو ق سلیما و راس عهد کی بهتری یادگاریم ان و نول ندکورهٔ بالا خانوا دوں کے ارکان کو یے فحرخال ہے کہ صفرت منفر تما جائے اہ کے عہدے اس ارک عہر کے محما فی تک بمیشاع بد ائے مبلیا د ضاصب فید پرسسہ فراز ا در نہایت نیک ا

د فاشعاری و جان نتاً ری سے مصف ہے ۔ • فاشعاری و جان نتا ری سے مصف ہے ۔ • فروز و میدار این کر مرکز بالد و گل مرکز سر سر سے معالم آئے

تواب مختا رالملاك سرسالار دنگ ماندان كه رئن در و ولت ليد. كه سيح جان شار تنه . جن كر مرشب چراغ عالىخال فياب مير بوسف على خال بها ورُ مالار دنگ دام ا قبالهٔ (جوستذكره صدر خانواد دن كے نضال و فوائل كے حقیق وارث حث ماصه

دو دمان میں) رولت علیہ آصفیہ کی کرسی م**دا را لمہا می ک**وزینت بخش چکے میں ۔ ی**م نذکر ہ** بناست خاندانی موصوت ہی کے نام نامی <u>منے مت خوات ک</u>ے

یہ بات ہا۔ عال کر اہوں ۔

^وا درگردی خاندوران فزاني العكدكي زفاقت صرته منفرتآب كونواني العدريراعما و ۲. ابك تاريخي أنختأف 11 خاندوران نوامع القدركي آباواحدأ منبايے زنده دبي 71 ترتيب تذكره ن ماندان کی فار 11 درگادشلی خال ول 77 مزروز فتسلى خاب 10 75 15 مزارات ورگا ه اولیا 10 'يايخ ومقام ولا دت پيريخ 10 11 با رمویں میدی کی حشی ظلی اور ولومند 17 نومشرطالی او رئیسکرا دی^ق به 11

صفحة اورنگ یا دمین اری حلوس اس عهد کی وضع داری ۳. غا م*دوران كى بطيفەگو*ئى وېذلسنجى 7 7 خان، وران کی دار نگافینجا نیرسرفرازی غان ^د وران **ز**ایج القدر کا صوبر داری

آءِ بَ رِيدُرُهُ آءِ بَ رَيدُرُهُ

ذكر دروش ملواة خواني 11 11 ر مجنون الكرتناي 75 مه نتاه کمهال م مرقد ملطان رالدن ز 11 مرتدسلطُان الشّائح معتنوق البي به ننا څنـلام محر 10 مزارنصيرالدين سيسراغ دملي 17 مزار تناه ترکمان بیایا نی 74 مرتسد بانفابشر 14 قبرت وحربهوانا تمرت وبايزيرا متدمو ٣٣ تبرمرزا بيدل ۲۴ زم آرانی خان زما*ل* 11 15 3 كنفيت نأكل 17 ٣ 4 ۱۲ 19 ٠ بم مه ننا ه علام مخردا دل بوره معنى! سينطال 19 47 ر تناه محلامير ۲. ۳ ر نتاه یا نصدمنی مراج الدين فان أرزو 45

صفى مرا ل ثابت مرا ل ثابت 47 66 معين الدين قوال 44 ٠ + ر إني قوال برا بی امیرخانی 41 رحمرخاں مهانی 41 شعاعت خان كلاونت 11 ابرابهم خاں کلاونت 71 سوا دخال 11 44 گھا نسى را م كھا دُجى 4 4 ۳۵ 41 ۳۵ 7 1 ۳ ۵ 40 00 45 کم ھ 00 75 نغمت خان مین نواز 4 6 00 تاه دانيال سرخي تا برا درمنت خاں ۹٥ خواصی دا نوشا تاج خار قوال 17 56 بارى نعتال عانی *،* غلام رسول 04 معتوقدا يوانحسن ل إقرطنورجي 46 0 1 حٹ توال 7 1 0 A حن خاں را تی

غلط فرول خوالبت كه عكسوفاب ميريوسف عكيني بهاوريه لا يُخبَّكُ إما فبا نواب ميربوسف علغان د گھنا تقدراؤے مقابلہ سكالم و س ركمنا تدراؤ سيمقابله وفتيابي ۲ ۱۸ وکرارباطرب وكرار بإب طرب أمتاب ہم حبيدرخال اصف**با** نانی تأصفجاه نماني فواب ركن الدوله واب تهور كبُك شرف لدوله وول نقول نادب 🖈 10,6 برتخاوا منفرناب پيوسنفدست آبري تبستخط فاب مغفرتاب فنج دارفواح فوحدار نواح تثني بهيعا د موجوداست موحودات ا حسسنا سوار صمعيا دخكب دود تسمصام تبكث رقوه يم آنه از لي مخاشت أ بىيارىسىيە مولم بيليه منها بنیالوازی منهاسواری سرکار وخدارفواح فوحدار لواح خلانت ارتئد خلافت راشده **کسن**ار أسناد

_عبغی		_صفى_	مر غمون	م	
44	چک کشانی	4.		الدبندى	
44	منا بی کنیکا	4.	<u>۽</u>	رجىام	
64	زمنت ولهجي	4.	•	ميان	
4.	سلط السبب	41	ندامرد	ملط	
44	دمصناني	¿r	روپامرو	كرسس	
4.	رحان! ئ	494	ر طوالٹ)	نۇربا ئى	
49	رینابان	۷۴	11	جيمني جيمس	
As	مکال بایی	40	N	اومگر	
^.	ફ દૂધના	40	ل سوار ر		
^1	ينا وتنو	49	G	رامب رام :	
	1216	وايع			
	by	(ري	1.1.	را	• .
	2522	,	غكط	بنظرير	_قيقحه
y	متلون		. تلون ن	4	٣
زت جنگ زت مالار	دائے واجا	زت	رائسے اجا	1.	
اب دوالقدر درگاه قلیخا	الماخطة وكسس خاندوران نو		• / •	7	1.
ركحعا	اضافه کیاتھا		اضاندکیاتھ)7	1.
•	<i>ېمر کا</i> ب	•	ہمراہ رکا بہ	9	7.
	درخیں		چنیں منگا. اور غ	11"	70
غنج دولال	واصحاب	وولال مييے در	والتحام ر و	14	77
لاول ^{لذا}	چادی اا	وتي	جا دى الا	•	-111 -111
	دره		زره	100	77
	<i>Z</i> ,		که برسشن ا	16	ر بر د بر
	موستد	•	-	10	01
-	بررو:	.•.	بررج الذ • ا	h 12	05
زه	الغون	ارى	الغوزه نو	1	1

1.450

بشمامته الزحمن الزحيم

ومنسلي

بارہوین صَدیٰ ہجری میں

کوئی افعانہ نہیں تبرے فعانہ کی طرح سب ہی ارتحدیث هیں سکڑون فتر ویکھے

نظرو مهند میں ولی ہی ایک ایسا مقام ہے جو فرماں روایان بهند کی شاہنشا میوں کا صدر مرکز ہوتی رہی اور و قتا فوقتاً مخلف زمانوں میں اپنے بانبول کے نام کی مناسبت سے اس کے نام می مخلف شلا ہستنا پورا انرزیت و رکھے گئے ۔ ایک شہر و کیے گئے ۔ ایک شہر

سه یه نظ عهد فیروز شاه تک زبان نود خلائی تھا۔ طولی مبند البیرخسرو اینے مروح در فیروز شاه کو نحاطب کرکے فواتے ہیں ۔۔ کرکے فواتے ہیں۔۔ یا یک اسپیم شمیل زآخور بغرا بارگیر یا بغرال دہ کر گردوں شینم و آبو روم (منطفر) أجرُّنے پر دُوسرا شہر اُسی کے مضل آباد ہُوا۔ گران ناموں میں سب سے زیادُ قبولیت اورعام شہرت و ہلی یا ولی نام ہی کو حال ہوئی جرآج کے زبانُ خاص وعام ہے۔ غوش وتی کے کوچہ و بازاد کی بنیا و تاریخی زبانہ کی آب گل سے بڑی ہے اُس کے مُنہدم عارات 'شکسند تفایز بلند مینار' عالیتان گنبد اپنے اولوالغرم بانیوں صاحب عظمت وجبروت شہنشا ہوں کے نشاط انگیز اور عبرت خیز افسانوں کو آج کے یاد دلار ہے ہیں۔

آخری دلی شامهجهات آبادی بناد اور اس کی آبادی کافر سفیه خاندا کے اقبالمند آجدار شاهبجهات کو حاصل مُوا۔ دلی اُس وقت طرفه شان شوکت اور عجیب غطمت و حشمت کی آبا جگاه بنی موئی تھی کسی شاعر نے خوب ظم کیا ہے: نگر ماش گرم و نہ سراش سرد مہم جائے شادی و آرام وخور میں درال شہر بھیار کس کیے بوسال از بہشت اسوی ب

له میری کاشی نا بهترن آیخ "شدشاه جهال آباد از شاجهال آباد" کهی اور انجیزاز دو پیسلا سے سرفراز سُود ۱۱ منظفر

ته نظاجهال نے مشتلا بیری میں حبوس کیا۔ یہ باد شاہ بنایت فیاض اور خیرخواہ رحیت تعدا راس کی بنوائی جوئی حارات

قی کدرو نے زمین کی عارتوں میں بیش بھی جاتی ہیں ۔ اس کے جمد میں ملک اس درج سرمیزوشا واب جواکد کسی عہد
مغلیمیں نہ مواج گاگو باسلانت مغلیہ کی عظرت و شان کا شارہ اس کے حدثین انہتا کے عوج کو بہنچ گیا تھا تی طابی سے اس کے حدثین انہتا کے عوج کو بہنچ گیا تھا تی طابی سے اسی شہر یا رکی تا دریادگا رخعا شانستار میں اس اجدار کی سلطنت کا خاتمہ اُس کے پہنر میشے شاہ عالم کیر سے انتقال میں اس سلوئے فانی سے عالم جاو دانی کی طرف کو چ کیا یہ منظفر بھوڑے اور اور آبھ برس کا فیا میں مالی میں اس سلوئے فانی سے عالم جاو دانی کی طرف کو چ کیا یہ منظفر

چەبندوسان طراوت ئىزىت كەازىنىرم اورنگ باردىبىشت بلندى گرفتە دروىنان حسن نېھىسىروخونى وكنعاب د دۇوسرا تناعركىتا ئ

کسے از زندگانی شا د باسند که در شاہبجہاں آباد باسند گر ہماراع بدموضوع دِمِلی بار ہویں صَدی ہجری میں ہے جس کو عہدِ زوال کہنا بجاہے ۔

یہ وہ زمانہ ہے کہ سلطنت منعلیہ کا آفاب افبال نصعت النہارسے
گزر چکا ہے۔ اس کا جاہ وجلال اور آبھہ نہ ٹھیر نے والا بُر رعب چہرہ لحظ
بہ لحظ زرد ہور ہاہے۔ ادبار واسخطاط کے دل بادل گردو پیش منٹلارہ ہیں۔ خانہ جنگی اور طوائف الملوک کی دبا ہر جہار جانب بھیلی ہوئی ہی خود غرن افاقت المدین وزراء اُمراء کی باہمی چیناک اور رشک وصد نے رہی سہی ناعاقب المدین وزراء اُمراء کی باہمی چیناک اور رشک وصد نے رہی سہی شاہی عظمت و شوکت کو بھی معن اور ج بنا دیا ہے۔ کہیں مرہلے سرکتی ور آئی اور نوٹ مار میں مصروف ہیں توکسی طرف سکھول نے شوروف ادمجا رکھا ہے اور اُس کی نیمروزہ آن پر ایمان لانے والے بھی زیریب لا احبال الفلین کہدر ہے ہیں۔

ظا مېرېے که ایسے طوفان خیزاور شورش آگییز زمانه میں دلمی کس درجه مرکز آلام ومصائب نه بنی ېونی هوگی اور کیا کمچه اس کی معاشری و تمدّ نی طالات میں انقلاب نہ ہوگیا ہوگا۔ اینہمہاس مرقع د ہلی کو پڑھئے اور موجود متمان وروشن زمانہ کی دہلی کا اس وقت کے حالات و واقعات سے مقابلی کئے انصاف شمط ہوں اور نہ کہیں۔
انصاف شمط ہے مکن نہیں کہ آب بھی میر کے ہمنوا نہ ہوں اور نہ کہیں۔
دتی کے نہ تھے کوچا واق صور تھے جوشکل نظر آئی تصویر نظر انکی محمد المرات محالا اللہ معالی میں موجود ہوگا ہوں کہ موجود ہوگا ہوں اور اس عمد کی طرف کو است حوالہ قالم کیا ہے ۔ جس کی وجہ سے مجھ مرفع المراس معلوم ہوتا ہے کہ مرفع ہرائی اور اس عمد کی طرف کی برمنی آذیں روشنی پڑرہی ہے۔ بہذا مناسب معلوم ہوتا ہے کہ مرفع ہرائی اور اس عمد کی طرف کی برمنی گریس کے۔ ہمزا کی انہوں کی اور سے مؤلف کا تعارف کو ایا جائے کہ مرفع ہرائی اہمیت پرکا فی روشنی پڑسکے۔

مؤلف كانعارف

ام وخطابات بخلص اور الواب ووالقدر لقب ورگاه فلیخال نام سالار جنگ اور الحال الم بسالار جنگ اور الحال الم الم بخلص به الدول مؤتمن الملک خان و ورال خطاب المحلص به الدول مؤتمن الملک خان و ورال خطاب المحلص به المنتوى نام آریخلص یعند گوئی کے سلم المتبوت استاد متولان اکبرا اور دبی بین عصد تک سکونت پذیر ب مجال الله مین مین کهنو بینچه وظیفه سر فراد مولی این والد کا ام تذکره نوسون فی تیز عبار تدکی الدی این کیا ب صلای بران قال کیا موصون کی تصنیفات (۱) کلیات بوچه دیوانول ورفسا کدو شوی پرش کردن برین مین کرمیزی و دور شدت سوان محیات یا دکار بس بران منظفر برش کردن بین مین کار بس بران مین مین کار استان مواد (۳) در کرمیزی و دور شدت سوانی حیات یا دکار بس ۱۲ منظفر برستان مین کار بین ۱۲ منظفر برستان مین کار بین ۱۲ منظفر برستان کار بین با منظفر به بین کار بین با منظفر برستان کار بین با منظفر برستان کار بین با منظفر برستان کار بین با کار بین بین بین کار با بین بین کار بین با کار بین با منظفر برستان کار بین با منظفر برستان کار بین با کار بین با کار بین با منظفر بین با کار کار کار کار کار کار کار کار کار

عالى خاندان خوش خلق سليم السيم متبع مرز شجاع انصاف بيند شكفته مزاج سخدان بريد و اخلاق بينديده سے سخدان بريد و افلاق بينديده سے متصف تھے۔ جن كام م ائنده خان دورال يا نواب ذوالقدر كے لقب فركر ينگے۔

ومن *وسلسائینس* | **نواب دوالقدر**کے آبا واجداد کا وطن **نواجی شہد** مفدس مملکت آیران تھا۔ اورسلسلهٔ نسب حسب ذیل و ہطوں درگا قلبخا^ل ابن خانداً تُعلِيغال بن نوروز قليغال بن دركاً فليغال بن خاندات قليغال جوتر کان بور بور اوس خانات میاخمیه کے ایک برے سردارسے تھی منہی مواہمے۔ له ليجي َ رأنُ شفيق تذكره كُل عنا مين رقطراز ب: - (در **كا قبيغال**) امير**ے بُ**ود عا**تيجا ،** واش آگا ه متصف إوصاف ميد و تخلق بإخلاق ببديره غيزتصوير را دمخفل كمينيش موالختلفتكي درمه وطوطي خوش مغيرا ازبيا^ن نىيىنىڭ مىقاد دىشكرىلىل بىل دا ستان تىغىد**ىللاقت ز**بانىڭ **دۇشگىغىتەج**ىي د*ر يۇدۇ گرچىرۇ خىدى*ق يېرىخ بانى او دلېننگ داموم مى ساخت وبېردل زديمي اواحيا واعداء را در دام مى انداخت ضميرنيرش در دېچيرسانى بازار آئينه . في مست ذاتِ والاصفاتش درنهما فووزي بالا دست شمع ونشستُ صولتَق ول تُعرِيْرُون را بّب مي نمو د و**خوجا تنش كُر يُرسبقت إ**ز رسم وسال می ربود - دیگراه صابیندیده عدلی وظیرندا - نیز عبلوم از ولیا با دی نیمی نیے تذکرہ نے فیرس دار کھیاہے ۔ (ديگاة لخاح يُنَ تَلَ و بويُصطراعط بدانها ميلِ مُدَوَّجَ تَلَيْ وجا مِ نشاه دو بالا در محنلها ميگردا نه دزنظم ونتر استعدا د مله نه دار د وانجلان لمبيت بشعرو انشأ دلابسرعت تمام ابدأع مينمايد مظفر

که دو آهد اقبهایزکه ورزی این و در از ارویکنی منطفر سه نوجی شهد تعدر سی قبیایها در می تجاهیک شهر تعالم

خاكِن دَوراكِ فِي الْفِيرِكُ أَبا واجُدا

فَا مُدانُ لَى حَالَ

خانِ دُوراں نواب دُوالقدر کے جدِ اعلیٰ خاندا قلیجاں علی مردان ں کے ہمراہ متعینہ فندھارتھے ۔ نتبا صفی کی ملوّن مزاجی اور نا قدر دانی کی وجہ سے علی مردان خال نے جب ترک مازمت کی قلعہ قتندھار اولیائے دولمت کے علی دان ضاں کے والد کھج علینی ان زیک کرد ۔ شا ہ خباس صفوی ادل دامنی) کی دلیع یدی بین ضدمت آنالیتی پرمشاً اورىعىطوس بسائيندات لائقه مراتب عليا فيخانى اورا بجندابا كالقب سرادند برئ بخبرسال كت هل كرآن يريكومت کی ببعث نے قلعة مذیبطار متانند نتاہ محاس نے اس قلعه کی *حکومت بر*رمرورا ذکیا ۔ گنجعلی نے سختاندار میں جرو کے سے گرکز نتمال كباعليموان خانح لاش تنهد متقدس روضكه منوره رضوبير مرض كى يننآ وتعباس خبارتفال سكوعلى مران تعا كوخطاب خانى حکومت فَدَرَ معارسے سرفراز اور بائی آئی کے مقب سے مقتو کیا۔ نُنا دعائی اِتعال اور نُنام بعنی کی افرروائی کے باعث عَلَى رِوان خان متوسل رِدر بارْسَتْ اجمِها في اورْحن فدةً كيصلة بي مرّا. اعلى مصل بملالا مرائي برِ فالفن مركم لا موّر مراكم يُهر ا بَك موصوف كي يادكار موجود ميم يستنظم من مجميلوا في التمال كيا- لامور من موئي علام السي على على الت على يه والامراء وهو مطيوع كلته سومائشي رخفر است خرار عامره صلال (منطفر) سين شاه عامن على كابدًا نهايت جابلة حكومت كى تلتاتيومي بمقام كالثان أتقال كا حَمَّ برفن بوا تاييخ ايران صف اسطفرا

شاہجہانی کے تفویف کر کے مبعیت خاندان فلی خان عازم مہند موئے اور لا مور بہنچے - خاندان قلی خاں روز سشنبہ ۱ جادی اثنا نی سنگ نامر مع عرضہ ات على مردان فان اور ہارہ نفررومیوں (جن کوشاً ہِ ایران نے بعد فتح ایر وان قند شار روا نہ کیاتھا) کے ہمراہ دربار ثنا ہجہانی میں حاضر ہوئے بخو د نے خلعت ا در مېزار روبيېږنقد سے سرفرازي يا دئي - روميول کوسي خلعت اور چار ہزاررویے خزانہ شاہی سے مرحت ہوئے۔ یہ جادی ا تأنی سٹن لیے كوحب شاهبجال نے اختیار پورمی منزل كى اور باتنے انبالہ مرح بنين شفار توخاندان لیخان ہی کے ذریعی^{علی م}ردان خال کوخلع^ک خاصہ و یا ل^{کی} ہاج بایران طلا روانه کی معلی مردان خان حب (روز دوست نبه ۲۲ بر روش نام صوبہ داری شمیر یر سرفراز ہوئے توخا ملان کیاں بھی موصوف کے ہمرا کشمیر میں احیات عزو و فار سے بہرکرتے ر^کھے۔

ک خلعت خاصہ - اس کباس خاص سے مُرا دہے حبکم اِدشا کہی وقت زیبِ بَن فرائے حصار عَلَصالح نے اس خلعتِ خاصیں بیُوش سمور کا ذکر کباہے (مظفر)

سله بالکی عاج (سکمبیال) با باق طلا وه شاهی بالکی جواتھی دانت اور بکارزر مرصع ہو۔ اسی باکھ عمواً مغیر فرماً و کے کو ٹی ہنمان میں کرسکتا۔ اِق مم کی ملعت کی سرورازی خصوص امتیاز پیدا کردیتی تھی (نطف)

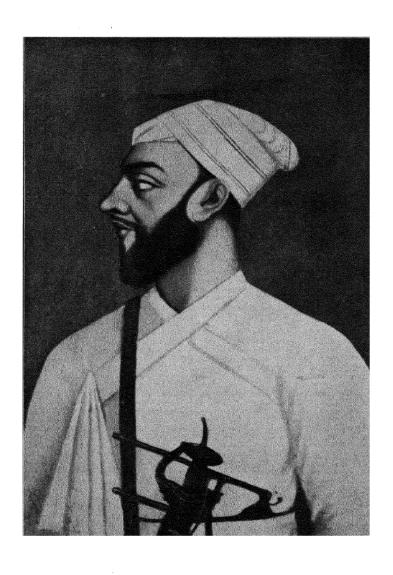
سع إدران امر صال مطبوع كلتد على الح مدور

سمه گلِ رغما صلاح قلمی ۔

رو<u>ئ</u> بى خال اول[°]

فا دان کی بعدان کے بعدان کے خلف الصدق درگاہ قلی خال اول نے علی مردان خال کی سفارش پر بارگاہ نتا ہجانی سے ضلع تھے ٹیم میں جاگیر ومنصب سے سرفرازی بائی نے دوعلی مردان خان نے بطرو ضمیمہ لینے سرکا کی میرسا مانی بھی خال موصوف کے سپردی علی مردان خال کے انتقال کے بعد شہزادہ اور نگ زیب نے خال سوصوف کو اپنے مصبدارول میں نشر کے بعد شہزادہ اور نگ ذیب نے خال شاہرادہ کے ہماہ دکون آئے نشر کی کرکے افتحار بختا ۔ درگاہ فلی خال شاہرادہ کے ہماہ دکون آئے کے عدم نیام کے بعد ہندوستان کومراجبت کی اور وہم انتقال کیا۔

<u>ه</u> خزائهٔ عامره ص<u>ال</u>ت

فواب دوروز قلی خان جد نواب درگاه قلی خان سا «رجنگ

نوروز قلی خال

درگاه قلی خال کے بیٹے نوروزقلی خال داروارکی قلعداری پر سرفراز

کیے گئے ۔ تاحیات اس خدرت پر ممتازرہ اور بیس انتقال ہوا۔
(ملا خطہ ہو مکس انتہ بیہ نوروزقلی خال) یہ دوشعر موصوف ہی کی طبغراد ہیں ہو

نتال نیافت کے ازخیار ما وہنو نو نعبار خاطر خلقیم و خاک برسر ما
انچہ جبنیم و کم دیدیم و درکار است و نیست

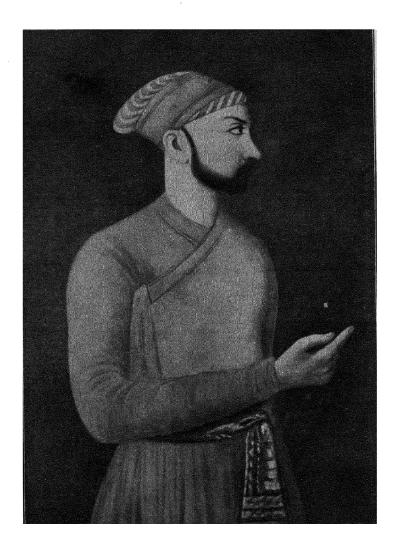
نیزای معنی بجز آ دم کہ بسیارست و نیست

خاندان فلىخال

نوروزت می خال کے بیٹے خاندان قلی خال نا نی خصب وجاگیری سرفراز موکر منصباران تعینهٔ اورنگ بادین شریک بوئے بنراہ عالم خارمنزل نے مدہ دہاں دھاروارے شاہبان عبوس سے تمیسے سال تنایہ میں ہم خاس کروت خاس راج جو بگریداد کے افقار نستے ہوا عرب سالح صفت جا۔

که ماخوذ ازبیاض خاندانی قلمی

ته ابرنصر تطب الدین می منظم شا و عالم بها در شاه عازی به جدوفات عالمگیر شالایس تخت نشین بوئے به بریع الز ا و جنبے خاں نے فل دمئے دین بنیا و سے تاریخ حارس نکالی موا یکوں نیستے بائی مرسٹوں کی بفاوت اور کھوں کی مکڑی کا (! نی برسند) سنگمنیشری و قائع گاری اورویاں کے محالات کی فوجداری پر سرفراز فرایا فطام آباد یالائی و قائع گاری اورویاں کے محالات کی فوجداری پر سرفراز فرایا فطام آباد یالائے میں فردا ور آجائی کی تعبیروا بادی حضرت منفرت آب طاب شرام کے عہدمی خاندان سی خان موصوف پہلے رکن ہر جن کامت تقل تعلق دولت علیہ اصفیر سے مواد نمان دورال فراب دوالقدر درگاہ فلی خاس مؤلف تذکرہ نمراآب می کے خلف الصدق ہیں ۔

خاندوران فواب فوالقدر درگاه قلی خان سالار جنگ موتمن الدوله موتمن الهلک

عيد صَرَّتُ مِعَفِّرًا طِلْ شِهِ الْهُ خَانِدُ الْوَاذِ وُالْفِرِدُرِكَا وَلِيهِ السَّالِارُجِنَاتُ

آریخ و مقام ولادت | خانِ دُوران نواب ذوالفند ۲۹ مر*جب ستا الهیجری* مِنَامَ مُنْكُمنير بِدا ہوئے بسنہ ولادت کی تاریخ خود ہی شد سال ولادتش زروے الهام درگاه سنبی زخاندانِ والا تليم وتربيت فياض فدرت كى طرف سے خان دُوران زواب ذوالعر المستسلم والكرابك عاص جوهر فالبيت عطام وانتها موصوت لوكيبن ہی سے نہایت ذہبن اور ذکی السبع واقع موے تھے۔ابتدا گواینے **والد** خاندان کیناں کے زہر پرورش رہے گر موصوف کی قینی تعلیم وتربیت **حض** مغفرت آب طاب زاہ کے زیر گرانی رہی جس کے فیصن ان سے (بقيعاشيدمنك) يسندمبرفانِ دورل وابكن الدولدركن الملك عارالهام دكن ١٠ رومفان شلار وزلك واب ذوالقدر كوعطام وكربي بسندميل وتتاكل فالمبارا فيسوج يتعددوب سارمه أعراف فعاياكياب مظفر له اس تایخ میں ایک مدد کی دین طلاا جرباً مرم تے ہیں ۔ منطفر

خان دُورال ہنوزسن رشد کو نہ پہنچے تھے کہ اکثر علوم وفنو ن متدا ولہ میں ہبرہ یا · موکر معصروں میں متاز ہوئے ں سنسب ماگیب راحضرت مغفرت ماب طاب تراہ نے حقوق دیر بینہ اوخاندورا کی ذاتی قالبیت پر نظرفر اکرچه دیمویں سال (مئتالیہ) '' ابنی منصب ٔ جاگیرعطا فرانیُ بمصاحبت میں رہنے کا شر*ف بخ*تا اور میں سال ہمراہ رکاب رہنے کی غربت سے سرفراز کیا۔ ىي ايەوەزمانە بے كە خاندان تىمور بەكا آ فئاب قبال گېناڭيا ا ہندکے آخری نبہنشاہ محکوشاہ (رنگیلے) سربرارکے مطنت له خزائهٔ هامره ص<u>امام</u> وگل رعنا قلمی ورق ص<u>لنت</u> که خزائهٔ هام<u>ده صهمی و گل رع</u>نا قلمی ورق م<u>لنت</u> تكه ما ندان مغليه كه آخرى شهنشاه سي<u>محه ح</u>الية مي - الله اله مال كي عمرمي با ما و قطب لملك (سيرعباريته خا وامیرلامرار (میجین بلنیاں) بقام آگره ۵ مزیقعده سلتلا ترخیانتین میه نے بتتلایوس بنفاق بعض مراوان دونوں

اعیان ملنت (قطب کملک المیلامراو) بحضاته که بعد زمام لمطنت اینے اقتمیس لی۔ ناومی اورعبدُ اس کے بیموقع انتخا سے *والمیر سلطنت میں پویٹ بڑگئی اس ختلالے میٹوں کی قوت حدسے موا بڑھتی*ا ور ق*اد شاہر گھٹ*تا گیا۔ ہ*ی پ*ر پاش^{قا} و عیت کی میش بندی نے سلطنت کو اور بھی کمزور بنا دیا بینا نیجذا در شا، کے حاکے وقت سلطنت گویا صفیر غلوج مرکزی تعرفی۔ میزنگا مرکے معدحالت اوجی بدسے بتر برگئ ترا مصوبے علی لاعل ان خودخیّا دموکئے غرمن سلطنت کواس نیجاں لم^{ست} میں چھوڑ کرا دفتاہ نے بعرمہ سال ا و بہ الافرساليايہ اس ساسے فافی سے عالم جا و دانی کی طرف کوچ کیا عَلَى معى ارشدن انى ذا هب الى ربى سيهدين سي ايخ وفات فكالى ١١ مطفر

دربار گہوار، عیش وعشرت اور آ اجگاہِ نشاط وطرب بنا ہوا ہے۔ بادشاہ امور مککت سے بے بہرہ ہروقت اچھ میں جام اور شغول بہ دلارا مہیں ز مام ملطنت بھی اُن ہی _اعیان اور دوس اُ کے م^اتھوں میں خبول خ عیانتنی اورلہوبیب کواپنانتعار اورمقصدحیات بنالیا ہے۔

حضرت منفرت مآب طاب ثراه عرصه سے کنارہ کشی اختیار فرام وکن میت نقل فرانروانی کررہے ہیں ۔ مرمٹوں کی مرکشی روز بروز بڑھتی جار ہے۔ ہرطون تاخت و آراج میں مصروف ہیں۔ شیرازہُ سلطنت در ہم برہم ہور اے۔

ا اخرکار محدشاہ نے مرہٹول کے مقابلے اور ان کی تا دیب کے لیے حضرت مغفرت مآب طاب تراه بي كونتخب فب راكر اوّلًا كمال دلجوني اور اشفاق آمیب زغایت ناموں سے سرفراز کیا بھرصوبہ مالوہ وگجرات کوضمیمہ دکن بناکر مرہٹوں کافنتنہ فرو کرنے کے لیے دېلى طلب فرمايا -

خدست پرسرفرازی | اس سے قبل ذکر ہوجے کا ہے کہ حضرت معفرت آ نے __ اُخانِ دُورال کی حُسن لیا قت کے باعث حاکیرونصب ٔ تنبرف مصاحبت وسمراه رکاب رہنے کے اعزاز سے سرفراز فرمایا تھا۔

له برائع وقائع ق - ورق ٥٥١ - (خودنوست نيجها لسوانح حيات آنندرا مخلص) منظفر

گرد ہلی کی روانگی کے موقع برخصوصیت سے عہدۂ واروعگی ہرکاڑہ سے سرفراز فراکرخانِ دُوراں کو اپنی میںسے میں سینے کے شرف سے متاز کیا۔

له مَاتُر نظائ ملى مُولف نسارام ورف (٩٣) يبال س امركا اظهار ضرورى علوم مميّا ب كرضدمت سركاره کی ہمبیت پر فی ابجار روشنی ڈالی جائے جس ہے اس کی دارونگل کی وقعت اور نیزلت نسیح امازہ کیا جاسکے۔ واضح م که مرجوده زمانه کی طرح اُس وقت مرکاره کی ضدستاس قدرمعر لی اور بے وقعت نہیں ہوتی تھی قِ اقعا ے بنہ طبیا ہے کدام فت یہ ضدمت ایک خاص رتبہ رکھنی اور مبرص ناکس کونہیں دیجاتی تھی مبرکارو كة تعتب رك وقت ان كى راست إزى وفا دارى اورمتعدى كا خصوصيت سے خيال ركھا ما آنغا چذكر درحقيقنت دو مرسے لفظول ميں ان كوسوانخ نوسبي كى يہتم بابشان خدمت آيجا مرديني موتى تفى گويا بر شامی سوائح نولسین تھے جاتے تھے میٹانچے جگ جیون دہسس (مرکارہ) اپنی نوارخے متحنب معروف بالیخ ببادرشامی میں رقمطازہے۔ کہ" منو ایں سواد درسنہ کمہنرار وکمیٹندینج ہجر بہمقدسہ درسلک بندگی بندائے درگاہ عالم نیاہ انسلاک یافتہ نجدمت ہرکارگی کرعبارت از سوالح نولس است سرلبند گشت ٔ اب ميم اندازه كيا جاسكتا ہے كم عهد وارونكى مركاره حس برخاند وراں نوا نج القدر سرفرا زكيے كيفے تھے كس درجه وقبع اور رفيع المنزلت فدرت نعى مب كوكمون لال نے اپنى أريخ إد كاري عبدُ خدم مكارى سے تعبر كوا بے يناني وه نواب نير لملك بها دركے ترجه ميں دولت عليه آصفيه سے اس خانران کے توسل اور واقعہ ناوری کے تحت حضرت آصفیا ہ اور عور شاہ و ترالینیخاں کی نظر نبدی کاحال اور اس وقت شبخ مید (شیرخبُک) دیمن مناصر بصلیله پر سرفراز رہے اس کو ناظرین اَسْمُدہ کمنی

حضرت منعفرت آب طاب ثراه آحرماه رسيع الاول سلشلهر د ملي يهنيج ـ الدرستِ شاہی سے سرفراز ہوکر بعداجازت مرمہوں کی ہم ریروانہ موے منوز مهم رئه رنه موئی تنمی که غلغارهٔ نا دری بلند مهوا حضرت مغفرت ما طبا شراه نے مرمہوں سے مصالحت کرکے دملی کو مراجعت فرمائی۔ ١٠ ركردى اندرى طوفان جكه بادو باراك مطرح تندهار كابل لأسور كونتاه ___ا و ہر باد کرتا مُہوا دارانحلافہ دہلی سے سومیل کے فاصب ایر آ بہنجا۔ شاہی شکر نے بھی کرنال بر مقام کیا۔ بر ہاں الملک ہم، دیقعدہ ک کو دخل شکرا ور در بارشا ہی میں بار ایب ہوئے ۔ اِس عرصہ میں جاسوسو^ں سے نادری سیامیوں کے ہاتھوں اپنے بہیرو منبگاہ یرآخت و تاراجی کی خبرلی ^ہ (بقىيە طاشىرىمىغى گذشنة) اورخان دَوران نواب دوالقدر كى رفاقت وجان نتارى كآمر كرتى نو ئے كلى تتا ہے ـ كه . دُّران قیداین شِنِح حیدر (شِرهَبگ) و درگاه قلی مرد و خدشگار در رفاقت بودند؛ ٔ اس نقره کویژه کر بخِزاس کے کہ بم عمر بربی مقل و دانش با پرگرسیت کہیں اور کیا کہ سکتے ہیں۔منطفر

ئے نعنل علیخاں نے حضرت آسفیاہ طائب کے ورود دہی کے موقع پر این خولی مکھکر پیش کی اور نہار رؤ نقد مع اسب ؛ سازنعرہ صلہ سے سرفرازی ائی ۔ ے

> مك شكركه ذات وي بين بي آم رونق دو ملك إدشا بي آمر آريخ رسيدنش مجوشم باتعن گفت آيت رمست البلي آمر

ت بغول گردهاری لال هام ذیعقده -

با دشاہ سے سرسواری احبازت خوا ہ ہوئے ۔حضرت مغفرت ہائے امیالامراء نے' جبلحت وقت منع فرمایا ۔ گر بر ہان الملک' کجوسٹس شحاعت میں اسی دم شاہی نشکرسے نکل کرسیاہِ نا دری پرطرہ ورہو ئے اور ارٹے ہوئے اس کے ہاو^ں لشکرکٹے پنچ کر گھر گئے ۔ محکم شاہ نے یہ خبرٹ نکرامیرالامرا، کو مدد کے بیے حکم فرمایا امرالامراہی بران الملک کے شریک کارزار موئے ۔ نہایت یامردی سے مقابلہ کیا۔ آخرزخی ہوکرشکست مٹھائی۔ برہان الماکٹ اسپر ہوگئے۔ نآورشاہ نے ر ہان الملک کی عال تختی ۔ امیرآلامرا ، نے واپس ہوکر زخموں کی شدّت^{سے} دُوسِهِ بِ روز انتقال کیا حضرت مخفرت اب نصب امیرالامرا نی تجشالها ے سرواز ہوئے۔ اور ذیفعدہ ان لایھ کو حضرت منفرت ما<u>نے ب</u>ادشا كى عانب سے اولاً بيام ملح ديجر لشكر خاں ونجم الدين خال كونا در شاہ كى خد میں مبحا۔ کیرخود مع عظیم اللہ خال نا در نناہ کے دربار میں حاضر ہوئے نزائط صلح طے ہونے کے بعد اُنسی روز حضرت منفرت آب نے نناہی نشکر می معاودت کی۔ دوسرے روزخو دمحگر نثاہ ننفریب ملافات سع مخصوص ری اراکین ملطنت نا در شاه کی فرودگاه پرتشریف فرا ہوئے نیا در شاہ نے شام بنر اسم مہازا له بدا مع وقا مُعَ قلمي وآيا يخ فعر مدد وآيخ راحت افزا تمي تحفة الشعرار قلمي ١٠٠

ے اور تلی بن اہا مفی تعبیارا فشارے تھا سائے لیو میں پیدا موا۔ ڈککون ہی سے جہ سرشحاعت اور مہا دری

اداكي بعدسه بيرمحرشاه فاين قيام كاه كومراجست فراني-

بعض موضین کا بیان ہے کہ برہان الملک کومنصہ بامیالامرائی کی ارتوی اور ان ہی کی کوشش سے نادر شاہ مصالحت پر آمادہ ہُوا تھا گرجب برہائیا کہ کومنصہ امیرالامرائی سے مایوسی ہموئی اضول نے نادر شاہ کو بہت کچیہ ال دولت کی سع اور قلعہ معلے چلنے کی ترخیب و تحریص کی۔ نادر شاہ نے دوبارہ بعض اُمور کے تصفیہ کے حیلہ سے (۱۲۸ فیقعدہ سائل کو) اولا صفرت بعض اُمور کے تصفیہ کے حیلہ سے (۱۲۸ فیقعدہ سائل کو) اُمور شائد کو بلاکر نظر شند منظرت آب بھر (۲۶ فیقعدہ سائل کا گھر شاہ اور فیروز جائے کو بلاکر نظر شند کرلیا۔ غرض اس وقت حضرت معفرت آب کی رفاقت میں بجرفائی ورا سائل ہو تو قال نیاز ہو تو فیرا نیار ہو تو تو تا اس نیاز ہو تو تھا۔

(بعید اند منولات کے آنار عبال تھے سن رشد کو پہنچ سلطت ایران کو تباہی سے بچایا تمام مقبوضات افغانیو
روسیوں ' رومیوں سے وابس بے شلطان سین خوی اور شاہ عباس الث کو معزول کرکے (شکلاً) خوتخت کی
کانک ہوا ۔ تفد ارفتح کیا پیر کابل پر قبعہ کیا سلط الیمیں مبند وستان پر تاخت کی فتویا ب موا دریا ئے شکر
کی مغرب طرف کا تمام ملک قلم وایران میں شال موا ۔ بہند وستان سے وابی کے بعد شہد کو والسلطنت بنایا
خوارز م مجارا اور واغتان کو مغلوب کیا - اس کی خوزیزی کے باعث رعیت نا اض تھی ۔ آخر علی فان صاکم بہت خوارز م مجارا اور واغتان کو مغلوب کیا - اس کی خوزیزی کے باعث رعیت نا اض تھی ۔ آخر علی فان صاکم بہت ورز م کار دیا ۔ اس کے عہد میں
صدود سلطنت ایران دریا نے سندھ سے کو وقات کا فیسیم مو گئے تھے ۔ (جہاں کرنا نے نادری)

ے اسطی الشہ مسرالدین محمد حرید رہے ہی محریقی بن محمد باقر کوشینے محدیقی ابن شیخ اوس سلسلانسب سینید و اسط (باقی رضفی (۱۷۰ رفاقت و دفاداری افانِ دُورال کی حقیقی رفاقت و وفا داری اسسے زیادہ

(بنبد ما خیر مسفد ۱۰ حضرت خواجه اولیس قرنی ناک ختبی مو یا ہے ۔ جد اعلی شیخ اولیس اولاً خدمت تولسیت اوقات ميذ منوره پرمرفراز تص با لاخرويند منوره سے اپنے بيٹے (شيخ عمر على) كے عمراه تجربن آئے وال سے عازم كوكن (کیمبزی کوئ کنامے دیا ہے شور واقع ہے) ہوئے گؤٹن سے عہد ملی عادل شاہ میں آبیا پور پینچے یعلی عادل شاہ نہایت اعزأ داخراه مے میں آیا اورا فامت بیا بور پر مصرموا - آب نے منظور فر ایا علی عادل شاہ نے آپ کے فرز مُرشّح تھو کی ثالمبیت پرنظرفر اکر خدمت دسیری سے سرفراز کمیا اورالا احد نوائنہ (حویضل میکا نہ اوراس وقت مرم بنا إنه به وتبار المهامي برمرفراز تقا) كي دختر سے عفدا زدواج قرار دیا۔ اس مخدرہ کے بطن سے شیخ محکہ اقر وتنتخ مخ على على فلو ميل ئے۔ نتیج عد با قرسن رمشد کو پنجکے رخدمت میرسا مانی اور نتیجے محمولی عبد ہ ستوفی المالک سرواز موئے۔ عبدسکن رتعاول نناہ میں صطفے خال وزیری ناموافقت سے عالمگیر کے پاس عرضہ شت كعبى ـ عالمگيرنے فرمان نبي صاد كيا بعيرصول الازست شاہي شيخ مخريا قرمنصب دو ہزاري ويا نصد سوار ا در دیوا نی شنا بهجال آباد وکنتمبیرسے ممتا زا *ورشنیخ حیر منص*د بنرار و یانصدی وسیصدروار و دیوانی فوج ں تنا ہزارہ عظم نا مخترکے گئے شیخ محد اِ قرنے سبب امرافتت آب موا شہننا ، عالمگیرے بواسطه اسدخا تعیناتی دکن کی درخواست کی۔عالگیرنے زراہ عنایت دیوانی تلکوکن نظامرشاہی پرسرفراز کرکے مرخص نرا با مج آیاً شیخ موجوز فی اقیام کال عزو و فارسبر کی ۔ آخر عومی خدمت نئے تعنی اور جاگیر مرشرو طی سے دست بردار دورار در مِن كُونت في يَاركي . عالمكير نے جا گيزان بجال ورنگليف نوكري سے معاف فرا يا مشللام مِن نتقال موا -علوم منغول ومنقول مين فاشل حبيدا ورعا لممتبح نتص تلخيص المرام في علم لكلام وروضة الانوار زبرة الانكار آب كي شهرك ۔ آلیفات سے بیں۔ موصوف کے فرزند شیخ کو تعلی عبد عالگیر میں منصب سے مدی اور عبد بہا درشاہ میں ضب پانسہ

اس واقعہ سے ظاہر ہوتی ہے جبکہ نآرشاہ کے ورود دلمی کے بعد (دلمی کے برمعاشول کی ہرزہ سرانی کے باعث)فنل وغارت کا بازار گرمتھے اور (نِقِيرِ اللهِ مِنْ عَلَى اللهِ مِنْ اللهِ مِنْ اللهِ مِنْ مِنْ اللهِ مِنْ اللهِ مِنْ اللهِ مَنْ اللهِ مَنْ اللهِ مَنْ اللهِ مِنْ اللهِ مَنْ اللّهِ مَنْ اللّهِ مَنْ اللّهِ مِنْ اللّهِ مِنْ اللّهِ مَنْ اللّهِ مَنْ اللّهِ مَنْ اللّهِ مِنْ اللّهِ مَنْ أَلَّهِ مَنْ اللّهِ مَاللّهِ مَنْ اللّهِ مَا مَا مَنْ مَا مَا مَا مُنْ اللّهِ مَنْ فارُّد كن موئے توخانِ موسونك دارونگل حشام قلعهات دكن يرمتاز كيا شيكا اُشخ موسون نے امطالم فاني سے كوي ذيلا -شمالین محرجباً ایسی کیفلف المدق من اللام عالم وجودیل کے عالی نبت (۱۱۱۷) این نولد بکسنی می صب می الگیری تفتخزا وربعدسن رشدوتميز مضرت منفرتا آكي زرؤن وسليرم بثال موكرا ضافصدى مفدثي مهاري داروع كافيليخا فاسيرمروا سب پوسئے بعد رطنت شنیخ (محدثقی) باضا فدنسدی منصب سدحدی پرنمنا زاور بوقت روانگی مضرت بمغرت ا بسوے دہلی خدیمت عرض بگی سے مرفراز ہوئے اور منسگامہ نا دری کے بعد بامنا فہ دوصدی منصب یا نعبہ وخطاب میدر یا زخان پرمفتخ کیے گئے ۔ واقد نواب ناصر حنگٹ شہبد کے بعد باضا فدص کے نصف ششععدی اور لعبد فتح ترخيايي بإضافه دوصدئبصب بشنفسدي وشتعد سواريرترقي فرمائي عبد منطفر تنك ميرمضب بزاره يانصدي وبإنف رسواد سے ممتنا زموے عہد سرالما لک صلابت جنگ بی اولا منصب پنجیزاری جیار میزار سوار و پا کا وہما اردا تب وعم ونعاره وخطاب نیرالدولهٔ شیرنبگ تا نیاً با ضافه د و نیراری منصب برخت نبراری و معنت نیرار سوار و ما بی مزا اورخطاب نیسرالملک سیسسرسامانی سے مسرفوا ز کیے گئے پھر دیوانی سے کررا زاں بعد صریحات دکون پر ممت از ہو ئے آخریسب ضعیعی کو ایک پنی انتیار کی۔ مگر حضرت اصف جاہ اُنی نے إصكر رتمام نظامت فجسته بنياد (اورنگ آباد) سے سرفراز فرايا - يا نج سال كاك بنها يست عدل وداد ونیک عص ضرب مغوضا مجام دے کر مشداد مد بعرم مال اس سرے فافی ہے کوچ کیا۔ حدیقة العالم

حضرت منفرت مأب طاب نزاه نادر نناه کے یاس بغریس عفرنقصبہ جا ضر ہوئے ہِس - اس نازک ہو قع پرخانہ وراں نواب **ذوا** لق*در ۔نے جوجاں* اِڑی وسرفروشی ك به اس كيمنعاق تمام نذكره نوليس نتفق اللفظ ميں كه وه قوتِ بشري سي ايتراك اعتما د م حضرت نعفرت ماب طاب نزاه خان دُوران نواب ذوالقدر -------کوگولٹاکتین ہی سے نہایت عزیز رکھتے اور موصو ن کی قابلیت و شجاعت پر اغهاد و بھروسہ فرماتے تھے۔ گرگذشتہ وا نعات نے خان دُوران کے عتبار وانتها دمين اورمبي اضافه كر ديابتنا به جنانحيحضرت منعفرت مآب طاب تراه يه وستوركرليا بخاكه نرم أدرى مي خان دوران نواب ذوالقدر اورحيدر خال شیرخبگ کوصرور ہمراہ رکا ب رکھا کرنے تھے۔ آییف تذکره 📗 تذکرهٔ نراخان دُورال نواب دُوالقدر نے اسی عهدمي نايت كيا جومعاشري تدنى "اريخي معلومات اورا دبى فوائدگونا گون سے مالامال ہے اس کے بغورمطالعہ کے بعد صرف دملی کے وافعات اور معاصر میں کے حالا له غلام على آزاد ملگرى خزا يُحامره مين رقطرازېي - درېنگام ادرنتا ېي (نواب درگاه قلي خال) سمراه ركاب ودجانف نانبها فوق ها قت بشرى تبقديم رسانده تلك سيط يحتمى زار شنيق فه لينع تذكره كلّ عنامي ککھاہے۔ ورشرکام اورشاہی (نواب درگاہ تھی خال) طازم رکاب بود جانفشا نیہا خارج ازمفذور شری معل اُوڑ قلی ایس نیز عابول افع ایس ازی این تذکرهٔ بینطیر می لکمتا ہے ۔ دینگام اور شاہی (نوائے گافلیا) بهلوركاب بود طرفه جانفتانيها خاج از مقدور شريع بلكورد صنك مسله عربية العالم مسكل عن ٢٠می پر عبورنہیں ہوتا بلکہ خان و ورال کی انشا پر وازی اور اوصات ذاتی پڑی کائی رفتنی بڑتی ہے۔ نمیس نرایسے واقعات کا بھی بیتہ جلیا ہے جس سے اکثر خاص ایخی انخیات ارنجی صفحات معرانظر آتے ہیں۔ مثلاً بعد ہنگا مکہ اوری محمد شاہ کا مہیات شرعیہ سے الب مونا اور اس ضمن میں ارباب رقص و سرود کو موقوت کرنا ایک ایسا انکٹات ہے کہ اس عہد کی کسی آیج میں نظر ہمیں آیا ملاحظہ ہو۔ خان وورال ارباب طرب کے خت کا آل بانی کے حالات میں خامہ فرسا ہیں:

" دیی ولاکه از سوانح اور شاهبی مزاج با د شاه دیں بیناه از استاع سازونوا انحراف ورزیده وار باب نعنمه را یھنسلم موقوت گردیده "

شائب زندہ دلی اورو د دہلی کے وقت خانِ دوراں کی ثمر ۲۹ سال تھی۔ گویا
ربعیان شباب بقا سِن کا اقتضا ماحول کا اثر رُندا نیمفلوں 'بے تکلف بلبول
کی شکرت اُس وقت گویا زندہ دلی اور تقصید حیات بھی جاتی تھی۔ اس کے زیر
اثر خانِ دوراں بھی درگا ہوں میں جاتے حال قال کی مجاسوں راگ و رنگ کے
کی مخلوں میں شرکب ہونے۔ تفریح گا ہوں اور میلوں کی سیرے مخطوظ ہوا
کی مخلوں میں شرکب ہونے و ملاحظہ سے ناظرین پر روشن ہوگا۔

ترتیب مذکرہ اس نذکرہ کی ترتیب نہ ابواب وفصول برکی گئی ہے نہ اس بیا

کونی مقدمہ تخریر کمیا گیا ہے حس سے معلوم ہوتا ہے کہ خان ووران نے یہ نذکرہ آليف كى نظرى مرتبني كما لكريطوريا دواشت صِرف خينم ديدهالات و وافعات کونہایت سادگی سے قلمبند کیا ہے تاہم جوترتیب اس نذکرہ کی واقع ہونی جواس سے خانِ دُوراں کے ذوق سلیم اور تعض مخصوص صفات بر روشنی پرتی ہے۔ نینراس خصوصیت کے زیرانٹر موصوف کے زورِ فلم اور ہو ' انشار پردازی انشاء بروازی کابھی کافی اندازہ کیا جاسکتا ہے جس سے طاہر موّاً ہے کہ قلم برداشتہ تحریمیں وہ تمام خوبیاں جو مشرفی لٹر محرمس کلام کی عِدِّی کامعیار سمنی جاتی ہیں۔ مثلاً عبارت کی سادگی اور بے ساختگی حقائیٰ 'نگاری کے ساتھ استعارات وُنٹیبیہات کا بڑھل استعالُ الفاظ ک*ی شستنگ*ی تُركيبول كى رِسْتُكُ، تميحات يا انتعار كا جا بجاچنجاره وغيره وغيره موجود مول . موصوت کی خاص تحریزس قدر ملندمرتبه نهوگی - علاوه ازیں ایک اورحصوصیت حج خان وورال کی طرز انتار میں خاص طور برنمایاں ہے وہ تخریر میں روانی اور تدرت بیانی ہے۔ کہ سرایک وافعہ کواس بیرایہ میں جواس کے مناسب ال ہو بینی متانت کے مو نغ پر ننجیدگی طرافت کے حل پر ویسے ہی معنی خیز رجستہ نقرے اس نونی سے بیان کرتے ہیں جرخینفیاً تحریر کی مان ہوتے ہیں۔ناظر بجائے خود ملاحظه فرمائیں اور مخطوظ موں۔ پہاں ہم اب ترتیب تذکرہ کے من میں غانِ دُورال کے بعض مخصوص خات برروشنی ڈالینگے۔

حُنِ عتیدت اِرتیب بذکرہ پر نظر کرنے سے فانِ دُوراں کے حنِ عقیدت کا انہار ہور اِ ہے۔ چنانچہ موصوف نے سب سے پہلے ذکر قدم مرافیت مصرت سے پہلے ذکر قدم مرافیت مصرت سے ورکا بُنات سے نذکرہ کا آغاز کیا ہے۔

تدمِ تربین صرت مردِ کا نا میمتام درال فیروزشاه کا باغ تھا۔ شاہنرادہ فنخ خال کے انتقال سفن المراء وشأه نے فرط محبت سے شاہزادہ کو ہیں دفن کیا۔ گرد مدرسه ومکا نان بنوائے مسجد تعمیر کی اورتفش ایئے مبارک (حوظبیفه بنی آ نے تحفةً بھیجاتھا) بطور تعویز فبر پر سنگ مرمر کا حوضہ بنوار نصب کیا۔جار دیوار كے تصل کا کے شادہ بختہ حوض بنوایا۔ مجاورین حوضہ کو یا نی سے ہروقت لبرز کھتے اور تبركاً تغنيم كحيا كرتے ہيں ۔ زما نُه عرس (ربيع الاول) ميں زائرين كا بہت يحوم َ ہوتا ہے اور بڑی دھوم دھام رہنی ہے۔خصوصاً ۱۲۔ رہیج الاول کو دُورونروک سے غریب امیرزیارت کے لیے جمع موتے ہیں۔ عہد مؤلف میں عمواً ہم عرب اوزصوصاً ماه ربیعالاول میں زائرین کی بڑی کن**زن راکر نی تھی عائدین شہر** کے پاس سے بطرین نذر و ٹیاز کھانے ہینے کا سامان اس قدر آیا تھا کہ تمام نفرا، ومساكين اسي سے سير وسيراب ہوجا ياكرتے تھے ۔ تدم مبارك حضرت على اس كے بعد فدم مها رك حضرت على عليا بصلاة واسلام

بیمقام اب شاہ مردال اور علی جی کے نام سے مشہور ہے نیتن کے قد

کا تذکرہ کیا ہے۔

سنگ مردر کے جون میں جایا اور دو ضدکے بنچ سنگ مرمر کا فرش کرکے اطراف سنگ مرمر ہی کا مجر بنایا گیا ہے۔ حوضہ کے کنارہ پریشعرکندہ ہے برزینے کرنشان کفن پاسے تو بو د سالہا سجدہ صاحب نظراں خوامد بود سالہا سجدہ صاحب نظراں خوامد بود

راسنحالا عقا دحفرات فے گرد واطراف میں بہت سی عارمی تعمیرکے رحاوت وارین خال عقا دحفرات فے گرد واطراف میں بہت سی عارمی تعمیرکے رحاوت وارین خال کی ہے۔ اکنز عارات پر تاریخی کنا بے نصب میں بہرارو زائرین حاضر و تے اور تقاصد و لی میں کا میاب ہوتے جائے ہیں۔ ہر ہسینے کی بمیویں اور غرہ محرم سے ۱۲ آریخ ناک خاص خبع رمبائے ۔ عہدمو لعن میں عمواً بروز شنبہ زائرین اور حاجمندول کا بڑا ہجوم ہوتا اور ۱۲ محرم کو (بروز زیارت بروز شنبہ زائرین اور حاجم موسیت سے الی عزا برسم پُرسہ واری گراف الا حضرت خامس آلی عبا) خصوصیت سے الی عزا برسم پُرسہ واری گراف الا خاص موسی موسی کے داس دوز کوئی متنفس ایسانہ جو الحق کا میں دوز کوئی متنفس ایسانہ جو الحق کے داس دوز کوئی متنفس ایسانہ جو الحق کریا ہو تھا تھا کہ دیارت سے محروم رہے۔

مزارات اور درگاہ اولیا ازال بعد مزارات اور درگا ہوں کا ذکر مثلاً درگاہ تولیا اولیا (خواجہ بختیار کاکی) قاضی حمیدالدین ناگری سلطان شمس آلدین خازی ۔ نظام الدیہ ام خیرسرو، خواجہ نصریالدین جراغ دلمی بیش آہ نرکمان بیا بانی 'باتی با مثد شآہ بازاریشر شاہ خزبرامین مرزا بیدل ۔عرس خلر منزل و مبرمشرف کے اعراس اورخوارت عادات کا ذکر نہا بیت خوش الموبی سے کیا ہے ۔

فتق فجور کی آما جگاہ تھی۔اس کی تھینی اور پرلطف تصویر خال دُوراں کے لگم مانی رفتم سے کھجی ہے۔ہم صرف اس ذکر میں جو آخری فقرہ موصوف کے زبانِ فلم

ے کے اختیارنکل گیا ہے جس سے خانِ دُوراں کی پاکسشر بی کا انہار ہو رہا میں رہا

ہے نقل کرتے ہیں۔ وہو ہذا۔

چنیں ہنگا رجیف م سبتن عین صلحت و بصر مکمنود کی فس بصیرت اعراس کے تذکرہ کے بعد چوک سعداً متّٰہ فال اور حایاً تدنی چوک کے مرقع دکھائے ہیں۔

چاندنی چوک کاایک واقعہ میں سے اس عہد کی خوشحا لیاور دولتمند پر روسشنی بڑر ہی ہے قابلِ الاخطہ ہے۔ ارموی مدی کی العدید ہے کہ ایک رئیس زادہ چانی نی چوک کی سیر کاشتات خوشال دردو تند ہوتا ہے۔ بیود ماں تہید ستی کے عذر کے بعد اس کے متروکہ بدری سے ایاب لا کھروبید دستی اور کہتی ہے کہ چوک کے نفائس اور نوادرگو اس قلیل رقم سے نہیں خرید کیے جاسکتے ہیں مگراب اس قلیل رقم کو اب فی فردی مصارف کے لیے لیجاؤ۔ ہی طرح ایک اُور واقعہ جواس عہد کی خوش حالی پر مقی دو تنی دال رہا ہے قابل ملاخطہ ہے ضمنا خان دوراں کی راست گوئی پر بھی شعاع پر رہی ہے۔

نوشی ایک متا زطوالف تعی و رزالهالک اعتما و الدوله کو اس عهد کی مشهور طوالفین میں ایک متا زطوالف تعی و زیرالهالک اعتما و الدوله کو اس سے خاص تعلق تھا چنا نجیہ نواب موصوف نے ایک مرتبہ صرف اسباب تجرع (جام و صاری) مرصع برسم تحفہ حواکسے دیا تھا وہ ستر بنرار رو بیدی تیمیت کا تھا

جاندنی چک کے ذکر کے بعد معاصر مثالخین عظام و فقرار کا تذکرہ کیا ' ان بزرگوں کے حالات بڑے شنے کے بعد خانِ دُوران کے ا دب ہندیب ادب و ہندیب اور اس عہد کے من ا خلاق با بندی وضع حسن معاشرے کا

تفا وتِ ره از کجاست تابکجاست

کیکس مد تک مصداق ہے ۔ مظفر

ك موجوده زاز كى ترتى يا فقه دايى دولتمندى اوراس اجرى مولى دلى كى خوشحالى كاتوازك فرلمير ادر يكيم -

مرقع بیش نظر ہوجا تاہے۔

فا معلنت اینا نیرشاه سعدانند (جوایک نهایت مرو بزرگ اوراس وقت منازمتا نخین می شار بوت تھے) متازمتا نخین میں ا

علوطالت وسمومنا فب ایتال از اندازهٔ تحریر و ترقیم بیرون است و شرح کالات و بیان نزمهت طلبان از احاطهٔ گزارش بیرول -خاه علام محد داول بیده اسی طرح شاه غلام محد داول بیره کی علومنزلت اورشکوه وشتمت کے متعلق رقمطراز ہیں -

له واول تخلص کی ایک نفری موسوم برناصری نامدراتی نظرے گذری جو تین رجیپن اضاد برشنل اور ایک نظرے گذری جو تین رجیپن اضاد برشنل اور ایک شب مین تصنیف بوئی ہے۔ اس بنا، اور ایک شب مین تصنیف بوئی ہے۔ اس بنا، برکہاجا سکتا ہے کہ یہ فتری تین فی شیخ عبدالعلی عنا الحب بدوا والملک معروف به شاہ داول کی تصنیف ہے شاہ میں برکہاجا سکتا ہے کہ یہ فیزی ترک لباس دنیوی کے بعد موسوف اولا سلطان محرف بیکر می دوسائے عظام سے تھے ۔ گرمبداق الفقر فیزی ترک لباس دنیوی کے بعد مندفقر بررونی افروز ہوئے۔ اس تنوی میں ذاتی شوہر کے تعلقات اور شوت شوہر کو مقلف عنوان ادر دمیت بیرایہ سے جمایا ہے۔ آفاز کے چندا شفار ملاحظ موں۔

نامایا صنوبیو کی بیال بیو باج کوئی بیارانبیں بن بر کھے نا ہو عیاں بیو باج کوئی بیارانبیں میں میں کو تقل بیارانبیں جس کو عقل ہوگئی نیارانبیں بیوجیو کا سلطان ہے بیوباج کوئی بیارانبیں دنیا فنا جو شیار ہو بیوبی نیوباج کوئی بیارانہیں جن میں جنم کا بے بنا برس کھڑی ایمک منا ناجیزہے دنیا فننا بیوباج کوئی بیارانہیں جن میں جنم کا بے بنا برس کھڑی ایمک منا ناجیزہے دنیا فننا بیوباج کوئی بیارانہیں

دور بسنس شکوه نقرابنان صولت اغنیار برعشه می آرد و کلمات عظمت سیاش دونتندان را درلرزه می افکند-

شاه صاحب موصوف می کے حالات میں اس عہد کی با بندی وضع المط فرائیے کہ اوتنا ہو وقت (محد شاہ) اور رؤسا وعائدین شہر کی جانب شاہ صاب موسوف سے یوسیہ قبول کرنے کا اسرار بحر سبالغہ بنجیا ہے گرخود داری یہ ہے کہ " تبات قدمش باوجود کشرت توابع کہ در دائرہ توکل متقیم داست تقلال وصفش درناز ونعیم۔

ان بي كاوصاف مي لكها: -

با وضع وشریعیف و با اغنیا وغر با یجیال سلوک است از بزرگان زمانه

اند و درفنوحات وجوانمردی بگانه -

(نبيعاتيصغ كُذخة) خاتم ير كففي مي -

دیجهیا دنیا کی دھاتیں کیتا فکرایک ات میں بولیازناں کی باتیں پیو باج کوئی پیالانہیں مقل مند

مقطع لاخطة بو-

پیمرشاه محرامیر وقتاه پاتصدی درویش صلاه خوانی و سید محد مجتون کخناه کا فتاه محرامیر وقتاه پاتصدی کا بلاط خطرات و کرکرتے ہوئے بم بزم احباب روسا، دیم بزم احباب اوروسا، کا تذکرہ کیا ہے ان حالات کے تحت خاندوران کی ندر دنی وراست گوئی کی بہت سی مثالیں مبین کیا سکتی ہیں۔

افر سے خاب از انجلہ فطم خال ولد فدوی خال برا در زادہ خانج ما عالمگیری کی رئیس مراجی بزم الائی فیاضی فراخ حوصلگی نن مرسیقی سے کچیبی وغیرہ وغیرہ کی رئیس مراجی بزم الائی فیاضی فراخ حوصلگی نن مرسیقی سے کچیبی وغیرہ وغیرہ کا مرسیقی میں دخیرہ کے مقال مرسیقی میں امرد برستی وشا بدبازی کے متعلق صاحب طور پر کمھتے ہیں۔

گلرخال ـ نفذ قراصه حس البارالصرب زمش رجوع بحند کال عیار نبست چەنتىدىنىل طلائے دست افتار است وسيم حال تا در كوز مجمعش گذارنيا بر چاندى نبيت چىنىد كەزرىقۇ، خالص است' ـ تطیعت خان | زان بعد تطبیعت خان (جواس عهد کے امراء میں تھے اور فن سومی میں کیتکئے روز گار سمجے جاتے تھے) کی نطیفہ گونی' بزار سنجی' بزم انسے زی' عیش بیندی کا ذکر کیا ہے۔ یہ ذکر کرتے ہوئے ان کی وضعداری ریمی روشنی ڈالی اس عبد کی وضع داری اسے حب اس عبد کی وضع داری کا ایک خاص نمو نه پیش نظر موجا آہے وہ یہ کہ موصوف کی دولت وبضاعت جب صِرف پا زراز شامی موحکی اور شنت و اقبال نے جواب دیریا با وجود اسکے موصوف اس وقت بھی (گوسال کے مثل ہجوم نہ ہوّا تھا گر مخصوص احباب سے مخل عين في عشرت كواسي طرح منعقدر كها . چنانج به لكھتے ہيں : _ " الحال كەيضاعتها صرف يا املاز شاہى گرديدہ اينهمه ججوم نعيست ليكن مردم مخصوص جمع مى شدند دىكياس شب بهيشه بتعيش مى گزرانيد " اِس کے بعد کیفیت بسنت اور مقامات متبرکہ کا فرکرتے ہوئے یاز دہم تمیران کا ذکر کیا ہے - اِس ذکر مین خصوصیت سے خانِ دَوراں کے ئے تیرن تخلص صادق علیخاں نام بیہ رمیج بعن خاں نافع سِگالہ ۔ شاہزادہ علی گرم رجب اینے والد

قلم کی بیا کی وراست گوئی کا اظهار مور اے -

ربقیه حافید سفی گذشته کا یک ایک شب بجلی گری اورمیرن کی خرمی ستی کومع دوخد شکاروک فیا کردیا یسخه احباب موّلنده بادگریم شخصه موصوف کا نمونه کلام اُردو (جوایک قدیم براین جرجتیر کے کتابخاند می مجود ب) نمونته بریُه ناظری ک

من مبدوستي حيد ركرار بوسلوات

. سب اولیول کے قافلیسالار پوسلوات

امت کی شفاعت کے کرنہاریوسوات

ہے تناہ دو عالم کے مرد گار پوسلوات

تجه شير خدا دلدل إسوار بوسلوات

بح تجمس براكي فترويد باربي صلوات

تجهه دست بدين فأنل كفار بوصلوت

جعفر کے بھرمشن گلزار پوصلوات

سكطان رضاشاه خراسان بصلوت

سردارنقی روسشن ا نوا ر پوصلوك

اور مهدی دی إدی سالار بو صلوات

م فرفدا محرم اسرار پوصلوات

سب بوح و قلم عرش وكرسى مبوا مداح

سلطان شجاع ميرعوب سشا و دلاو

ياحيدرصغدرميري شكل كرواً سال

تم مهرنبوت کے چیترا ز دل جاں ہو

كرميرى مددوا سطح خاتون قيامت

تم باب ہوشبیروشبر این عالی

مُن میری عرمن عابدو با قرکے تصد

تم مارب كونين جو ياموسى كالسم

ازروك تقى دادميرى في ميري وا

إعسكرى ركحه لاجميري مردوجهال مي

مَيِّن كُوشِ روزب صلوات كاكمنا

لازم ہے وہ معصوم دہ و جار پوسلوت

مناجات سے معلوم مواہے کر موصوف منہیات ترعید سے اس وقت الب مو کئے نقع و لے فال

یازدیم سیرن یعنی امبرده کے مکان پر ہر جہینہ کی گیار جویں تاریخ منعقد جونی مہرت کے تکلفات اوراساب آرائش سے زبیت دی جانی جہانوں کی خاطر و تو اضع خاص طور سے خاطر خواہ کی جاتی ۔ تمام شہر کی زہرہ جبین امور طوائفیں اور امار دالج کے رنگیں کے بچوم سے موصوت کا مکان گویا نمونہ بہشت سندا و بنار بہتا ہے اے فرش اس محفل کامر فع کھینچتے ہوئے اولاً مین بہشت سندا و بنار بہتا ہے اے فرش اس محفل کامر فع کھینچتے ہوئے اولاً مین کی منگسر خراج کی وسعت اخلاق کنرت تواضع جمان نوازی سلیقہ برم آرائی ارباب رقع فی نشا طرسے ربط وضبط محینوں مرجبینوں کی تنجیرا ور آخصوں میں بوصوت کی رسوائی اور وزیرالهالک کی ادہ خواری وسن پرستی کا صاحب صاف الفاظ میں تذکرہ کیا ہے وزیرالهالک کی با دہ خواری وسن پرستی کا صاحب صاف الفاظ میں تذکرہ کیا ہے وزیرالهالک کی با دہ خواری وسن پرستی کا صاحب صاف

امبروه هرخید کی بوفدانحیار ووست اطاق وکترت و بنع درعایت بهاندایها و ترتیب بزم ارا بُهها محود افران خود است کیکن بعلاقهٔ دار وظی ارباب رقص و نظاط و تقریب مرجعیت الم طرب نی انجار مطعون است چول وزایل ترجی و نظاط و تقریب مرجعیت الم طرب فی انجار مطعون است چول وزایل میلی دارند و با الم حسن جال واصحاب غیخ و دلال میلی از از نجاکه توجه خاطر تبقدیم حن خدمات معزز و محترم است و در تلاش مردم حمین طرفه دسته دارد و مروز برکیرے تازه با فسول تسخیری کند از دیگر مصاحبانش مکرم و مردوز برکیرے تازه با فسول تسخیری کند از دیگر مصاحبانش مکرم و مردوز برکیرے تازه با فسول تسخیری کند از دیگر مصاحبانش مکرم و مردوز برکیرے تازه با فسول تسخیری کند از دیگر مصاحبانش مکرم و میردوز برکیرے تازه با فسول تسخیری کند از دیگر مصاحبانش مکرم و میردوز برکیرے تازه با فسول تسخیری کند از دیگر مصاحبانش مکرم و میردوز برکیرے تازه با فسول تسخیری کند از دیگر مصاحبانش مکرم و میردوز برکیرے تازه با مدارے عرب کا تذکره کیا ہے ۔

سرے عرب | یہ سرا سائٹ اکبری میں تعمیر ہوئی حییدہ بانو بیگم عرف حاجی بیگم محل ہایوں بادشاہ نے نمبن سوعرب سو سا دات عظام سومشالخین کبار اور سو عام عرب حرمین نرمینین سے لاکر آباد کیے تھے ۔عہد محکماتناہ نک یہ مفام عربوب کی بو د و باش ہی کے لیے مخصوص تھا۔ بار ہویں رمیع الاول کو دواز دہم ` ہوتی نمام شبع بی فضا مُد (محیج صنرت سرور کا کنات) بڑھ جاتے مناقب ا مولو دخوانی نههایت خوش کھانی سے ہوتی تھی ینٹوفین مزاج بھی ملیحان عرب كى نظاره بازى كے ليے ننبر كيمِ فل ہوتے غرض خاصر مجمع ہوتا ۔انواع وا فسام کے عربی کھانوں سے ہمانوں کی ضیافت کی عبانی قہوہ کا دور علیّا ختم برخرائے آزہ وخستہ نقسیر کمیاجا آتھا۔خانِ دُوران مبی ایک مرنبہ سیرشمت نمال کے ہمراہ شیر کیے محفل ہونے اور موسوف کی تھبی قبوہ سے ضیا فت کی گئی موصوف كى زبا فى كيفيت قهوه خورى ملاخطه مو-

"بیاله بائے کلاں تہوہ خوری که گاہے شیرنی ہم دافل می کنند علی لاتصا بردم تکلیف می نمایند چوں تہوع آور است بہان درر قد دفنول سخت از بیت میک شند۔

اس کے بعد دواز دہم خان زماں کی زیب وزینت و آثارِ متبر کہ کی زیارت وغیرہ کے ذکر کے بعد کسل پورہ کا تذکر ہ کیا ہے۔ کس پورہ میں مقام کس سنگھ نے (جومحد شاہی ہزاریوں اور دولت ٹروت مین متاز تھا) بنمابیت خوش منظر دیر تکلفت بنوایا ۔ اور فواحشان روز گار وزبانها بازاری کوبسایا تفاء اوباشول شهوت پرستول کامسکن مامن تفامحنسب کی مجال نفی کواس اصاطرمین قدم رکھ سکے یاکسی براحتساب کرے سرامک ا بینے مشیرب میں آزاوتھا ہرطرت ٰنا و نوش کا منے گامہا ور ہروقت صدا ہے چنائے ور باب بلندر منی فنی اس کے بعد ناگل کے میلہ کا ذکر کہاہے۔ نائل کا میسانه | نائل نامی کوئی شخص صاحب کال اس احا طه میں دفن ہوئے تھے ۔ یہ اعاطہ خواجر سبنت اسد فانی کی سرائے تصل نفا۔ ہر مہینے کی ۲۸۸ تاریخ بل کی شوقین مزاج تماشه میں عورتیں بن سنورکر زیارت کے بہانہ سے آنیں اور اس مقامی برکت یا ان بزرگ کے تصرفات سے تھاکہ ہروارد وصادر موبھنی پہاں ہنچ جاناتھا و*ه کوئی نه کوئی حبلیس و دمسازے ممک*نارا در *شراب وسل سے ضرور سرشار* ہو اتھا۔ بلاکشان محبت سویرے ہی سے منزل مقصود کارنج کرتے اور سرِشام واج ہوتے تھے۔اس کے بعد رینی ہمآبت فال کا ذکرہے۔

ر بی مهابت فاں اید ایک وسیع میدان تھا جہاں بروز کی شنبہ کبشرت بہلوال اور تماشا فی جمع موتے بیبلوانوں میں زور آزمائی اور شنتی جوتی ہراکی لینے جو ہر کال دکھاکر نا ظرین کوخوش کرتا تھا اور بعد برخواست شیرینی تقسیم کھیا تی تھی۔ شعرائے ساصری ازاں بعد تعیف شعرائے عصر شلاً میرزا جانجا نال معتنی ایب خال شیخ علی حزیر برائج الدین علی خال آرزو برزامحد اختال این بابرام علی آرام مرزامحد اختیال را مرزام مرزا البیک این مرزا البیک مرزا البیک مرزا البیک مرزا البیک و مرزا البیک الله و مرزا البیک مرزا و مرزا البیک و مرزا و مرزا البیک و مرزا و مرزا

" طورِ كلامش بطور اسخت اطعمه"

سی حاکیا کی یا دواشت کے متعلق کھتے ہیں کہ بچاہیں ہزار متقد مین اور منتاخر
کے ابیات اس کو یا د نصے ۔ یا گرائی شمیری کے حالات ہیں کھھا ہے کہ باوجود
مولویت ذوقی شاعری بھی تھا۔ اپنے کلام کی بیاض ہروقت بغل میں لیے رہتے
اپاتمام کلا منتخب جھتے اور تازہ گوئی کے دعوے میں اس دجہ خلوکر نے کہ مشاعوہ کو
مناظرہ کی حدیر بہنچا دیتے تھے۔ زال بعد شہور مرتبہ گوئ مرتبہ خوالوں اور ہرایک کی طرزخواندگی سوز وگداز مضامین درد والم میں ایک دو سرے پر سبقت اور مراجم تعین
کی طرزخواندگی کی مجلسوں میں سمجوم ۔ ایک دو سرے پر سبقت اور مراجم تعین
کا ان کی خواندگی کی مجلسوں میں سمجوم ۔ ایک دو سرے پر سبقت اور مراجم تعین
اداکرنے کا ذکر کیا ہے ۔ ان میں بعض ایسے میں مرتبہ گوشعراء کا ذکر ہے حبحول نے
اس وقت رخینہ گوئی میں علم استادی لمبند کہا تھا ۔ مثلاً منقبت کہنے میں بیسر
لطفی علی خال کے متعلق لکھا ہے۔

ومنقبت در ریخته بطمطراق وساز وسامان مالاکلام میگوید. ای تسکیین وحزی ونگلیس نینول بهائیول کے حالات میں لکھا ہے کہ مرسه برا دراند ووے نربان ریختہ مرٹی گفتن مہارتے تمام دارند- در مهم شہرکلام اینها شہرت دارد و درواقع ہرسہ کہ رسیارخوب مرٹنیہ می گویند-یا محمد نمیم کے منعلق لکھا ہے ۔

مضامینے در ریخته ی ارد که فارسیان مضار فارسی زمس گیرمی شوند بِعرار باب طرب كا ذكرہے حس كے شخت بتين نواز ' قوال ' طنبورى ' ربانی ' بازهی نواز ' دُهولک نواز ' و مدّے نواز ' سبوجے نواز ' بھگت باز شنگ مرنواز ' زَنُولَه نواز' مُوحِنَاك نواز' نَقَالَ - امْرِد' اورطوایفین کا ذکرکیاہے- ان کے حالات برمضے سے گو اس عہد کی عشرت بیندوں کا مرقع بین نظر ہوجا ہا' محرفا بل بحاظ بیا مرہے کر جو بھرج سِ فن کا امبر ہے وہ اس فن میں کا مل وربیگا نہ روز گار ہے شلاایک طوالف آدبیگم کے حالات میں لکھا ہے کہ بیجب محفل میں آتی ماجیا نہیں ہنینی تھی ہجائے اس کے اعل برن کواس خوبی سے زنگتی اور نفتش ونگار ہے ارامسے نیرتی کہ گویا گلبدن بالمخواب کا باجامہ پہنے ہوئے ہے بڑی خوبی یقی کے سولئے اشناکے کوئی اور پیجان بھی نیک تا تھا۔

اسی طرح ایک نقد نام معروف به شاه درولین ادرزادنا بینا کی سوچه نوازی کا ذکر کمیا ہے کہ یہ اس چا کمیستی اور خوش اسلوبی سے سبوچر سجا آ کی معولک فنے از استادوں آور کچھا وُجی کی بیٹیانیوں سے عرق خجا است ٹبکتا نظااس نے خو دایک ایسا بیٹل ساز اختراع کیا تھا کہ اس نے دھولک و پچھا جے اور تنبور ہینوں صدا اللہ بیٹی تعیس اس ذیل میں ایک آور نا بینا کی شکم نوازی کے متعلق لکھا ہے کہ اس کا بیٹ میں ایک آور نا بینا کی شکم نوازی کے متعلق لکھا ہے کہ اس کا بیٹ مانند سیا ہ بختوں کے سیاہ ہوگیا تھا ۔ اور نٹیخص موافق اصول و قانون کو لیٹی میں اس کی شکم نوازی و بیٹھا وج شکم اس خوبی سے بجا تا تھا کہ اکتر طوالفین اس کی شکم نوازی بررقص کرتی تھیں ۔

اسی طرح سلطاندامرو کے ذکر میں اکھیا ہے کہ سبنو رنگ کھا بارہ سالڈ ممر تھی گر رفاصی میں طرفدا دائیں اور بلاک شوخیاں کرتا گانے سے ایک عالم کو مفتوں اور خلائی کو دیوانہ بناتا تھا اوراس عمر میں فن مؤسیقی میں اس درخیال عالم کیا تھا کہ اس سے زیادہ تصور نہیں ہوسکتا۔ بڑے بڑوں سے مقابلہ و دعوائے ہمسری رکھتا تھا خان و ورال نے ایک مختل کا حبس میں سلطاندا مروسمی موجود تھا ذکر کیا ہے اور دوبارہ انہار آرز و کرتے ہوئے کھا ہے۔

خارخار حسرت اعاده حبیش در دلهائے ارال اِقبیت شوق تحریکے میخواہد

یا حسین خال دُهولک نواز کے حالات میں لکھا ہے کہ یہ دُمولک نوازی میں بگانہ روزگار اور عجو بُه عصر تھا۔ دہلی میں اس سے بہتر کوئی دُمعولک نواز ببدانہ ہوا نھا۔ اس کی استادی کا یہ عالم تھا کہ ججہ جہینے تک اگر محفل منعقد رہے نووہ ہمرب نے طریقے سے وُسوماک بجاکرا ہی جمہ کوخوش کرتا رہے۔

مرتیقی دانی انگے نہ مانے میں وستور بخاکہ شرفادا مراداور شا ہزادوں کو ہتریم کے فون اطبیقہ کی کچھ نہجے تعلیم میں ہروشیع و شرفیے کے منبوری کچھ نہجے تعلیم میں ہروشیع و شرفیے لیے ضروری تھی۔ بزرگان دین خود اس فن میں کا مل ہوتے اور اس فن کے کاملین کی قدر اور حوصلہ افزائی کیا کرتے تھے۔ منذکرہ بالا ارباب طرب کے حالات برصف سے معلوم ہوتا ہے کہ خان دُورال کو بھی اس فن میں اس درج مہارت اور کہال حال تھا کہ موصوف نے آن کے حالات بیں اکثر و بیشتر مہرا کہا کی خوان کو کہال حال میں کہ خوش کا کوئی برا رائی خوان کی پرائی سے معلوم کوئی برا رائی کی خوش کا کوئی برا رائی دور عرص کہ دور کا کہ دور عرص کہ دور عرص کہ دور عرص کہ دور عرص کہ دور کا کہ دور عرص کہ دور عرص کہ دور کا کہ دور کا کہ دور کا کہ دور عرص کہ دور عرص کہ دور کی کہ دور کا کہ دور کا کہ دور کا کہ کہ دور کا کہ دور کا کہ دور کا کہ کے دور کا کہ کہ کہ دور کا کہ کہ دور کا کہ کہ دور کی کہ کہ کے کہ کہ کہ کوئی کہ کہ کہ کہ کوئی کہ کہ کہ کے کہ کوئی کہ کوئی کہ کا کہ کوئی کہ کہ کی کہ کا کہ کا کہ کا کہ کہ کا کہ کی کہ کوئی کوئی کہ کوئی کہ کہ کرتے کو کہ کوئی کہ کا کہ کہ کرنے کو کا کہ کے کہ کوئی کہ کہ کہ کہ کوئی کوئی کوئی کوئی کوئی کی کرنے کوئی کے کہ کہ کہ کوئی کے کہ کوئی کے کہ کے کہ کوئی کی کوئی کوئی کے کہ کہ کہ کے کہ کہ کہ کوئی کوئی کے کہ کوئی کے کہ کہ کرنے کی کوئی کے کہ کے کہ کہ کہ کوئی کر کے کہ کوئی کے کہ کے کہ کوئی کے کہ کوئی کے کہ کرنے کوئی کے کہ کوئی کے کہ کوئی کر کرنے کوئی کے کہ کوئی کر کے کہ کوئی کے کہ کوئی کر کے کہ کوئی کے کہ کوئی کے کہ کوئی کے کہ کوئی کے کہ کرنے کی کر کر کے کہ کر کے کہ کوئی کر کے کہ کوئی کے کہ کے کہ کر کے کہ کوئی کے کہ کر کے

یا رحیم خال جہانی کے منعلق لکھا ہے کہ خیآل را بمزہ میخواند یا شجاعت خال کے منعلق لکھتے ہیں کہ در کربت دعویٰ دار د لیکن انزے در د لہانیست .

یا نور بانی کے تجل سواری اور جاہ وشم کا ذکر کرتے ہوئے لکھا ہے کہ " جنگار اکم بافعل را مجالوفت دہی است خوب شق کردہ"

له يه وې نور باي ب كه نادرست و اس كى حاضرجا بى ولطيغه گونى بذلسنجى سے سبت خوش مواتھا اور يغز ل حركا سطيع بے" دلبرِ ما به دگر بدسزاز آمده ز؛ از دلِ اچ بجا با ندكه باز آمدهٔ "مشكر چار بنزار دو بيانغام مرفراز كركم كماتھا. دکن کومراجست مضرت مغفرت آب طاب تراه نے بوقت روائی دلی اپنے فرزند نواب ناصرخبگ شید کو دکن میں انہا جانشین فرا یا تھا یبض مفسدین خور ند نواب ناصرخبگ شید کو دکن میں انہا جانشین فرا یا تھا یبض مفسدین موصوف کے دل میں خود مخاری کے خیالات ببیدا کر دیے منفرت آب طاب نراه کو حب اس انحرات کی متوا تر خبرین نجیں آپ ۲۰ ہرجا دی الاول کو حضور محرفتاه سے مرض مہوئے اور معیت فان دوران نوا فیوان در رگا فلیجا دکن کومراجت فرائی۔ نواب نظام الدولہ ناصر حبنگ شہید حضرت مغفرت آب کی خدمت میں حاضر کیے گئے ۔

غرض خان وَورال نواب ذوالقدر دكن بنجكر حضرت اصفحاه طائزاك

ربقیه حارثیم مغرگذشته) "رویخ مهند را سیاه کن بیا که بایرانت بریم"

كمراكب غزلجس كامطيع تعا

من سع جائكان موسبح ولكشائي سوزم كرت ببينم مير م چورخ مناني

سنا كر بحيارُ بميارى نجات حال كي فعي . مرّاة أفهاب نما قلمي ص19

مله اتم سامی نواب میر فراندی سند ایجری میں پیدا موت عبد عالمگیر من مصب پنجزاری اور خطاب آین ندین نا وصوبه داری تیجآبورے سرفراز موئے مثنا وعالم بهاور شاہ نے خطاب خان دوراں وصوبه داری آودھ سے سرفرار کھا اول سال حبوس فرنے سیر خطاب نظام الملک بہا در فتح خباگ ومنصب بغت بنراری ونظامت سوبجات دکن شفتخر موئے -عهدر شیع الدحات می صوفراری مالو عطا ہوئی مجر بعزم شیخ دکن رواز موئے سنا البرمیں قلد آسیوا الب

فين حيات عنايات شاله ومراحم خسروا مدسے سرفراز وشاد كام رہے -

(ببّيه حاشيصنحه ۲۹

ادر بر با آن بور محدا نورخان سے مسخا تسنی کیا۔ انقرام تسلط سادات بارہ کی بہم بھی دراس آب ہی خدر کی سیاتالہ میں بارکاہ محدث وی بناہ پر دار اسلطنت (دبی)

برکاہ محدث ویں جامنر ہو کو نسخت وزارت سے ممتاز ہوئے ۔ چند در چند وجو بات کی بناہ پر دار اسلطنت (دبی)

سے تشریف فوائے وکن ہوئے ۔ مبارز خاس (ناظم دکن) سے شدید مو کہ کے بعد ۲۲ ہوم مسللہ جوی کو فتح یاب ہوکر

جلوم ہو بجات وکن پر جا شکرت غیرے فرانفر بار ہے باٹ الدیری محدث ان فیطا باسنی و سفر ہے کہ خاس دو موراً آبادو اور موران اور مرمول کا فتہ نور کرنے کے لیے دبی مللہ کیا (ہی وہ سفر ہے کہ خاس دوراں نواب دوالقدر بھی ہم اور کا ب تھے) آب دبی بہنچے ان بی د نول میں نا دری طوفان اُ مطا۔ اس بنگا سے فروم ہونے

کے مجد سے دوران کو مراجعت فرائی ۔ بعد مرحلہ نواب نظام الدولہ ناصر حجات شہید من الدیری ترخبا بلی

قلعہ باگریڈہ وغیر و تعزیر کیا۔ سے مرجادی النائی سالنا پر برفان بور میں انتقال فرایا ۔ نوش اور نگ اُزمن مورد کی اور خلا آباد میں بائمن مزار شاہ بربان الدین دفن کیے گئے بعد رصات مفترے آب سے ملتب ہوئے۔ فلد منز

ر نگ طرب ازدرخ جهال دفت مدحیت که آصین زال دفت

حضرت مُغَوْت آب کوشعرو شاعری سے بھی خاص دوق تھا۔ پنانچہ باوجرد کشرن کا وانہا ک نظم وستی مملکت دودیوالی سیم موزول کی یادگار ہیں۔ موصوف نے اوالاً شاکر بعد اُ آصف خلص فرایا۔ نوند کلام الماغت نظام مربیًا ناظرین ہے۔ غزل تخلص شاکر۔

عيش است وران خان كوسترنتوان يافت اسبباب ترودېم كيسرتوان يا د اې نيزه آنده ا

عهْدنواب نظام الدّوله اصطَّرَابُ شهٰيد

بعدر صلت منفرت آب الله فواب نظام الدوله ناصر حبات نهدید علوه فرائے نهدید علوه فرائے نهدید علوه فرائے نهدید علوم فرائے نمان میں محمد نتاہ نے جی اللہ میں انتقال کیا اور احمر شاہ سریر آرائے حکومت ہوئے ۔ نواب ناصر حبائے شہید نام فرمان صوبہ داری دکن مع لواز مات صادر ہوا۔ نواب صاحب موسو

(بقيدحاشيصفحه ٢٩)

دروام عل گیرکه و بیخ نتوال یا فت درخاهٔ آئین کمر رنتوال یا فت بر باد رود مختر فقر نتوال یافت بُرز مهرعلی آب کونر نتوال یا فت بُرز مهرعلی آب کونر نتوال یا فت این طائز خومت کچون برقاست پرافشا از شرم رساحلوهٔ آگسسن دل آزار بوئ اگراز در دکشم روز قیامت شماکرنے حدیثِ نبوی می کشم این عبام وله نبخلعراضیف

اوج امیدگرفته است چین کن پنے علی شده ام شیفتهٔ وواله وست بدالے علی کے بہا ہست زبس گوہر محیا کے علی ک

بسرگاپ لپ فلاک بود جائے علی اُلفت اوست چوار کان سلمانی من می سز قیمتش افز دن زدو عالم ا

حفرت معفرتاً کیے چوفرزند (۱) میرتوریناه نماطب بنان الدنیجان فیروزنبگ (۲) میرتوشفان نما لمیت نظام ادراس مورکیت (۳) میرتورفان نماطب امیرالامراء صلابت جنگ (۲) میرزنظام هیزان نما لمب آصغباه آنی (۵) میرتوژبیت خاص می تنسب بران لملک بسلالت جنگ (۲) میرتوک بیجان نماطبت اصلولمک را دریا می صاحبا دیارت میں یکوزا سفیدید بشد و تزک صغیر شکام ملفز حب وستورنبرض تقبال ہنایت ترک اخشام سے فرمان واڈی (محدی باغ)
رونق افروز ہوئے جشن منقد موا اور ما تھیوں کی بہادی کا تماشا شاہی توپ خا
منقاد جشن وراتیوں کے مقابلہ میں ہونے کا حکم مُوا۔ وسیع میدان میں ایک نجا
کی بہادی کا تاشہ کیمن سوتو بوں کی قطاریں جائی گئیں۔ دوسری جائی ایس کی بہادی کا تعربونا تعاکم مہت سے
کی مفیس کھڑی کی ٹیس۔ تمام نویس بھیا رگی جیونیس تویوں کا سرمونا تعاکم مہت سے

بغدحا نزيسغى ٢

... ی کار بینا قلمی در ق ۲۰۱ و تذکرهٔ بینظیر قلمی در ق ۵۰ دخسسنرانهٔ عام و منتآت موسوی خال کے اس تفع کے گل بینا قلمی در ق ۲۰۱ و تذکرهٔ بینظیر قلمی در قل میں خان دُوران کوعوالی بناه کے مقب سے یا دکیا ہے جب منان موصوف کی وقعت وعظمت کا انہار مور الم ہے۔ عنایت نامه خانِ موصوف کے خط کے جواب بس ہے ۔ الانظام و -

بردگاه سندی عال د خطر سار شفنه من فهاد کا بداشت جمعیت سواد و به اوه و به به خل شدن معزول درواز شدن - آنتوالی بناه بجا ب سراورجوع آوردن و کلائے زیبنداران وساعی بودن و تحصیل بیشکشها وفیصل شدن مقدر جنیدی از زمینداران و کلاسٹس بر آ بدعل معزول رسید و کمنیت برقور مشروم بیشت و تحصیل میشود انجامید برجب استحسان گروید - تا حال بیتین که سبزه رسیده و کمنیت برقور مشروم کار فی اسار غیر کار از میشان کرده و از و توبیکش مبغلهائے خطیم عبر سرن امول درآ در ده اندوکار ابعضل اللی بر دفق معامد گرفته بهرحال از جواز کلات جاگیرمرکار بجلدی تمام زروا فر امول درآ در ده اندوکار ابعضل اللی بر دفق معامد گرفته بهرحال از جواز کلات جاگیرمرکار بجلدی تمام زروا فر امول درآ در ده اندوکار ابعضل اللی بر دفق معامد گرفته بهرحال از جواز کلات جاگیرمرکار بجلدی تمام زروا فر امول درآ در ده اندوکار ابعضل اللی بر دفق معامد گرفته بهرحال از جواز کلات جاگیرمرکار بحلدی تمام زروا فر افترا با توقف د تا خیر اید فرستا ده که برای شخواه سیاه و اخرا جات لا بدی ضروراست د مشات برموکان میشود انتخاه منظفه

ہ تنی روگرداں ہوکر بھاگے۔ گربعض ہ تقی مقا بلہ پر جے رہے بصوم اُفَا نُ ولال فان دُوراں کے اُنوب نُفا توب فا فان دُوراں کے اِنوب نُفا توب فا ہوں کے بہارت کی جانوں کے اِنوب کا انتہاں کے بار متانہ وار حل آور ہونا آہا۔ اس جشن کے بعد نوان صرف کہ شہید صلوہ فرمائے بلد مُحبستہ بنیاد (اورنگ آباد) ہوئے۔

له از انجله كيفيل درگاه فلى خال نهايت دليرز بياك بو دكر جون سستان حلبا بروك توپ مى و وير -آبريخ ففره يتاليف گروهاري لال - (مظفر)

وفوجداری افواج بلده مع اضافه بیک سیس سوار و صی سل برگنه و ساقیره سے زیر بیست به این بیست به این بیست به باین به به بیست به بی

آج کی در تریم کوتوال با استادات به بایت و سیع اوراس کے فوالف بی به بایت د شوار موقی می بنایت و سیع اوراس کے فوالف بی به بایت د شوار موقی می بنای بندی اوران کا و بنای بنای بنای بنایت و سیع اوراس کے فوالف بی به بایت د شوار موقی تھے ۔ تمام شہر اور باشندگان شہر کی جائی بالی کا فرض اولیس بنا ۔ کوتوال کوسب زیل قوا صلی با بندی اوران کا افسام مران بنای بالی کا فرض اولیس بنا ۔ کوتوال کوسب زیل قوا صلی با بندی اوران کا افسام مران برقوار کو بیا بیوں کی تحقیق مقالمات برجو کمیان قام کونا (۱) ضب میں تمام شہرا ورگا کی جو بالی کوشت نگا کوئی کوئیل کا گوئیل کا گوئیل کوئیل کوئ

سرفراز پائ ۔ الاحظہ ہونقل سند کو توالی النے ونقل سند برگنه دھا ویرہ سے ۔

، مبیسفیر ۱۳۳ عه ا وراس برهٔ ل چورکوسنرادینا داا ، مال برآید نهونے کی صورت پاکسی اور فرم**یند کی ک**وتا ہی م**رکع توال جرابریجها جا نا تصا**یم نظفر له مفی زر به که اس عبد بر صبط اح موجوده پوسس اورآسناکی خواهی خزا د شامی سے نہیں، ی جاتی تنسیں ۔ ممکر الیبی خدمت کے ساتھ کوئی مالی تفوین موتی حس سے اخراجات کی کفالت وسربرای موریه حاکمیر بنیرط خدت ری مونی غنی - خانِ دوراں نواب د والفدرے بیشتر ابتدائے عہد حضرت منعفرت ماب میں کو توالی وقوعیا اطراف بدہ پرمینجلمکدین خاں مامویتھے۔ ان کوعلیحدہ کرتے ہوئے حضرت مغفرت آبنے میرپوبدا کانقرکیا۔ان کی علامدگی کے بعد میر تہدی اس خدرت سے سرفراز ہوئے ۔میر مہدی کی علمہ کی کے بعد حضرت مغفرت آب نے خان دوال نواب دوالقدر کا تقر فرایا تھا۔ لیکن بعض امور کے عدم ممل کی وج احکام صال بنیں موٹے تھے۔ اس کے بعدہ ۲ رسیرا الله فی کو بجائے خان دوراں نواب ذوالقدر کے امان اللہ ا الخاطب بعفاظت بيك خال كوبرزازي موئى -اس ك بعداا رجادي الاول سنللا مركوا حكام شوط مع اضاف سوسوار نوا بسفظی لم لدول^را صرفهگ شهید**نے خا**ل قعال نواب ذوا **تقرر ک**وخیرست کوتوالی و فوچراری *ا طرا*ف بلد**ه** ے سرفراز کیا۔ اس کی نسبت جوسند دفتر شاہی ہے۔ حکمینا میں کی نقل عملے منسلک ہے۔ یہ حکمینا مہ شاہنواز ناں مدارالمہام وقت کی ہوسے مرانب کارروانی وفتری طے ہوسف کے بعد ۲۹ بررحب سلاللہ رکو حال ہوا۔ اس خدمت کے ساتھ کو توالی کی خانمت کے لیے جوفوج مقرئمی مزیدا یک سوسوار کے ساننہ مع حالگیر ہمہ د (جبرکا محال اس وقت سان نبرار دس روبیه ساز هے تین آنه تھا) خان دورال کو عنایت ہوئی اسطفہ ا اغ شه سوانح د کن میمنعمضاں نے آس برگزنے نخت دم معضع اور اس کی آ و نی بنیسچه منزار دوسونیس ردیا ہے۔ بیان کی ہے۔ حالا کم سندمیں سات نزار دس دوید سال صفین آف سطورے مسطفر

عهٰ زوائب برالمالك البينجاك

نواب اميك لممالك صلابت حبك كوبعة شهادت ناصر حبك

له مير معدخان نا منطأم إله وله ناصر حبَّك خطاب مبعد رحلت حضرت آصن باه طاب ثراه ، جادي أنباني الناجم خرب توتمن نالدساكل اپتی وا نع بر آنپورسندنشین بونے . بوقت نیابت چونکه ایت را دا مناوب بوگیا نفالید ا آپ کے مین حیات اس نے سکرشی نہیں کی۔ اس سال شاہ آ ہالی نے دہی برحزیدہ ان کی۔ امرشاہ بادشاہ کی طریب فوالط سبى يربغرمن المادآب روانهوئ مهنوزويائ تربدا ك ببنجي تع كزيراد ثناه في كم ساق سوخ ذا آمِي حبت فولئ والسلطنت بوئ آئي عيام بي خطفر خراك إداو وويد وحيد أصاحب علم بغاوت بدكيا فرانسير ك فالفت مين كُورَ كميني في اينه مفا د كي فوض الله ورخاك شهيدكي رفا قت برّا مركى ها مركى غرمن ثقاباته بين ظفر خاك شكست بها وقيدكي كئه وانباه ونكر تبكة بيديا ذايرى كي تبزك فيالت دوانه ويرا خروال كرزه وأفيام في أسيب كى سازش سے مبت فان كميوام نے شنون ماركم بقا جنج آكب شہر كر والا يغش خلاآ باد لا ڈي گئی اور روضہ مفرت مزلن لدين مِ**تَّى يَبُ قَدِهِ مِنَّ الْعَبُوا وَلَى يُم**ِيكُ عَلِيمَ لَمَّا وَلِلَّامِي خَايِخ مِنتَ وَابُ فَت وَابَتُهِ وَلَي مَعِيمَ ا ورور م کال صل نفایشاء تی می خام فرق تھا ۔ علا را زاد ملکرای مےشور پیخر نے تھے آبیے دو دینا ملیج و برم یکا مرطاحظ وولب نتن بد کرر آ فرمذ مر دانش ننگ سٹ که آ زمیند مرا اززره کمت رآ فرینر نرا خورمث يدانور آفريدند كرم كُن يجسلى مادرخاريم نزا ساقي كوثر أفريند ولِ صافی که ما داریم نا تصر كرمت منه إك لومر أفريذ

وَقُلْ مُطْفَرَجُنَاكُ نُوابِ نَظَامِ عَلَى صَالَ آصَفَ جَاه ثَانَى اور بَعِضَ عَيَانِ عَلَكَ فَيُ اللَّهِ عَل بسبب، بزرگی تخت نشین فخیا۔ آپ کے جلوس (۱۸ ربیج الاول سکتاللہ) سے گونزا عات خانگی کا خانمہ ہوگیا گرفرانسیسی گروہ کے روز افزوں افترار نے

بنید شیمت کی رجیند کے از آسٹ نائی کو گل گردد ہے ربی یوفائی کی روہ ہے ربی یوفائی ورق گردد ہے از آسٹ نائی کو گل گردد ہیں ربی یوفائی مراستی قاست رہت کو جودر روز قیامت روٹائی نون دین میخوا بدول من کون پائے تراس زوخائی گدائی گرہوسس باشد کے طاقت وال کرداز درولسا گدائی گرہوسس باشد کے طاقت کال کو از درولسا گدائی گرہوسس باشد کے طاقت کال کو داز درولسا گدائی گرہوسس باشد کے طاقت کال کو داز درولسا گدائی گرہوسس باشد کے طاقت کال کو داز درولسا گدائی گرہوسس باشد کے طاقت کی کرولٹر کو دان کرداز درولسا گدائی گرہوسس باشد کے طاقت کی کرولٹر کو دان کرداز درولسا گدائی گرہوسس باشد کے کالے کی کرولٹر کو دان کرداز درولسا گدائی گرہوسس باشد کے کرولٹر کو کرولٹر کی کرولٹر کی کرولٹر کی کرولٹر کرولٹر کرولٹر کی کرولٹر کرولٹر کرولٹر کی کرولٹر کرولٹر کی کرولٹر کرو

گدائی از در شاه نجعت کن اگرخواهی تو ناصس بادشای

اگرزی کمینی کی رفابت کوا ور برافروخته کر دیا-۱ دهرمزنٹول نے بھی سراٹھا یا مزیر برا فرال رواكي غير تقل مزاحي في الطنت كونها يتضعيف بناديا غرض فاندور إل نوانشا نقدرَعَهدهُ كوتوالى يركار فرماتھ كاميارلمال نياب صلابت جنگ كا دَورْسْرِع ہوا داروْنَا فِينِانه | اینداُ خالِن دُورال نواب دُوالفدر داروْنگی فیلیٰ نہریہ فراز کیے گئے گر عنت لأميس بإضافة منصب ششش منزازي دعلم ونقاره مع خطاب مُتِمن الدُّله شَفِق خُراوَ صور رئادنگذاد دامنا و منصطاع خطا کے هوصه نگذاتها کا صوبار خیسته نباید داوزگالبادیر مرمز ندمو رگھنا تدراؤے سابد ایہ وہ زمانہ ہے کداؤ بالاجی داؤکے انتقا کے بعد سکا بٹیا دمادہ صوفی پونے میں جانشین ہوا گرز مام مطنت درحقیقت رگھنا نھرا وُ کے قبصہ اُختیار میں رہی ررطخیا چنانجاس نے تقویسے عرصتا فی ج کتیر فراہم کرکے دکن کائخ کیا اور مانٹ کرنا ہوا اوناً أباد بينجا فن مدوران نوافع القدرة معركه أرام موا موصوف نے نها بت يامرو ہے مفابلہ کیا بہاں کا کغنیم توسکست فائز نصیب شموئی۔ اسی سال میلمالک نواب صلابت جناً ب غرلت نشین کیے گئے ، اور حضرت نوانظ معلنجال اصف ا

له ادگار کمن لل وسی که خزاد که ما مره مسئل سه آناد دکن مالی مؤلد منالل - مظفر سه ورکی مولد منالل - مظفر سه ورکی مولد مؤلد منالل - مظفر سه ورکی مولد مولد منالل - مظفر سه میری با میری با میری با میری با میری با میری با میری به میری اسپیول کا به سب علی در ایم به میری به میری با میری به میری اسپیول کا حید میری با میری به میری با میری به میری میری به میری میری میری به میری به

عَ يَصْرَتْ عَفْرُنَا لِوَانْظِامَ عَلَيْجَالُ صَفِياً مَا فِي

عظرِ بحضرت نواب نظام علی خال اصف جاه نانی سئلامیں مقام بیکہ مندشین ہوئے ۔ آپ کی خصیت اس وقت دکن میں بلجاط قابلیت و تدبر و بہادری حضرت آصف جاه اول طاب نزاه کاحقیقی معنول میں لقشِ نانی بھی جاتی تی اور وافع بھی ہی ہے ۔

زیر بار ہوگیا تھا ۔ادھرمرمٹوں کی بڑھتی ہوئی فوت اوران کی سلفنت اصفیہ ہے . تلبی عدادت [،] متیورکی خود *مری فرانیسیول کی ال در*بار سے خنبه ساز تبیس به تمام وه اسباب تھے کہ جس سے سلطنت گویا قالب بے جان مورسی تھی۔ ایسے نازکٹ وفنت بیں اینے نبات کو نبش نہ ہونا اور زمام استفلال کا ہاتھ سے جیوڑ نا میر م اکس کے حدود اختبارے باہر تھا۔ یہی نہیں بلکم مرتبوں سے برسر مقابلہ ہونا ' فرآنیسیوں کے سازشی حال توڑنا انگریزی کمپنی کی مدد کرنا^{، م}یبیولطان کوخودیم^{ری} کی منرا دینا اور با وجو د ان تمام الجھنوں اور قوی دشمنوں کی فریب سازیوں ہے بجكرابنى متقل للطنت كوقائم ركمهنا صرف حضرت غفراتناب ببي كيحضوصات سے نفا۔ جبیاکہ آپ کے عہد کے تاریخی واقعات سے منکشف ہے۔ خلاباعلىٰاورُنعب عهدماسبق سے زبا دہ خان دُوراں نواب ذوالقدر کی نز قی جليله پِرسسوفوازي كا آخرى عهد حضرت غفران ماب طاب نراه كاعبد رمبارك تصا-چنا بیجه حب مه _{اس}ز کیجیم⁶ اله مرکوزه مرکطنت حضریت عفرانه است طاب تراه سے له نواب بيزيظام على خال نام - اسد حبك نطام الدوله نظام الملك أصفياه نا في خطاب مصرت آصف جاه مغفرت آکج فرز ندجارم ۔روزعی فطرستا کالدمیں بیدا ہوئے ۔حضرت مغفرت آلج چرد ہویں سال خطاب اسد جنگ سے سواز فراکن خیب لدول کی آنا متعی می مرموں کی سروبی کے لیے روائد کمیا محرک مظفر جنگ میں فواب نآمرظك ورنطفر خكر كم قال مهت بهاد نكوام وقتل كياء عهاميالهالك وابصلابت جنك مين صور وارتحى أ ا ورمر تنهُ وزارت سے سرفراز موئے۔ فرانسیول کے سازشی جال توری ۔ حیدر جنگ کا فاتم کمیا مرمثور

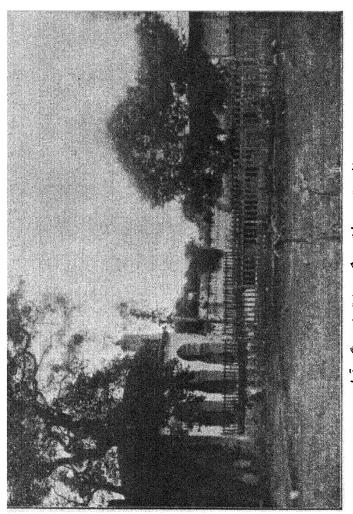
اپنے ہاتھ میں لی تو اسی مہینہ میں خانِ دوراں نواب ذوا لقدر کومنصب ہفت ہزاری' اہی مراتب' خطا ب بوتمن الدولہ وسواری عاری ہاتھی دوجھالردار کی ا جازت سرمبندا ورصوبه دارى خجسته بنبا دسيمنتخر كيابه اوربگ إدمين مواري عبوس بعد حصول فرمان صوبه داری خجسته منيا دخان دوران سبواری علوس (كمبرهيا رجانب نماشا يُون كالهجوم بين ميش سياه اورا لغوزه نوازو كي جاعت الغوزه نوازی کرنی ہوئی ہناہت ترک و احتشام سے) تشریف فرمائے پیغولاشتہ) ہے خودتخت نین ہونے کے بعد فرانسیبی اثرات کو را کی کیا۔ اگریز یکمپنی نے اپنے مفا دکی غرض سے آپ اتحا دقائم کیا اور میبور بر آب ہی کی مدد سے فتح پائی حس کی دجہ سے ہندوستان میں استعلال فائم موا۔ رمہو ے مقا لمرکے وقت الگریز کمینی نے میں وقت بر معہدی کی آب کی مددسے انکار کرد ایس کی وجہسے سلطنت آصني كوبهت نفصان ببنجا بشنئله مين قبط عظيم هوا غوض كاع بدختلف نوعينوں سے مجموعه آلام ومصاب ښار ا - گرآپ ېې کښخسيت ' استقلال اور تدبر نها که د گرېتمام زېر دست ا در سکرش رياستين فها مړکيس اد سلطنت د عليّاصفية آج نک تمام ہندوشان کے لیے این از وصافتخار بنی ہوئیہے یا خربعارضا نفوہ اور فالج ،اربلیخ بعمرہ، سال دیم سال حکمانی فراکر سائے فانی سے ما لم جاوِ دانی کی طرف کو ہے کیا۔ کم سجدیں دفن ہوئے . بعطرت

روح پاکرمینظ ملی مرام خوانند با دخوم انتخار فائق زین صروع بیت بازان متوجب بشت با خلاص فائر ۱۱ ۱۱ مراد در ایر مام و می از می ایر قسم کا خاص ترکی باجه تما جراب بی کے فائدان کے لیم نعوص اور برنت مواری جائوں میں راکز انفا منظفر جمت بنیاد اورنگ باد ہوئے ہن وقع برغلام علی آشدنے قطعہ نم الکعکر بیش کیا جسک آخری مصرع سے سنت قرر طاہر ہو تا ہے۔

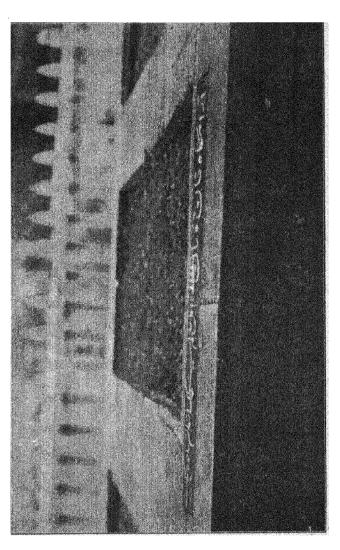
شكر درگا ۽ الهٰي زحد فزدل با نالم عصرحه ألتحجب تهبيا د دوحهٔ کلشن د ولت کهٔ طارمش خلق از آفت دُوران ہم ایموں با وشمن اومصيب كده مخرول ما نناد در بزم لفائش ^ول حبام<u> ل</u>م مثل نقطه که دردا کره نول ا بادرمين مختبانى ايزد محفوظ نورست آرشد زخردسالقد ترقر فرمو فدم مُوتمن الدوله بهايوك با

حنِ انتظام | خانِّ دُورال نواب ذو القدر رعايا بَرَوري وعدلُ كُتَرى اور ۔۔۔۔۔۔۔۔ حُنِ انتظام کے باعث جب نک س خدمتِ جلیلہ پر سرفراز رہے نہایت ببردلعنربز اورصنفات مكوره مين شهره أفاق ركفيم رجنا بجر كيرع صنه ككزرا نفاكه حسن خدمات کے صلہ میں خطاآب خان ووراں ہے مبی مفتخر کیے گئے۔

ئ علاسها را د ملکرای فریمی نزاد معلم مین فان دودان نواب دوانقدر کی رعایا پروری ادرصن سلوک کا ذکرفرایا ك." إىنعل بزمور دارى ذكور كال وبرقرار است ورعايا وبرايا بسلوك بينديره اوراضيُّ: نيزعبدا لو إف لت آبادى ا پنے ہزکرہ میں موصوت کی مدل کستری کے اس طرح ماح میں دیرایام بصوبہ داری خجند فیاد ماموراست ای مورمهامن ايالت وعالمت المعور منظنر

منظر مقبوه سالارجنگ واقع إبورنگ آباد

مزار خاند وران نواب ذوالقدر در الافتلى خان سالار جذك بهادر

سرروز اختیار حہاں مین دگراست

دولت گرگداست که مرروز بردریت

ُ عَانَ دُورِاں نواب ذوالقدرغرهُ رحب **ث** الهم كويا بخ سال سات اه كارِ فوما رہنے کے بعداس فدمت سے سبکدوش کیے گئے۔ ہ، ذیجی⁶ الب² کوہنی کار نظامہ اومیں رونن افروز ہوئے۔ اس عرصہ میں اس *خدمت پر کھی*رفائز ہونے کے اساب مہیا مورہے تھے کہ آپ ملیل موئے اور کچیدون ند گزرے تھے کہ وفات 📗 ۸امرجادی الاول سنشالیہ کو بمرض مرسام اس دار فانی سے عالم جاوِداني كو انتقال كيا- إنّا لِللهِ د إنّا إليّه سَلْجِعُون -

ای عمرکه بتیاب به بینی آنرا نقشنے است که برآب بینی آنرا ونیا خوابت که زندگانی دروی فرابی ست که وخواب بینی آنرا نعش اورنگ آبا دلائی گئی اور منقبرہ سالار حبگی میں دفن کیبے گئے۔(ملا حظہ ہو عکسر مقبرهٔ سالارنگی وعکس مرقد خاص نواب موصوف)- اہل اور^نگ آبا د کے لیے یہ دن روز قیامت سے کم نہ تھا۔ تمام تنہر گویا ماتم کدہ بنا ہواتھا برصغير وكبيرهايا وبرايا فاك بسرنوحه كنال حنازه كحساته ساته جارب نفج فرا د وفغال کی صدائیں فلک نہم تک پہنچے رہی تھیں ۔ غلام علی آرشد انبی له اس منيك شيخ النبي المربكا بادى في كل رهاي مركز مليا ب و مكمتا بي روز دفن او شور قياست برايود ورعايا وبرايا

شهرفاك بشروحكنان درمبوتا بعتامير فتندو فولي دونغان برآسان نهم ميرسا نيدند وستطفر

ا*س مصرع سے سن*ہ رحلت نکالاہے! إع لم سینہ چاک از ماتم سالار جنگٹ ا ایک اور صوری و منوی باریخ رحلت مصرعه ندا سے تکالی کئی ہے۔ يك منزارو مكبصدو نشتاد سال سنگبِ مزار برتاریخ غلام علی ارشد اور آرا رگا ہِ خانِ دُوراں کندہ ہے۔ تطیفہ گوئی و بدائشجی متانت و سنجید گی کے ساتھ خاندورا ک نواب دوالقدائی طبيعت لطالئف وظرالئف مصمعي جياشني گيرخي يشبيرس بياني ولطيفه گوني كي وم ے حس برم میں موصوف تئر کیا ہونے وہاں ہے لکلف احباب خان موصوف ہی کے گرد جمع ہوجاتے تھے۔ جنا نجیہ مولوی شاہ علی صماحب اور اُگ با دی له میرخلام علی نام آر شنگ خلص سادات رضویت تعد به تفام اصیر صور بر بالوه میں بیدا موے بنیات خت از لی آينع **وَ ل**دبح - بمير حدسيد والداجدا ورمير محرات كر جدا مح رسند بالران عالمگيرا و رضوان عالييش فرموارميها يركد جهن پر مرفرانستھ ۔ آرشدنے اپناسجع مع ناملینے والدوعہ خوب موزوں کیاہے شاکر بخت سعیدم که غلام هلی ام میر محتصر عرف ارشد وصوف کے ناما عبدها الميرس اولا برارس فدست صدارت برفائز ہوئے معرمانوہ كى صدارت برمماز ہوئے -آخرمیں احبین کی صدارت سے سرفراز کیے گئے میرار شدیمی عرصہ تک اِدشا ہ کی جانب سے احبین میں عبدہ تعضاۃ پر مامور ہے بھٹللہ میں وارد اورنگ إد موئے اولؤ نواب ذوالقدر کی نفاقت اختیار کی بعدا نتقال نواب موصوف نواب وار دو دونو^ن بانو*ن مينظم فرايم مي نبني*انسا کمين فی دلاُل مح_الدين - رساله آپ کی نصنی*ت ې کال عناقاده سيطيم*

سیدال کشف شاه علی گشت دون فراے زمینت سال فرنف شین کردر قرم تطب الم مفروع مینشت که از کردها مند)

مه شاه ایا مسافی کے مرید خاص اور اور نگ آباد کے شام نین کہارہ تھے۔ شاہ با باسا فرکی رحلت کے

بعب مساور شین مہرئے۔ آپ نے اکثر عالی شان عادیم شن نہز مومن بل "کمید اور نگ آبادیم نغیر کرائیں

بعب مساور شین مہرئے۔ آپ نے اکثر عالی شان عادیم شن نہز مومن بل "کمید اور نگ آبادیم نغیر کرائیں

بعب مساور ما تانی موسط الدیم روز چہا رشنبہ بوقت اثر ای انتقال کیا بحسب وصیت گنبد شاہ اباسا فرمی دفن موسط کے علا مراز دو ملک کارعنا منظ منظفر

 خواجرو کو بنات فروش کمیل عروس ہوکر مع گواہ محفل میں رونی افروز ہو ئے ۔ خانِ دَوران نواب ذوا لقدرنے خواجہ کو مخاطب کرکے فرمایا۔ " ہمیں کج معلوم مواکہ آپ بنان فروش ہیں"

الل بزم اس لطیعنہ سے نہایت کمظوظ مونے چونکہ بنات معنی بارچہ رسٹیم اور مبنت'' کی مبسیم بھبی ہے۔

لطبیفہ دیگر۔ بولوی شاہ علی صاحب خانِ دُورال نواب دُوالقدر کی خدمت

میں حاضر ہیں خصوص حباب کامجع ہے۔ شاہ علی صاحب نے نواب صاحب
کہاکہ ہم غیروں کے لیے صرف" دنیا" کی دعا کرنے ہیں اور آ ب کے لیے
دین و دُنیا" دونوں کی دینی دعاکامحاں شجد سے اور دنیوی دعاکامعت م
بیت الخطا کہ مقام خصنائے حاجت ہے۔ نواب صاحب نے فرایا کہ آب
مسجدیں کتنی مزنبہ تنظر بھین ہے جاتے ہیں ؟
شاہ صاحب نے کہا' یا نیج وقت !

نوابصاحب - اوربیت انحلامیں کتنی مرتبه -

میسه ایستواد است. فاص بطرو خیانها چانچ موصوف نے کلھا بے شاہ صاحب کی شان جبُرتی وجا بہ ظاہری وراقبال کرائی برائن کا بیرت کا بیرت مجلس بزخ الدیر ہو یافریہ نماہ صام بوصوف جانے میکوس ہوتے تھے .. شاہ صاحب کو ذوق شاعری بی تھ ۔۔ سالک تخلص کرتے تھے ۔ یہ دوشعرآب ہی کے طبخراد ہیں ۔ نشائیر داز دہاغم شکیہ سکر بچر دی بادا کہ شتی ماجا درما ہتا بعد ولہ عرف رام ودوستیہ اشد دل پر درده ای سیجکہ خون محبت گرفشاری گردانے مرجادی ولی ول دور تیجاب خرکیاتھا کیا بھی منا

نناه صاحب ایک یا دو مرتبه!

نواب صاحب نے فرمایاکہ

الخیل، میں جناب الہی میں دعاکرتا ہوں کہ حضرت کو اسہال ہوں کہ بار باربیت حالمیں اور ونیا کی دعاہمی ہہت کریں۔ شاہ صاحب پر قبقہہ بڑا اور حاضرین خوشوقت موئے۔

آریج گرئی اضان دُوران نواب دُو القدر کو تا رِیح گوئی میں مجی کال حال خالی خال عالی خال حالی خال عالی خال عالی خال عالی خال عالی خال خالی ایک واقعہ بنے نگرہ عبد الو الب دولت آبادی نے بربا نی علامہ آزاد للگرامی ایک واقعہ بنے نگرہ بنظیر میں نقل کیا ہے جس سے اینے گوئی کے علاوہ خالن دُوران نواب دُوالقدر کے صفائے ذہن اور ذکا وت طبیع پر بھی خاص روشنی بڑتی ہے۔ افتباسی ترجمہ ملافظہ ہو۔

بحي مبارك باشد و باشد مبارك على فرايا بيرايك عجيب اتفاق مي كدايك ہی مصرع کا تین شاعرول میں توارد ہوگیا۔ باوجودیکہ ایک دورہے ہے نهایت دور دست (یعنی ایک سنده میس دوسرا گجرات میں تیسرا دکن میں) مُرمولو د کا نام مبارک علی مونے کی وجہ خاتِ دُوراں نواب ذوا لقدر کی تاریخ میں زیا دہ لطف پیدا ہوگیا ہے سے ساتالا میں وزارت خاں اور نگ آبا دی دوبارہ خدمت دیوانی سے سرفراز ہوئے تو بعض احباب کی فرمائش پر حب ذیل چارول مصرع خان دورال نواب دوالقدرنے تاریخی فرمائے۔ ستدبحكم تو بزم نوراني بامصابيح فينسل يزداني از براهے سلاح خلن اللہ الزرونق گرفت ویوانی شاعری وبزم افروزی اخان دورال نواب دوالقدر دبی کی بزم آرا بیون شعرا، --------کی مفلول کا تعلف اُنٹمائے ہوئے تھے ۔خود کو بھی شاعری سے خاص ذوق تھا ارُدو وفارسی زبان میں نہایت خوب شعر فرماتے ۔ بنا ہریں مہینہ میں دویا تين مرتبه باغ دلكشا بيرمحلس منعقد يوتى شعرارعلهاء اورخاص احباب مرعو ہواکرتے علمی مٰداکرہ اورشعرو خن کا چرجا رہا کرتا نضا۔ جناسخیہ ایک مرتبہ خاص احباب کی محلس منتقدیقی ۔ علامہ آزاد ملگرا می نے خاجہ حافظ نثیرازی کی شہورغزل

كامطلع

صبا بلطف بگو آن سنرال رعنا را کرسسر بکوه و بیا بان تر دادهٔ مارا طرح کیا اورخود فرمایا

صبابیام رساں آں بہارر عنارا کہ دا د بوئے توسسرائی جنوں مار کہ دا د بوئے توسسرائی جنوں مار کچمی نارا نُت فین فیل کوئے کہا ۔ کچمی نارا نُت فین فیر فیراں کی خواہ تن سے طلع کہا ۔ فزو د حب لوہ اوسیل گریۂ مارا طلوع ماہ کند جمیش آب دریا را

زاں بعدخان دُوراں نواب ذوالعت رینے بھی فی الب رہیے مطلع تنسرمایا۔

صبا بیب م رسال آل جنول تمنارا بہار آمد و سسر سبز کر دصحرا را اب ہم مختلف تذکرہ نولیوں نے جواشعار خان دوراں نواب ذوالقدر کے انتحاب فرائے ہیں وہ ہدئۂ ناظرین کرتے ہیں ۔

له چونکه خان دُوران نواب ذوالقدر کا کوئی متعلّ دیوان حتیر کی نظر سے نبیں گذرا ۔ منظفر

نمونه كلام فارسى

چونشخص متنجی ال در بیسنخن ایث کنیکه درصد د وصف آن دبن این شرك محضاست گمان مق تو ین و تونعیت میان من تو برائے ما وشما ایں ہوا چے میخوا ہر معانتدانه سوالے بدوستال داریم . فیش دیدندطوبے اسٹ رمزند بحامن ديره صهبآ المنسرمذمه بعالم ريخت أتكم رنك طوفال زجيب قطره دريآا فنسريذبد وصف رخسار كه انشامي كند ميجكدرنك بهب رازخاملم حكم أصف ينغزل لأ أزه كرد کار با را کار فسنسها می کند خلاگرراست آر د دولت جاهیس با ًا غوش آيدان *وللادا فولي عنين اشد* حیاتِ ازه ی خِند موا ہا کے خبیں با چەنتىباست ىرەل ز**ىسبا**ڭرىگەنىڭ براهِ شاهِ والاجاه در گاہے جنیں با مصغاساختم بهرفدوش حضرت دل را سوائے میدر کرارشاہ مردال کبیت که ذوالفقار باو دا دخی نبی خست ر نموداز بهم حلاا خرائے قرآنے کسن دام دلم *دا فرقت ا*نامسلما*ل ساخت سي*ياً

کردیم شنار بهجرطاقت مهای الصسبر با چکار کردی با کے نبود زینے اعمدا گرصاحب ذوالفقار کردی با کے نبود زینے اعمدا کر صاحب ذوالفقار کردی نوروز کہ روزِ سعد عشرت افز است ماقی مولائے بھال تخت نعلافت آرا ان مقدم کل نماند آثار حنسنرال سالے کہ نکوست ازبہارش پیدا سالے کہ نکوست ازبہارش پیدا کونین شدا بجا د برائے ایشال سے حاشا کہ کے دسر بجائے ایشال میں امرار نبوت انداولا وسلی درگا ہ فلی ست خاکیا کے بیشال

نمونه کلام اُردو قضییده

سفرنہیں ہے سفراب قرسے ہے بدتر ہے جس کاشم کا فنت حساب صد دفتر غربی ہے، گا سب نظر نغلہ بلکہ سبقی نقد وضیں ہے کمتر مثال ئین نظر آئی نہیں ہے اب تور ہے دال ان کی رکاکت بہ ابحال مہنر ہمیں ہے مہت اک جوکسی میں ال کمتر بڑی ہے آکے گلے ناگہاں بلائے سفر
زبان خامہ ہے اس کے بیان میں عاجز
اسیر سنچہ تعذیب مسامت و ناطق
نہیں ہتے ختہ بازار براناج کی جنس
گہروں کی جنس ہے نایاب شل دم خوب
گر ذخیرہ کیا ہوئے ماش خوروں نے
موا ہے قط سے دیکھودو اجرا عالم

فقيروساللومحن اج نوكروحيا كر كهين وإرحوار ازروع جوع لعبتسر وصیان ہوش نہیں ہے کسی مرس مضطر تلاش دال اُراتے میں دوڑتے گھر گھر زبون خسسته ومجروح لنگ اور لاغر بجائے روغن إدام ہيگاتپ ل کرر ینے کا ساک بھوا ورکر رکھو گاجیسر بننركوجوع بقراور بقركوجوع شتر غنى فنست يرسهى احتباج سين مضطر ہے زیر بار دواب غریب شام وسحر صدلے بان سے سب کان موگئیس کر ر فتے مے نہ نہر میت چربازی ششدر بان طوطی بے نطق طائر ہے بر برارحیف *میحاصفت میں* مابع خر كرناكه خوابين ديجهاقريب قت سحر لطيف عضروخوش ننظر فحبسته سير ہے تیرے کام کا حامی امام جن وہشر

نظر بحاكے تكلنے نہ ہوویں قرب وجوار جوار رحمت حق میں ہوئے میں عزما غنى فمت يرجمي مبت لا بُرنج برنج نکل گیا ہے رئیسوں کا بھی تین ا خراب حال مواہے دواب بحاسب ہوائے تی و آسی کا تیل گھی کے عوض نه دیکھی خواب میں مرکز کسی نے ترکار^ی ہوا ہے تحطے سب دیجیات کو ہوگا غرض كسخت مصيبت ميرمين ونتيع وسر تمام روز کمرلب نه سب عنی و دنی علاوهٔ گولهٔ توب تفنگ وز نبورک ہواہے حیث عجب روزنحت قائم جہاگ رئیس قت ہے قائم نفیرددہمہ وت مونیٰ ہے خلق یہ کیا شأق رهبت غیر اسی تر در وافکار میں گئی تھی نیٹ كرام المحاسك مرافي بير نوراني کہا، گال عنایت ہے کیا ہے فکر تھے

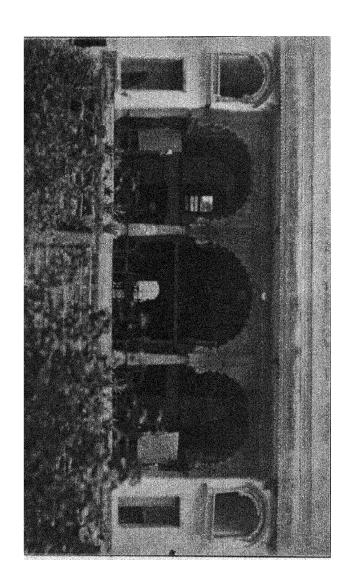
شہ سر بر کرامت 'امیر کل مہیسر ولی حضرتِ مولے وصی پنجیب ر الم م من و ملک تا جدار ملک و ملک کما ہے کمک کیجی جسے شہر سرور فزوں جو حدبنشرہے ہے نقبت کی مواہے مشرق خاطر سے طلع دیگر جناب اقدس حيدر<u>س</u> وصف سے برتر

بیان وصف سے عاجزام و ہان بشر

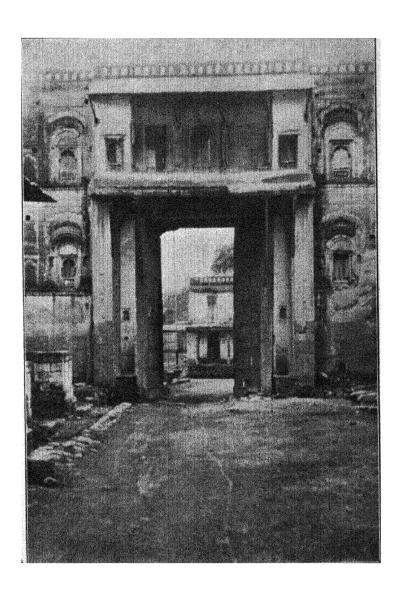
نهبن شناب مخالف گرورت صحيح نبی مدمینه علم وعلی ہے اس کا در کہوکسی نے قدم دوش پرنٹی کے رکھا سے کہوکسی کا بھی مولد ہوا خدا کا گھر شرك كون بن روزما لمدس ريح كها به الفسكم قرم كس كي خير شر کہاہے کس کونٹی وقت جنگ کے کرار کیا ہے کس نے کہونتے قلوخریب بر ہے کس کے تی میں نزول صریت وری ہے افتاب سے نادِس لی منور تر رفیق کون تمامعراج میں نہ کھ پروا مناہے قصتہ سنے پروبر نج وأبگنتر سوائے اس کے کہوکون شاہ مردال فد*لنے سی*ف دی اور دی رسول نے دخر خدا رسول کی سوگند کھاکے ہتا ہوگ بخ خدا درسول اس سے کون ہے برتر ہواہے پھرکے میری شرق طبعیت طلوع مطلع شفاف روشس وانور بنرارسشکر با مرا دسی قی کو تر جال ننا ہرمقصو دیریژی ہےنظر

مونی ہے د فع کیا مک بھی ملائے سفر

ہونی ہے طرح اقامت نیکل خاطرخواہ

داغ د اکشاد مو سوم بر قیو رای سالار جاک

درواز دجلوخانه عديم واقع اورنگ آبا

كرواين نهردا روان درباغ تازه شد آف رنگ بستاني كند وص وسيع دربتا ل كه نوال گفت كوثر ناني ال عمل المباز فاصح يات از نت بول جناب سُبحاني سال نارنخ او طلب کر دم سمّنت دل نهرخان ^{دُ} ورا نی مولالایمیں ایک نهایت کشاده حض حرباغ دلکشامیں نبوایا تھا اس کی آینخ خان دوران نواب دوالقدرنے خو دنظم فرمانی ہے۔ دجهان پرخیکٹ تر کوبجو سیخینل دینے ندر کو ہیج سو فيض عاشرت جارى للجنوا مى برد برنشناب تك لق سبُو ساختم سالِ بن آ مدندا می د برساقی کوثر آبرو پر ا ولاد و از و اح ٰ انواب خبیف الدین خا*ل کی صاحبزا دی سعیدالنسامیم* خانِ دُوراں نواب ذوالفدر کے حبالہ عقد میں انگیں (حبھوں نے خانِ دُ**ورا**ں ⁻ نواب ذوالقدر کی حیات ہی میں انتقال کیا)مغطمہ کے بطن سے صرف ایک صاحبرا دی ہجت بیکم (جونواب شجع الدولے حیالۂ عقد میں ٹمیں اور دو صاحبزادے ا مام کیجاں و وصی فلبخاں (یہ خانِ دُوراں کے دوسرے

مه ا مام قلیخال المحاطب بئوتمن لدوله سالا جنگ خانفا لم به باگیردار آرار و اورنگ بادیمنصب جهار نزار دان د پاکی مبالردار مع علم ونفاره ت سرفراز تحد شتاله می کنتال کمیا مقبوه خاندانی می دفن مج براه خانم موشیقان (بتیه رسنج آئده)

محل سے تھے) و بتوجہ وا مدا د انتجالدولہ حیدریارخاں شیرخبگ (جدا مجد نواب مخارا لملک سرسالار جبگ اول) جاگیرو منصب و خطابات سے سرفراز ہوئے۔ بہذا بسلسلۂ منذکر ہ بالاخاندوراں نواب ذوالقدر نواب مخارا لملک سرسالار جبگ اول کے جداوری ہوتے ہیں۔ (توضیح کے پیشجر ہائے نسب ملاحظ ہول۔

> حکیم میرط خسین چهته ازار میدراآبا دکن

> > (بقیه مانیم مغولگدشته) مرار پرایخ رملت کاکنا بلفسب ہے۔

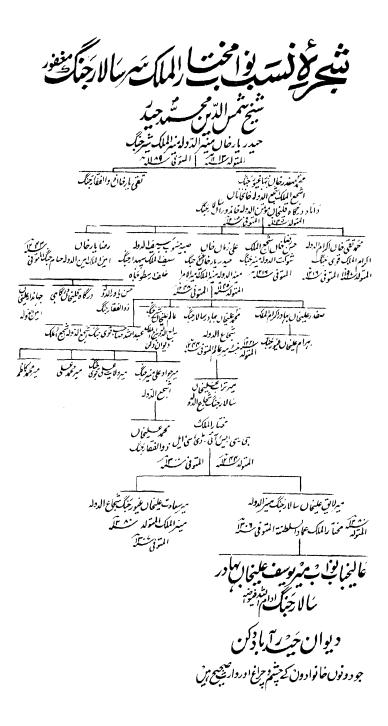
خلف مؤتمن الدوله امير والا مهم خطاب پدرخود بزبانِ عالم کړو رصلت زجاں انعن غيبي فرمو جائے فردوس بو د پودنِ خانِ عالم موسوف کی صرف ایک معاصرادی سما ہ کالی مگیم جونواب میرطینیاں سے منوب نیسی براسم تا رمزانے خال فالا مقبرۂ خاندانی میں مدفون میں جسب ذیل تاریخ رصلت کیا برمزار ریکندہ ہے ۔

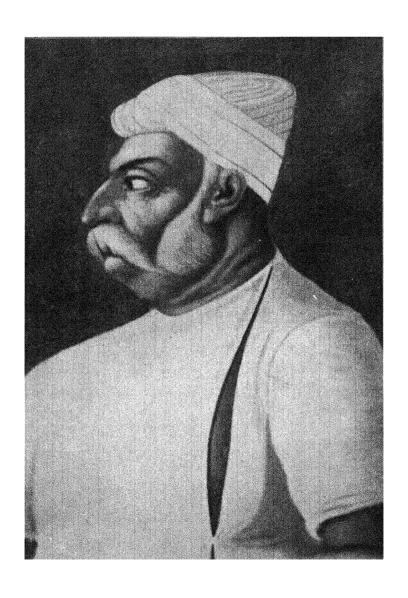
> بیگی کالی لتب عالی گروندی جناب رفت ازی دار فنا در قرب البعالیس معرمتار کیش زعش بریل پرسپی منفر پر فرمیگر طبوه و در و نامین

موصوف كى يادگارسے عاشورضاندا ورنگ آباد ميں انبك موجود ہے علاضله مؤكس عاشورضاند خان عالم على قطبى قلينى الى المخاطبة ورگاه قينى ان عالى انتها والملك جلاوت جنگ منصب سنبراری ان وعلم و نقارة عمر واد تھے وانظیم الملک مغبی فانی نے صوس كي هيسيوس سال خدست دارونگی منازل نزول بيت المال (خزانه) بلد نجم سنبالي سے بعد عزاح ميست للد بينان سرفراز كها مطاح مؤلف مسند ميشفر

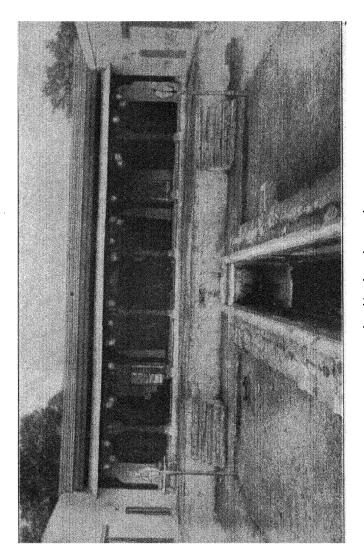
ر بي الموادر كان فالمركز و الموادر كان فالمركز تَحاندان فتلخ ان خا ندان فليخان درگاة فليخال ئالارُخباُ صاحب قع دلي اما فم نيار موتمن الدوغانع وصق بنجال مخاطب درگاه فلنجا

لاولد

فواب خانعالم فزند فراب در کاه قلی خانسا "رجنگ

عاشو وخاخرخا تعالم خان

نقول سناد

العمل کے تحت پُروا زیار وائی کے نقول هی نسلک مِن چونحه سدور وائی متحد قریب معنی اورا عنبار مین هی مساوئی مِن صِرف فرق اسقد رکیا جائیا که سند ذاتِ خاص سے مختصر ہوتی ہے اور بَروا گی مین نقل سند کے شا عمال کے نام اس کی جمہ رائی کے احکام اوشاء یا وزیر ایپرد وکی جا صا در ہوتے میں .

نقر ند دھا ویرہ (جوسٹے میں عُطاموئی ہے) کے بعد تعلقہ دُھا ہِوْ ہی کے متعلقی ایک اور بَرِوَا گی دو مہری (یہ ہمیں بعد طباعتِ کتابے دستیا ب ہونی ہے) جوسک جے ہیں عطاموئی جس کی بنا پرکہا جُانتھا کہند ندکور ہیں حسب بُرواگی مٰدکورہ خاندوراں نواب والفدر کی جاگہ مند ندین بن نہ کا م

ين مزيدا ضافه كيا گيا- منظمفر

ا وانگی مغراب کل الدوم وضع نطالها دکر و شائے دون القدر کباری انبا الشناعطاء

نقل روانگی بررگنالدوله بها در موم مهدیم برمضان المبارک بختری آنخد امر هایی صا در شد که موضع تطام آبار و غیره دیماست برگذیو بلی بتیال واژی سرکارند کور صوبه برار بالا گھاٹ محمع کال جها رہزار وشتصده شصت و جهارروب ومشت نوسیم آزاز قدیم بطریق انعام النمنا نبا م تعلقان خان دوران بها در مروم باقید قسمت مقرراست دریو لا بنا خرالن بیگی مبید مردم ندکور معد فرزندان محمد فرگری شعلقان باقید قسمت مقرره شده دیوا دکن دال جوانق ما بطر نوشته از نظر گزارند _

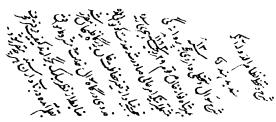
الوك للحشير كأل

اله التمغاء وه مندج برنگ مُترخ برتا ی مزین بو بهسنادالمتغاص بین نوبدنس و بلنا بعد بطن کی مراحت مج اس می کی قبر کا گورنسط کونتی تقرف نبس اگریه قدید نه جوتو گورنسٹ تغیرو تبدل کوئوا زیمجہتی ہے۔

د دلت علیهٔ صفیه کی دره نوازی ندسند تا نی الذکر کی وقت بھی قانو تا وی برقرار رکھی ہے جوسلاطین مامنیہ نے ۱۱، برمرسریت

شدادل الذكر في مح ۱۲ م عله سيدم کم يُرخال لمفاطب ميرموسط فال صَنّام بَنگ رکن الدوله ۱۰ بن ميرموسط فال بنيا درئادات موسو يا معالو مشهری آپ کے اجاد کليد بروار رومز حضرت ۱۱م موسے رضا طيا لعداؤة والسل مقصے .ميرموسط فال کے والد ميد محکم خال کمی المرمي بهائی سے احکاف اور الاک و مذمت سے دست بروارم کا براہ بخارا وار دو دلی بوئے وزاد کا لير

سندکو توالی

بقيه نوش صفيه ١٠) سي بارياب و در گراغ از وعطا يا كه علاده مدين عالگري مي با بعندي مضرف مطاب تركي كا سه سرفوان يا ئي نو بخالا كالدنيال اول قديم براسم كي خاو پر برطرح كين ك بيد العمر سفر صفر مي ساقة نجو الما مغفر كا حضرت آصفهاه اول كه ساقة ميرمولين وكن آئه اشدا دمي و كافع نگاري ديود كنده و دارونگي بركاره سه سرفراز دان

كه فدمت كو توالى بدخ مسته نبياد و فو مدارى بله ه ندكورا زنعير بي مجرالد ينجال ميشروط يحمد سوار بشخط فوانتفرقياً به يبرعباد تندخا رمقررتنده ثما فألحال از تعيزخا نسطور به مريهب ي مقرر كشيسوال خدست نبام مومى اليه برتنظ نوامينغ تأثب ، رربیجا آنانی سات از تعیزمتا دالیه . امان انترسک کرمطاب ضافت مان فرسندازی اِنتر مقررکتهٔ من معب م الرحادي بمطلعته سوال ضدات مطور شروط كحصد سوار نبام خان مركور بيتخط وأستمطام يعلى انقاب خورشيدا نتبار نظام الدوله مادر اصرخنگ رسیده مسند فدمت تحریر ۲ شوال اللیه عال منه در نبولا در اِب واد ن صدات مذکور ً نِهام دُرِّنًا وَلِيهَا نِ بِرِواً فَى مِبْرِناه نواز خاك شبرح صدر ربيده -

William Company of the party of

شرف الدول بروو بُها أى ابتدائ مِن سے ثابزادگان كے بمرسس مونے كے شرف سے ممّا ز تھے حضرت منفرت أ يَّمَ فِهاه اول کی رطت اور نوآ آهر جنگ تبدیده نواب مِرایت می الدین خا س که بعد مبد نواب سالت نینگ جب موبالمحمد و برا ر ^

شع فقر ه سُوال وخلی ۴۴ عادی آبیخطرید کی که سوال دفتر متصن دین که دربا بها جرا کی اسبامی خد ما

و تتخلی فرانسیغر تآ می نظام الدوله بنظفر خبگ تنهید و پر وانجات وا مؤور تنواه ما گیر ما بق مجل عندالد و ایژم که مرور ورزواسته بنیایند مرحه و تنخط مزین شو دامل آمد رویم رسی اثنائی سنگ و تنظ و ایک مقاب لی القافی شایسته سید محد طال مها و رصلابت خبگ شده امنا و طعدارال بعد رسیدن فرو مجرر ام رگفاته و اس و بر وانجات تنواه ماگیر و و زنور در لعرب و جد مدارت بعد رسیدن فردم برصاحب ماله ملیت و شخط ما بق مدمیاری نمایند مروفق آن ند درگاه قلی نمال مباری نوره شد کا

رال من المراد المن المراد الم

(J' jev

تبایخ دم تبالهٔ فکسم ۱) مرین دا فل ساچنورندوه

نعید و شصغی (۳) کلیتهٔ صفرت غفران آب کرمتعلی بوا تو موصو ف جله فوج نظای کی سَرداگی پرطندورا مورات کلت یم نیروشرکی رہے ۔ یہائک کرسٹ لایشپور جنگ داکش عبون میں وسمل مندر پر اب کے ارب خوانے کاعب۔ منعب بغیم برار کی شش برار موار و علک ابی مراتب خطاب رکن الدولہ جمشا م جنگ سے سر طرند اور خدمت جابلی داللہ

مقل سِرگن در ما ورو

مدام مر براز آباری پرسیکها ق دسین نژای فی مقدمان ورعایا رومزار مان پرگند معاویره پرسیکها ق دسین نژای فی مقدمان ورعایا رومزار مان پرگند معاویره

مِنْ شَشْ لَک بَهْناد وسه ہزار درم از پرگنه ندکوراز محسال سرط ر حبابضر بطب رین عهده بجاگیر ورگاه فلیحن ال بهادرکو توالق

خمِت بنیاد و فوج دار فواح بلدهٔ مز بور شخو ۱۰ مشد باید که محال سطوره را بتصریف گاشة فان شاراً لیه واگر ار ند و

بعدازای که نتنی ای موانق ما بطرمسد .

بقیه نوط صغود می برسر فراز بوت مرسوف نیا پی مت دارالمهای دراسال بریا بینداعلی تد بروشجاعت ستیمیشه دشمان دولت کومقهر دو پال رکها فشلامی درباری سازش کی وجه سے فیفنوا می کاردی کے کا عقوں جام شهادت نوش کیا ۱۲ منطفر ماہ نامہ کمی سے دول برمعنی عیش س مقرايض تبركه دعاه يرسرا رتالباري حزئيا رازعال سورعا كيردح كالجانب مبادر كوتوال للجرجسته ينباه ذهلأ م الماريد من المربطري عهده تنواه گريده إيركه مال ندكور را بعهده خانساراليه واگزار ند و بعدرسیدن نندموانق منابطه .ل آرند . مرابع المرابع ا المرابع من المراد المرد المراد والمراجع المراجع المرا مَنْ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّا اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّ

O'S THE ii) che يا دردي Think the state of is of

نقل بَرْواْ تْددونهرى بابتاف أَجَا كِتْعِلْقَدْ طَاوْرُ

بدیمهان و دیساندگان و مقدان ورعایا و مزارعان رِگنهٔ متبالواژی سُرکار مَرُورصوئه برار بهانند مبلغ و والب و نود و شه نهار و منصددام از برگنهٔ مذبوراز نمال بُرکارصابضمن بَطِرُق عهده نجا گِرْ ورگاه قاینان کوترال بلده جمشه نباد و نوشرار نواج کبده مسطور تنواه شد با بدکه محال مرفوم را تبصر محاشه خان شازاگید واگزارند و بعدازین که سند تنواهی وا فق ضابطه برسد بدا نوحب بعبل آرند المرقوم صُدرشه به زرگور السمه شرح و سستندانخه

> ن المالية الم المالية المالي

نزل مغرضمن ازرگرهٔ مثالوارمی سُرکار ندکو صوئه برارازمال سُرکاریا گه درگا دلیفان کو توال لد دُهِ و نو جدار نواج بده نمکور در طلب با شرط بطریق عهده تنخواه گر دیده با بیت که محال ذبور را مهندخان مومی الیه داگزارند و بعد رسنیدن سند تمنی موانق ضًا بطه بعبل آرند -

Single Control of the The little of th Col. Single Control of the The Contraction of the Contracti Chicago de la constante de la Abord Charles

City of the state 11 Chief Colors of Chief Colors o Al a Capilla The Control of the Co C. S. C. C.

IT The state of th The board of the state of the s Clesion of the state of the sta Ch. A STATE OF THE PARTY OF THE PAR The state of the s The Copy

امّاذَ أصل أمّاذَ أمل م علام

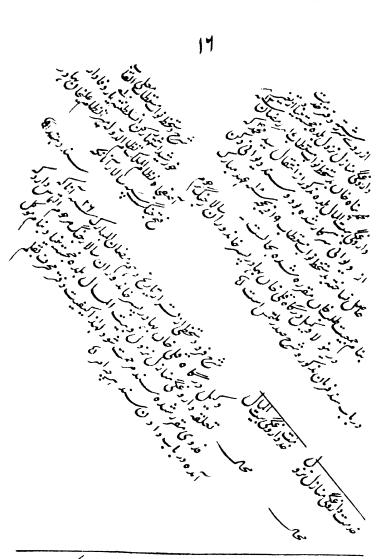
10 JE JE أمل اضافة 121/10 اضافه ا فيا فه مسے ماس

اصفيانظا المكالط الدولة بيرام الميان ولتح بنگ برالار المدن المال المالار المدن المالار المدن المالار المدن ا

نقار نار البنطاب در الشرح الدّلو تحرونه که خان از دار از ارتی از دار از کار کی نظری المسلم د سبک باسر زخت و عوالی بنا ه درگاه سی خان بهادر آنا که خدمت دارون کی مسازل زول د سیت المنظ کال ده ه مجمعة در مدجمعیت طلب کی مرجب فرد ترخلی که شرح آن محرف تعلم آمده و بعهدهٔ آن عوامی بناه مقررگشت باید که آن تبقیدتا م وتبقید کیم آن پر دا خنه دقیقداد و کافتی حسنرم

وموشياري فهال وغيرمرعي بجذارو تا

ا من زل زول معنی کرورگیری یا پیگی دم) که بیت المال ۱ اس کا و حودسلمان میں بعہد خلا نت ارسٹ ده ابا با آہے ۔ زاں بعدار کا قیا دازم حکومت سے ہوگیا ، ہتریم کی رقی آ دونرچ اس فکر سے متعلق تھی بختلف زا فوں میں اس کے نام بمختلف بنل دفتر استیفاد، دفتر سیات ، دوتر دجوہ ایدنی رکھے گئے ، ہند و ستا دہیں تنا ہاں بغلیہ نے اس محکہ کو دفتر سیاق استیفا سے موسوم کیا ۔ اِس دفتر میں جملاآ دوشنبی کا اندراج (فواہ از قعم اللہ ی خواہ اراضی وانعام یا دولیفہ وغیرہ ہو) رہا خردری تھا ۔ اسنا دکی تقییم اور تصدیق اس دفتر سے کی جاتی تھی دکن میں حضرت مفتر تا ہو لیا بہ اس کا موجود من اور ایس کی اس موجود وزر انہ میں اِن امور کا تعلق محکومیان سے دوران تھے اور اس کی تعلق محکومیان سے درجگا کرسی صدارت برعا یعنا ب فواب موجود

(نقیه مات یمنی زشته بها در جلوه فرامین (جوایی فطر ری سخاوت کے باعث دکن میں جها راجہ ِینَد وبعل دیوان دکن کی طرح ضرالمُشِل بین) اس کرتحت د فیر صدر میسی وخوا نه هامره کسیرکارعًا لی میں گراب بیت الک ان کا طلاق خزانہ عامرہ سرکا رعالی پر کیا جاسختاہے . (نطعت ر) له إرونا دار - فا ذان عليه آصفيك اركان كوفيلاب بهي شا إن معليه في عطافوا إ تعامول ويكر مطابات كياس خاندان ماني كاكب كك طرّه النيازم (مطفر)

وفت نواب درگاه بیخال بها در سالار جنگ مونمن لدوله برفاقت نواب درگاه بیخال بها در سالار جنگ مونمن لدوله برفاقت نواب نظام الملک اصف جاه بجهات او (در سال یکمزار و کیصد و نیجافیک بجری) رفته بو دنخصوصیات آنجا انجین بظر در آمده بود بفند فلم آورده اندچال خالے اذکیفیت بمیت لبذا مسطور میگردد

وَرُقَومِ مُرْسِفِ آب ورنگ گُلُن بیامن برکات فدم شفاعت توام جناب ضرب بولیت صلی الله علیه وآله وسلم که گرد آستانش تونیائے ارباب بصیرت است و غبار را بهش ضمیر مایئه الم نظرت بهت عاصیا اذک زبیده و اجتمادان بدر بوزه کری خاک جنابش مرم طراز بارگاه کیوان بائیگامش واجب نظیم وعلی الدوام کا فدا نام سرگم مجرا و نسلیم سه مجرا و نسلیم سه مجرا و نسلیم سه برز منے که نشان کون یائے تو بود سالها سجدهٔ صاحب نظران خوابد بود

روز پنج شنبه از بهجوم زائران صحنایر درگاه فنیمے مملومینو د که عبورایر کس تا مقصد مطاف بهزاران صعوبت دست می دید و در ماه ربیعالاول روز و شب بمیں مجمع است - نقرار و زوار از بلاد وامصار دور دست بعزمیت زیارت می آیند - جمن مین گل مُراد برامن آرزو میکنند مرض از شربتِ آبی کداز شست و شوی دارات فائے قدمِ مبارک نصیب تشدلیا تمنامي گردد برائے عافيت مي گيرند و نيمنًا لجنة دور دستان مي برند سعادت منشال باحراز مثوبات اخروی درحوالی ای<u>ں</u> درگاه مکانها بمبلغ خطير خريدهٔ طرح مسكن آخرت ميكننه بخاسخير اطران آل جندين تفبرون و فبورغر با از دائره حساب ببرول ٔ درایام عرَس تسریب درو دیوار این برکان از كثرت طائفان نوع لبرز ميشود كه جابرا يُنشنن بهم ني رسد مُكرار صبي فنت نمابند مطعوات وتنفلات كماغنيا برسبيل ندر درب ايام ارسال مي دارند مصرب فقراء و مساکین می شود' و ذخیرهٔ چب*ذین ر وزه می گر* دد ـ سبحان مله عجب مکا فیض نشان است که انوار کرامت و اعجاز از درو دبوار می بارد - حوصش که درمیگاه دروازه رخصت واقع شده - ما دالمعين كرامت است - وعين الحيات مينيمه رافت منعطشان بجام دل ازین زلال سیاب می شوند بادشام کودرز آ سابق وفات یافته- بموجب وصیت او قدم مجز شیم را در سبنه اش نصر کرادهٔ **بزار ويتبرك برقدم گاه ۱** م مفترض بطاعة ' يعسوالسلين الميومنين

على البيار المام ان قلعه إدشامي بفاصله سهروه وافع شده - زائران إحراز معادت اخروی روز شنبه جوق جوق عازمِ زیارت میشوند. وگل مجرا وتسلیم را زیب گوتنهٔ دستاراغتفادی ساز ند - خاک جنابش ذربعه شفایے در دمندانی وزلال حثیبہ سار مرتمت آبروئے حاجتمنداں ۔ اکثرے تبصیل منتمنائے افی میر ندر امی بندند- و بام دل میرسند- دواز دهم محرم که روز زیارت حضرت خامس ال عباست دار باب تعزیه با دل مخرون و حلیم گر این برسم عزا برسی درآن مکان خِلدامستان محتمع می ننو ند- و نشرائط ز^ایارت به تقدیم میرساند بهيج تمنفنے نبیت که دریں روز بهرہ ازیں سعادت بر ندارد ـ از کثرت سواری وضيع وتزليب طرق وننوارع بسان ثيم مورتنگ مى شود ـ اې حرفه بترتب زئين ر وکاکین پرداخته و اقسام منافع برمی دارند و رتیو کی نیا نه که مکان معین ارباب با منقبت خوانان إَهنگ لِمندقصا لدعزا مي خوانند ومنشورنجات از اسجناب معخرا نساب صل می نمایند بمصرع "گرعقبی خواهی زیارتش دریاب، وركاه لاك إركاه صرت فطلل فطال زقلعه خاصله بنت كرو واقع نثده ومرقد مبارك درشحن مبجد بے سقف زینت ترتزب یافتہ برطا زائران خطّه مندوستان است ومرحع ومقصد حميع حاجت طالب ان صفائی درو دیوارش یا دارسواد بهشت مبدید و فضائے برکات آثارش بوسعت اباد رحمت ابما می نماید در احیان سبح در حوالی قبرمبارت شربی

ا ہو ہورت می بندد ۔ وکبی^{ے ع}جے بر دلہائے زائران طاری میشود-ارہا[۔] تمنا بعدازا دائے فریصنی بطوافش پر داختہ گُلہائے مقصد می حینیار- و درکا انبساط وانشرح معاودت مبكنيذ زيارتن دريمه روز لرست ينخصيص روز ثنبه طرفه بحوم می شود - مردم باستندا د شب روی از دملی غرمیت میکنن - و بد فراغ زیارت بسیرتنز بات گداز میامن قدوش هرطرن سبزه زارنسیت . و در سرخا جِثْمہ ساری ۔ تبخصیص حجروکہ وحِضْتمسی کداز حبیْمہ ہائے متبر*ک نواع ت*نتعا^ت صل می کنند ـ دراطراف مزار فائف للزوارش حبی از مردان خدا آسوده اند⁻ چنانچنگهت و حدوحال تا حال بشام ال بفین میربید ـ و چاشنی در د بجام ار اب ذوق سلریت میکند- مکانهائے متبرک در نواح ایں سواد ہزشان^ا واقع شده اند بنخصبص سحداولباحضرت نطب لعارفين خواجعرا لديشتي قديل مٿيرييرؤ احداث کرده اند- مهرکه در انجا نماز ميخوا ند- حلاوت عباد^ت را می فهمید ـ غرض که از کنترت فنورا ولیا رشک روصنهٔ رضوان است ـ درعیدگاه ابي مكان درملغوضات نوشته اندكه اكتثرا دفات حضرت خواجة ضرعليابسلام نشر نى آرند قبر حضرت فاضى حمسيدالدين ناگورى بم بمسايه مزار مباركست وبهاً در نتاه هم بزور طابع درکنف رافت وکراست جایا فنه شانز دیم رسیمالاد عرس می شود وعالمے بہنیت زیارت مستعدی شود و ٔ نا دوروز سیراِ میکنند توالان علی الدوام از دور روبر و ئے قبر مبارک گا ہے ایتادہ وگا ہے نشسنہ

مجامی کنند نناه شهید محدفرخ سیر کیسمت درگاه دیوارے از سنگ مرم تراست د نصب کردهٔ تسکواخس درنهایت نزاکت ست شفا فی سنگ درکال نظا. رواعی شابى كەبعالى على فقرا فرخت نىردوجهان گۇشە غرلت سا . درسلطان تنمسرالدین عازی ₋ مرقدساکش د**ا**طرات در**گاهضست** تطب القطاب درین غارے واقع ست سرحند کدارساطین المکین صبحت ارا. ذون ومواحید باریاب بمدارح فصو لے ولایت عروج کر دہ اند جنانچے تسرح کالات ازر یاض الاولیا ، که نذکره ایسیم بن می گردد بهوائے زار روضه انش نمونه اسبت از روضهٔ رضوان وسوا د سرزم نبیض اگینیش انمو ذج خلدسیت شگفتگی عنوان - درسوم برسان از ببجوم سنره ورياعين خو درور شك گلتش كشميراست و باعتدال مواوكينيت فضا دکیب و دٰلیزبرزا رُان را درضمن زیارتش نزیهت خاصے دست می دہرو در أَمْا يُطِوا فَرَكُم فِينِ تَركَمني مِنامِه مي بيوندد نورالله صحعه الله هادر ففا واغفرا-حضرت سلطال لمثائخ مغشوق الهي مرقدِ مبارك أنحضرت ازدمي كهنه بفاصله نیم کروه واقع ننده زمے روضه که سلطین را بجنابش التجاست وخواین را بنسيم غنبئه عليداش دليل معااز درو ديوارسرا بالوارش فنبضها ترشح مى كنند وازسوادخاك ياكش جثمه سارسعا دت ميحوشد و دور بارش عظمت عبلال آ آشان زمېرونتکېرىن را بگدازى دېد وسلوت فهران ان کال فيعالشان سرا

گردن کشاں را بے اختیار ماک سجود میگر دا ند کیفیت ؛ ازاں مرقد فردوس مین محسوس مى شود كه ناطقه درا دايش انجمراست ورنجًا ازار جمينة إن جنت اكين مرئى مى گردد كه خامه در گذاشتن آن مقطوع الفم هر حیارسشنبه جمهو زوام ف عوام احرام زيارت مى بندند و قوالان با داب تمام ايتناده تبقديم مراسم مجرا مى پردازنر بخصیص جیارسشنداخرین صفرط فه انبو ہے وعجب کنرتے می تنود - اشخاص د بلی خیلے تقطیع و نزئین کرده می آیند و بعد حصول زیارت بسیر حدایت که در جوار این روصنه مبارک واقع شده اند می پر دارند ارباب مخرفهٔ بهٔ برتیب برئین عابجامنكن مى ننوند ومرغوبات ومطلوبات تماشا ئبان در مرجاعرض م كنن د ارکترت نغات مطربان سامعه گرانی بهم می رساند- در هر گوشه و کفار نقال و زفاع داد خوتل دائبها میدمند ءس مبارک چهار دېم رسیجاننانی میشود باستدام سعادت استان سدره نشان کلاهِ مفاخرت بهوا می فرستند و درا طرا ف ں واکناف بسبب کثرت قیام خیام جاننگی میکند۔ ہم پرشب نوبت بنوبت فوالا مجاميكنند ومننايخ وصوفيه رالوجدوحال ميآ رند وصحبت بوابهير إخيلهامتلأ می کشد وطرفه شور وشغبی بریامیشو دایس فرقهٔ علیه وسا نُرزوارآن مثب را احیا ميدارند وببنتردر اطراف مرفدمنور مراقب مى باشند وبرخے بتلاوت بہنا مینما بند مسبح ال شبطر فه فیضی دارد و نماز فجر بعجب طاوی میسری آید ن حضه بخیامبرشسروعلرالرحمه بایان فبرگرای اسودهاند فانسله غیراز حید ذرعه درمیا

نبست که درعو*س تز*ریف ایشا*ل بم کیف*یت خاص دست مید مد وساع می^{ندو} مجاوران دراطرات این روصه خانه لم و کاشانه لم دارند برایخودمعوره این و مدار معیشت اینها برنذور و وجوه و کالت است خوشا حال سعاد نمندا نی که در قرب بي خطر پاک مكان سكونت دارند على لد وانتمسيل فيوضات زيارت كينند حضرت نصيالدين جراغ دملي مزار انوار ايس بزرگوار از دمي كهند بفاصله سكروه واقع شده سوا دروضهاش چیل روضهٔ رضوال در کال دلکشانی وفضائے مرّورش ببان خیا بان بهبشت درنهایت خوش بوانی اضعهٔ کالانش ازان سرزمین چوں وزرا فتاب تا بانست ولمعه کرا مانٹس ازاں خطہ دلنشین ربگ پرتوشمع ازية فانوس كايال جراغ حاخمندال بشعاع كرامتش روشن است ول منتمنداں بہوائے توجہش شک گلٹن درواقعہ چراغ دہی است ملکہ چنتم وچراغ تمام مهندوستان زیارتش روز نخشینه معین است بخصیص در مائے که دیوالی می ایر طرفه بهجومے می شود و دریں ماه در مرکبتنبه سبیع کنهٔ دملی سعادت زیارت میروند و در اطران حینمه کداز مضا فات ا*س* درگاه است خیمه با وساریرده با ایستاده کرده غسل با می کنند و اکثری از امراض مزمنه شفائے کامل می یا بند سلمین ومهنود در تقدیم شرایط زیارت كمسانند ازصبح گرفته تا غروب قناب كاروانهائ زايران تصل مي رسد د در زیر همردرخته و در سایه مهر دیوارے عالمے به نرتیب فروش پر داخته دا

عیش وخوش دلی می دمهند سیر عجیے است و تماشائے طرفه در ہر جا راگ و رنگست و در مهر گوشهٔ و کنار صلائے بچھاوج ومور جنگ عرس مبارک ہم تبوزک می نسود بادشاہ جم جاہ محید شاہ در اطراف مرقد والاا حاطہ بخیتہ ترتیب دا دہ اند در سحنیش وسعتے است کہ در نیجے درگاہ شاید نباشد قدر ش روم واوسل الینافتو حم

حضرت شاه نز کان بیا بانی علیالرضوان بکرامات غربیهشهررو بخارق عجيبه مصروت نقات اپنجا انفاق وارند كه ببش از بنائے دہی درحین كھر آ بحت بود- ایشان درجائبکه آموده اندمقیم بو دند و برخے معاصر صرب تطب لافطاب ميدانند وامتسراعكم بحقيقه الحال قبرمباكش درون شاهجها أبأ است بست وسوم شهررجب عرس می شود به خادمان ومعتقدان بالمن منا. در روز عرس توزکی میکنند از کترتِ جِراعان و تنادیل صحن فلک نورا نی مثی^و و از و فورگلهاموج نگهت گل در روانی آ رام گامش حمبعیت آباد است و رو أش خلداتحاد ازنسيم محنش انج كيفيت بمشام مي رسد وازشميم فضايش گهت خفيتت بداغ ميخور وسيع سكنه اعتقاد خاص دارند و درمشكلات بهات اسنعانت بروضهٔ شیفیش می برند و ذرخور رسوخ اعتفاد فاکز مدعا می شوند-حضرت یافی یا منه مرقد مبارک ابنتال مکامتعین وزیارتش بْرِمه ارباب ایقان معین نسیم فضالیش گلش انحاد وشمیم رو الیش خلداً باد از

درو دیوارش بیخودی استقبال می کندواز سرزمین فیض آگینش عبرت آغوش می کشاید درصین تموزکه بوائے دہا آت از می شود و زمینها تفته می گردد درسین مزار کرامت آثارش برودت می جرت برگاه قدم در سحنش میگذارند بریخ می خورد و بیرون از حرارت آفاب برشته میگردد کیے از خوار ق عجب این اینست سکان شهر تبلاش در حوارش مدفون میکرد ند که سجایت همسا کمیش از تب و ناب جهست مخوط ما ند نورا دلته مضجعه -

حضرت شاه سن السول نما قبرش آئینه جهان نااست و زبنش بول خطه بهشت دلکشا بصفائے اعتقاد اگر زیارتش نائے بوسیا ادوح برفتوشش دوبیت جال محرصلی الشاملیه و آله وسلم کمن و شجاوس بنیت اگرزش موبید حصول آرب و منفاصد شیفن برسبت و میم شعبان المعظم م آیم عرس بندیم می رسد و ضع تزئین و آرائش بجار می رود - صبح عرس جمیع نقالان دلمی تناشام بجرا پر داخته احتطاط و افی بزایران میرسانند و عنان معاودت میگردا نند.

مناه با بزیداسته هوجوه ه صفائے مشریش از در و دیوار بیداست وانوار کر امنتش از تربت بہشت صفت ہو بدا آ واز عرس محلس رگینی منعقد می گردد و حلاوت خاصے بزاق زایران عاید می شود ۔

فدوة اصفيامعارف آگاه نناه عزيزاينه تبرمبارك ايشار

در دہلی کہنہ درمکان مرغوبے و اقع _است ارا د نمندان بتینفنائے صفائے عارسنه مختضرنگیس ساخته و بنعمیراها طه آل پر د اخته نسیم فزائش از موالے خلد باجم*ب گیرو رواځ ر*یامین خیا بانش از مدلیقه ارم خراج عشر*ت گاه* نرد بانسن و كاننه كده خلوت طلبان سيح وقت نيبت كهاز خلفان كيے مشغول بحرد رسيدن آن مكان بيخودي تمهيد مي كند وجلوه از خود رفتي مبغا آ مُنگش می رساند و زمان حیات ایشاں عاصی بود که کلافش با مین مصلان شدمیر ن فرصن نفس کثیدن نی دا د و مبرگاه که منمعزسرخود از کلیبٔاحزاں برمی آور دمیمیو منفار مجروح ومشكب مي يافت درتها م تنهروجيع مزارات منجى كرويد شفاعت اس میمکس دراستنفائے جرائش معنبد نیفتا د اکا برعصر ابسستانہ کرامت آشیانہ راغ رستگاری دا دند و بهامن توجهات عالیمتنظِهرگر د انیدند - بیجاره را رجوع بخانقاه فلك اشتباه كردن همان بود وبجام دل رسيدن همان دارق محبيابشا ا از حد وحصر زیاده است و تا حال استرا د و استعانت از فیرممارکش با فیبت روزعرس ساع خاصي مي شود ونسيخ و نشاب بعتبه موا حدمي ايند مطاف متغصار را مرزا ببیدل رحمنه املیولید ترمت موزون ایشان در دبی کهند در محوطه منحتصر رنگ معنی خاص در الفاظ زمگین واقع شده سیوم شهرصفرعرس مجود لا مذه انش وجميع موزونان شهر بعزيميت متنفاده روحش حاضرمي شوند و دُور قبرحلقة محلس ترنيب مى دېند گليانش كەسخطە گرامى ترنزيب وترقيم يا فىتە

ابین ملغهٔ گذاشته افتاح بشعرخوانی می نایند برعنوانش ایس راعی مرقوم است. رُ با عمی گے آئینۂ طبع تو ارشاد یذیر درکسب فوائد ننمای تقصیر

سے ایستہ ج کو ارضافہ پدیر مست در سب کو اند میں کی مستقیر مجموعہ فکر اصلائے ہام است مسیری کن وسمت بسلی برگیر

بعدازی علی قدر مراتب نبتائج افکارخود رانقل مجلس می سازند- حلاوت طرفه محصول می بیوند و انبساط خاصے بحضار عاید میگردد محرسعید برادر زاده اش کچول معنی بیگاندا زنسبت معنوی میرزا بیگانداست نبواصنع حاضار مجلس و ترتیب شمع و چراغ د ماغ خود را می سوزد و با تباع مهمه سعاجین و حبوب اختراعی میرزا کداز قبیل کیمیاست و در مهمه د بلی انگشت ناصر من میبشت می ناید طاب نزاه و جعال کینه متواه -

عرس خلومنرل سب وسیوم شهر محرم الحرام عرس ندکور ترتیب انظام می یابد قبرش درجار حضرت قطب الاقطاب است مهر برورزی خلد منزل با بهمام حیات خال اظراز سیجاه به تزئین و ترتیب چرافال بندی که بهیئت متنوه و اشکال غربیه طرح می باید متوجمی شود طراحان و صنعت بیشگان بادشا بی طراحی غرب بحارمی برند و مهنه باک عجیب بردو سے کار می آرند آبئینی سرو چرافال ترتیب می د مهند که سروشمشا د بردو سے کار می آرند آبئینی سرو چرافال ترتیب می د مهند که سروشمشا د بردو سے کار می آرند آبئینی سرو چرافال ترتیب می د مهند که سروشمشا د بردو سے کار می آرند آبئینی سرو چرافال ترتیب می د مهند که سروشمشا د

هِرْجِرِتْ گُلِ آفناب گل می کند تا دو پاس شب سراز در بیچیطلع بیرول نمی آر د وآ فناب نعنت خود دانسنه غيراز صبحدم متوجها فاق نميگردد برجهائے روشنی به بروج آسانی بیایم انوارمیفرستند و بنگارا کے تجلی آگین در ہر کوشہ وکمن ار طرح وادى امين ميكنند معاشران بامحبوبان خود در مرگوشه وكنار دست بل وعیاشان در سرکوچه و بازار بهول مشتهبات نعنیانی در رفق حل مےخواران بے اندلیثہ محتسب در ملائش سیمتنی و شہوت طلبان بے واہمہ مزاحمت سرگرم شاېدېرىتنى پىجوم امارد نوخطال نونټىكن زارد قوامويسان يېښت بيمث ال برىمزن بنيا دصُلاح وسلادتا نگاه بروازكند مائل روئيست و ناچشم واسود حلقة فتراك گيبوے سامان نواحش بشا بركه يك عالم فساق بجام دل ميركند واسباب خبانت بررجه كمريك جهال فجاركسب تمتع مى نمايند الكييجال خود وارسد امردى حيك ميزند واجثم چراغ رونن كندز كه پيام ي نسرسند کوچیوه بازار از نواب و خوانبین لبریز 'وگوشه و کنار از امیر و فقیرشور انگیز مطرب وقوال ازگمس زياده تر و مخاج و سائل از پيشه افزوں ترقصنختصر باین ترنیب و منتبع و تسریف این دیار ^جواجش نفسانی ترتریب می دمهندوشاندا جهانى فايزمى شوند درحينين سزگام جثيم بشنهها مين صلحت وبصر بحثورن

ركي<u>ه</u> وكر**ميرمننه ون** قبرآل اشمع روز گار درجوارمعشوق الهي مد باغے كذر

آب و موایش استنباط طراوت از ریاض رضوان می کند ترتنیب یا فیته از پائین احاطهاش نهرآبی درنهایت نظر فریبی و بجال دیده زیبی جاربیت چول هوا وفضاليش يسبب اكثر حدائق در نزطيب دماغ نزيهت طلبان انروافي دار د وبسيارسے ازمعانشان ولنيس بيشيكان نظر برقدر داني مواسے برسات درانجا سرىميك شند و بزم آرا شده سيرفضا وكسب ببوا مى كنندخيا بإنش از گلهائخ رنگارنگ ممواره ملوست ونشیمنهایش از کیفنت نسیم بهبار وشمیم گلزار لسبتر رنگ وبو- زا برخشك مغزىم اگربسيرش يردازد نرداغيها ي موانت كيفيت مى بخشد خاكش برسه ومختسب بيخرد بهم أگر به نزمت آبادش راه يا بر ننته بیما این فضایش میرنتارمی گرداند زہے بیخبر طوبت ہوایش خوا بان ننهٔ ننمابست ومهور وزنگینی سوادش بے اختبار اکل صدائے تار وطنبور۔ مبركلو يسرش بعب طمطراقي وطرفه نتانے عزیں می کند یا ئینہائے رنگین ووضعها کے دلنثین تزئیب جرا غال می کند اطرات خیا باں راشختہ بندی کرده در تا بدا نها زنگیس می کرد و نشمعها روشن می کند و برکنا رنهرآب که وسعتِ خاطرخواسی دارد برجیا و نبگله لم مرغوب و برروش مطبوع لبت روشنائی می کند وجمع عدہ ہائے دربار یا دشاہی وارباب نشاطرا دعوت کردہ صلائے عام مید مدچوں خودش جوان است و اجمه امیزاده السئ رُگس آشنا برمایت خاطرش مهمه باساز ونشاط وسامان انبساط می آبین د

ومعشوقه إرا بانود مى أرند در برين سردر خف و درسايه سرنها لے و دركار ہرچنے خیمہ اے زکارنگ چول گلیائے رغاایتادہ میکنندوبتجرع میل می نمایند سمه شب در سرحا رقص است و در سرطرت سرود وطعامهائ الوان وساير ما يحماج مها نداري بقدر رتبه در مرجا ميرسد شيريون شب بر مطلع الانوار وصبح حول صبح عيد منرارز بگ تهنيت و دخوش در بارگشت تماشائے غریب و سیرعجیب دست می دمه خیمه نهان خانه بسان خیمه دل با دل مثبرن بآب ایسنا ده می شود محفل منعقد می گرد دیمهه جامت را و فرش امیکذند ولوازم ضيافت آماده ميسازند رقاصان بلاتعين سمت گرم زفاصي ونقالان و نوالان بے تنخیص مینربان ومهان منوحه نغمه پر دازی فقرا و مشائخ توا جدمگرده واغنيا وارباب تمول راخنده غرض بے نکلفیها کار ا دار د وہیجگویذ مزاحمت نيست ازمنتهيات ومرغوبات نفساني هرجيار زوكندمهيا است كيكن تمر ، تعلے و ما يعر في دركار _

و کر کیفیدت چوک سعدالته خال منگامه اش محاذی در وازهٔ نظمه است و مجعش در نفنائ پیشگاه حبوخانه سبحان الله کنرت می شود که نظراز طاحظه محسوسات رنگارنگ دست و پاگم می کند ونگاه بشا بده تنجد د استال در تماشا و نغداد تمثال موادنمنا در آئینه خانه حیرت می نشیند مهرون رقص الاد خوش رو قیاست آباد و مهرسو شور افسایه سسخان محشر بنیاد

راویائ بترنزال اب عائم چندی جاکرسی ائے چرمبی از قبیل منا رنصب کردہ مناسب سرماه و هرروز مثلاً در ماه رمصنان المبارك نفنا ُل صوم و در ذبحبة ا کرام مناسک حج وعمره و در ماه محرم متقدمات روضة الشهدا بادا الم قصبح نفر برکرده نه من شین عوام می کنند و ابن جاعت را به رفت می ارند ومبلغه مقدربه باين نقرب تضبيل مى نايند روستا مزاجان بشغف نمام ل بای*ن مجامع دارند وخام طلبان ن*دون مالا کلام گروش *طقه*ی بندند واکنر لم نا دو پاسپ ب این وعظو تذکیر میکنند ال تنجیم و رمآل ابله فریب بمم طل بستند فرعدمعركه جدا كانه انداخته ازروئے بردہ سرا برمخیبات درضا پرمغیبا بری دارند مردم از اقبال و ۱ دبارخود متنف_سری شوند ومواعیی^ن دلخوش گر دیده بفدر استعدادی گذرانند ـ حکمت بیشگان عذرانگیز جندیں جا درفضا ہے چوک آب یاش کرده و فرش لون گسترده اصناف دوارا در خربطه لا ہے ً رَگُیں کہ درختبنت خاک اہ باشد برروئے دوکان چیدہ خود ہارا مختشمہ ازلباس وجند لإمفطع سربيجي مئ شبنند وخواص ادويه ومنافع آنرا تبقرير رنگین وا دائے دلنشین بوجے بیان می کنند کرسفیہاں بریک گرسبقت کردہ خاک دوکانش نبگذارند و سَفَوت و ایارج و نُسْراب و مَعَامِین و اقْرَابُ وحبوب وضاو ممه موجود طالب از مبرعبس كه استدعا نمايد مطلبش حال امست خصوص حائيكه ذكرمعالجه حلق واتشحكام عضوتناسل وامسأك ومداوات

تشك و خيارك وموزاك كه مدكوري شود منكامه عجيج است انفارو پواج جال كرد وجامه كرده ضاد و اطليه خريد ميكنندات ازورخن اداني نقر رميلني گرفته بیرت بیجنسخ کیرخر میدید و برت دمگرے اجزاے تضیب بنیل واین قرمیا قهابهجبت تمام راه خانه خود لم می گیرند از فلدان کشه گر ۱ گرم ہر چی خوائن کا ید چندیں جا اتن مشتعل و دود این نه فلذات بسو کے نه فلک منصاعد سطِان وسانژه درلیپ لم جزو اعظم است _ چندین برشته لإبسته تجوانهشمندان عرض می کنند. نقالان و باده فرونتان مکانهایځ معین وسمت ایئے متحص دارند و بوقت حاصر شدہ تمتع میگیرند از آمار د و نوخطان اطراف واکناف ممونگاہ ہمیں کہ بند شو د مہر کش صفحہ روئے است و دست ہرگاہ کہ درازگردد دست درگردن کیبوے اسلحفروشا از ہر تسم سلاح از نیام علم کردہ جوہر احتیاج کال می کنند تا خردار ش کہ اِسٹ دواقم شد داران اجناس رنگیں بر دست گرفتہ صفحہ موارا آئین شفقے می بندند تاجشم شتری ائل کدام رنگ کر دو تنعان و تنقلات را در زیر بغل کد گرمیفروشند دست دراز کر دن لقمه حواله دمن کردان ت میوه د فواکه ولایتی و هندی دوش بروش تسمت می کندیپلوگردانی ک ذائقة را بجام رسانيدن گذر وخوش وخيور طايره اس را بومثت آ! ديروا ميدم افراط بأزوجره وكبوتر ولمبل وسايرطيور نسيح است كتنتخيص آنهسا

بین ادراک عاجراست گرکے کمنطق الطیر خواندہ باشد و بخد من ستیان و میں ادراک عاجراست گرکے کمنطق الطیر خواندہ بان ویراں کردہ ہرر وز واصحبت داشتہ با خد چندیں دخت و بیا بان ویراں کردہ ہرر وز اقعام جانوری آرند منتا قان دخش وطیر تخصیص جانان نوخیز والمارد شور انگیز اکثرے در آنجا بصیدی آیند وصیا دان تجربه کار ازاں مرغذ ارکمین می کنند تفسیمائے دنگین و مصنوع خوشنا تر از نفس عنصری و پنجرہ بشری برخوا بشمند عرض می کنند الحال سایر مایخاج انسانی و تمتعات نفنیا نی برخوا بشمند عرض می کنند الحال سایر مایخیاج انسانی و تمتعات نفنیا نی درائی سمع آمادہ و دہیا است و ازا سنجا کہ بیشیکا فی فلعہ و عبور مرور امرا عمد و تراسی بریا ۔

چاندنی چوک از مهر چوک بازگین است و از مهه گذر با سرابابر استرگاه موزونان است و تنماشا کده نز مهت طالبان افت عده از مرباب در راستها کش آماده و ابواب امتعه از مرجنس بررو سے مشتری کشاده نواور روزگار از مبرگوشه اش گرم شبک زدن و نفایس اعصار از مبر یک جنس در صدو دل بردن راسته ایش چول بینیانی نیک بختا ب در وسعت آخرت در صد کشاده و نهرش چول مارا تعین از آب زلال آماده - در شمن مهردو کا تعلی و در رو یخ دست مهرکار گاهی ساک آل کی و مروارید نبیسال نیسال یکطرف راسته ایش جوم برای باشتنائی تمام و مروارید نبیسال نیسال یکطرف راسته ایش جوم برای باشتنائی تمام و میرواین باشتنائی تمام و میرای باشتنائی تمام و میرای دلالان ترغیب مشتری میکنند و یک مت تجار

. ہیں۔ ازاقشہ وسائر مایتماج در فصنا نے دکاکین چیدہ بفریاد تمام خرمیار تحریمیں مگا كه بننود ورنشنود كأكفتكو ي ميكنم روايج عطرإت وطيوب اقسام بيفضو گفتگو نے عطار و زمزمه د لالال و وسا بط بیشکاران بشام ار باب خواش بیا کا رساں وموج شوخی *لطائف ہرجنس ہے تہدید* بایع آرزوا راسلسلہ جنیا بملاحظة شمتيير كاكبشكل ابروئ خدار نبان بكاه تماشا محوف مي خورد دست بغبينه فافل زدن بربان فاطع مصلحت ومبتابره اقسام كثار كأكه إسلوب زبان مارج ایئے حرنفیست بھا و دز دیران مینک مشورت کا رخانہینی ازا قسام و انواع بوفور بکہ بلاحظہ اش شبیشہ خانہ حصلہ برسنگ جرمی خورد حقہ ہائے أند تبیشه مخلف الاشکال مون و مطلا با ئمین مرغوب برسردکاکمین قسمے جیدہ كه چشم فلك حقه إز شايد نظير آن نديده إخد و گلابي بياله إلى خمطبوع وزكمين باسلوبى دربينتيكاه دوكانها كذاب شنداند كأكرزا مصدساله باشد بحرد معاكمنه اش هوی صهبا بهم رساند اقمننه دوش مبوش و دست برسن که دیفتینت نسبت از د کاکین حکم ابتندال دار د و بایس خوبی و لطافت که شایردر کارخانه امرابیم نر وقطع نظرازين درفصنائے شام حلوہ رنگارنگ ایں الواں شعدرالانحصار شغتی را درخون میثاند و کیفیتے محسوس باصرہ سیگر دد که تناید از سیرجین بہم نرسد درقهوه خانه لإكه درمين فضائه وكحيك واقع اندمستعدان سخن سنج مرروز فرمم آمده داد سخن وبذا سنجی مید مندا مرائے عالیشان باوجودعلوئے متربت

سرے بہتا شائے ایں جوک سیکشد اذلبکہ اشیائے غربیبہ و نوادر نفنیسہ ہرروز در بنجا بنظر میرسد اگر فی اشل بضاعت قادنی ہم سد تناید کو فائکت کہ المبیران و فرجانی ہوس سیرایں چوک بنجا طرد اشت - ادرش بدتم ہید معذرت بے استعدادے لک روبیہ از منروکات پررش حوالہ نود کہ ہر حنید ازیں بلغ نفایس و نوادر ایں چوک تحصیل عنواں کرد لیکن چل طبعیت عزیز العت در مصروف ایں معنی است ایں وجہ محقر برا صرف ضروریات بیند خاطر باید منود -

ذکر حافظ مناه سعدامند علوجلان وسمومنا قب اینال از اندازهٔ تحریر و ترقیم بیرونست و شرح کالات و بیان نز بهت طلبال از اداطه گذارش افز ول خلائل در اعتراف مراج ولا پیش شفق اند و برخ بمر تبقطبیت اینال مقر در معاوضه بصر ظاهر عدالت بیشگان تعنابعیش کرامت فرموده اند و در سیاوی مرایت انتمایش از ارارشا د بقنیه کرده اکترے طالبان سلوک مبکن معنویت مومن شال رفته اکتساب کال می ناید و تعمید و ترکی نفس مشغول ذکر اند مارسحبت ایشال منی برسکوت است خیلے مراقب می باشند و مبلسله عالی تعشیدی ربط دارند بهذا بها ع میلی نیت حق تعالیم بمکن زا برکات معربت فین مقتب ایشال نفسیب گرواند.

حق تعالیم بمکن زا برکات معربت فین مقتب ایشال نفسیب گرواند.

و تم تعالیم بمکن و اول بوره دور باش شکوه فقر ایشال مولد اینیال مولد اینیال

برعشه مي آرد وكلمات عظمت سماييش دولتمندال را در لرزه مي انگلند ثبات قدش باوجود كترت توابع كه دردائره توكل متقيم واشقلال صعش! وصف افراط فقرو فاقد درناز ونعيم معى از فقرا وصلى وحرقي ازمخياج وضعفا بموا درحوالی نعمت متوالی ایشاں سبری برند واز صبح ناشام حاضری باشند و از مواید فتوح وله خاطرخواہی برمی دار مدمنقتصنا ئے عدالت وتضفت علی لسوید تقبیم می فرمایند واحدالناس را محروم نمیگذارند بعد یکیپاس نثب کچهڑے پخت میشود و بانفاق همکنان نناول می فرایند و مخدمه اندرون مم موافق شمت حصّه می رسد فوالان که بعنبصل لمرام مجاورت آسنان گرامیش منع پذیر فیوست اندو تنریک غالب فتوحات چوں سایہ ارشخص حدا نبستد و نہمہ روز گار بهنگامه وجد و حال گرم می دار ند مکان سگفتگی عنوانش خالی از کیفیتے نبست باوضع وتشريف وبالفنباء وغرا بجبال سكوست وازسركاريا دشاجي وامرا التماس بوميدىبىرجدمبالغەرسىدىكىن سموع بگر دىير از بزرگان زمايذا بذودر . فوصات وحوال مردی بیگانه ۔

نشاه محمد المبیب را زمشائخ نقشبندیه اند و متوطن ننهرا ندصیت کالات و شرح حالات با برکا تش متنعنی البیان است و خامه ورخسری اوصاف ولایت انصافش حیان او نامت مینند سمات مصروف کسب کال و مزاج مرایبن افتراحی متنفرن وسته کمک و جدوحال غیراز وقت

فبلولحثيم مغى بنيث آشنائبيت والتزام صوم دهرو فيام ليل ازمبال مهج تمييزاست واوقات روز وشب منقتهم است ببحيد بي قسم برخے به طاعا ودعوان وبعضاذ كارواشغال وازمشا بدومرا فبان غرض نغطيك درامور معبوده ملحظه احدے نگر دید بعد بیجیاس شب بدرون محل تشریف بروه تبلفنن ونعليم بيبان ارادت منبان شغول مبشوند وقدر ميموافق سنت نبوی استراحت کردم باز به نهبه نماز نهجه تشریب می آرند و نا یجیاس روز سبکوت می گزارند او فات ننر بین خیلے معوراست و جبیبه میارکش لبریز نخلی و نور جنانتن مرجع امل نورانست وآسنانش مفصد ومطاف كشميرإن أتحاداله وغیره عد ایئے ہم اہین خودرا در طعة الادن محسوب می کنند . حضرت نواب صاحب باسم بإرلم اكتساب فيوضات صحبت كثبرالبركت كرده اند نذورمعتدبه گذرا نیده - درب ایام طائر روح بُرِفتوحش بیه عالم ساوی برواز كرده ببسارنش سجا دونشين اند اللهماغفرو ارحم تنهاه **بانصرمنی** از مردم نوران است و بعظر مبشدو ننکوه حببه

تناه پالصرمنی از مردم توران است و بطخم بتدوشکوه جبه درولین عظیم از فقرائے فعلیہ جمعی باخر دہمراه دارد واز امرائے تورانبہ مبلغها کے خطیر برائے دبگیجش میگیروشہرت خرسواریش بسرصد تنہیر ربیده است واز فرط خواہش جمیں سواریرا بیندیده سرشے درخانہ بھانست و میرروز در مجھے خراماں در ولین صلوہ خوانی از ہمرا ہیانش

مشهور مزرگ عامه است و برطرز عجم می بندد وعد إنظر بغرائب ستاین اندرون محل می برند واین منی را وسیله تعزج میدانند محیل که در وزن بسبت آنا برسد سبکهاری گردنش موقون برراز کشیدنس*ت خدا کند که نصی*یشود <u>.</u> وكرم يرسب يدمح زبلالت نسب وحسب ازجره نايان سيائش <u> چوں شعشہ افتاب تاباں است وعظمت شکو ، مرتبہ فقر و عرفانش بذروہ </u> عيوق وكيوان صولت ونعش كرمبيق ا زماده شحاعت است زبهره زایران را بگدازمید به وصدمهگفتگوییش که متنبط از مهابت است حكر مخاطبين را خوں مبكند حلال وجبروتش از هيئت حلسهٔ شريفير اش بيداست وكال فقر و فناعتش از درو و بوارتجلی آثار موبدا در استفامت وضع عديم البدل و دراعلان كلمنه انحق بإسلاليين و المراضر بالمثل اززا غلدمکان ترک منصب کرده به سرمت آبادگوشه فقرکوس شاهی میز ند و باستثنائے تمام تغین الا کلام او قات بابر کانت بسیر می برد در ہیں بین ازسلاطبين واملاك كجارافسا متضرع وابنهال درباره قبول سبورغال بعل آیدنکین بے نیاز بہائے منصب فقبر گوشہ جینم ملتفت تکردیہ و از قبول فتوح ونذورهم بهيب عالمهاست مگراز غزيب ليبران وخويثانش درسلک ارباب مِناصب انتظام دارند و آرز ومیسکنن که مفرایش اروی دارین حال نمایند کسکن میسزیست معاور تزلیفیش خیلے رنگسر سے معاقلوش

نهايت شيرس ادائے كلامش مبنى برنطانك وترش خوے احوال طائفين · اننى از لمرائف با غنراف كمالاتش مبورك بنه دملى تتنعق اللفظ و أمعنى وز با خاص ومام مجابدات معنوی الشن اطل وگو یا واین شعرمودن کامی مصداق مال ُ دامت انتنا ل است ـ فيظو تا بعب دجوانی از بر تو بدر کس نرفنت ماز در تو بمدرا برورم فرستادی من نمیخوانستم تومیدادی فقر بار اکسب سعاوت کرده و در بوزه مهمت والنغات نموده - ببیت آنانكة فاك را ننظركيميا كنند آيابودكه كوشه حيثمي كاكنند بندگان نواب صاحب یحمر نبه احرام ملازمت بسته بو وندلبیب بے توج وبے امتنانی و کلمات نصائح بے خط گردیہ مراجت فرمو دند۔ ذكرمجنول نانك نناسي كردضعت ونحانت مصداق نام خوداست وبخرش وضعی فقرشهرهٔ خاص وعام از جبهه اش استدراج لا یح است و از فحوائے کلماتش علامات برکات فایج مکئیه دل نشن درنها ت تقطیع و تزئمین بر کنار دربا دارد و وقت معینے در خلوت گاہ بر آمدہ ملاقا طلبال را بارمید مد اکترے از منو د وسلمین بدا عیبد د بدنش سری با تفزج گاه میکشند و درنهایت نوقیرو تحریم باو ملاتی می شو ندر صین عبو

او بمرکز معین برستاران مورجال طا وُس از دوطرت به برواز می آ رند-

واقسام گلها و انواع فزاکه و اصناف شیرینی در محازمین می جینیند به هر کیے ازی اتسام بقد رتفتهم میدید و تبمکینی می نشیند که حاضر آنرا قدرت نطبت محسوس نمی شوٰد وخود ہم ہے صرورت بحرت آشانمی شود وازا المار حبسہ اس مبرین میگرد و کشغل بالطنی دارد بے تکلف در مخلش مجعیتے وسکوتے در امر جه مختلفهٔ حاضرین یافته می شد و هرکس رغبت بسکوت میداشت - گر قوالان لا*ینقطع فیرا می کر* دند د با انعام *ستوفی شخطط میگر دند نه*و دمتمو لیبن بيار خدمت مبكننه وبلغ خطيرى كذرانند وبنقيده فاسدخود نانك قت می دانندعله وفعله ال مکان درنهایت رفاه نظرمی آیدجمع کثیرے آبياتش معيشت دلخواه ميكنند وغيرازين از مختامين هركه بسرفزششس وارومی منود بغد فرمت کامیاب می گر د د چوں مسکنش برلب ابست کونسی ا بالنينش متنعد مبرر وزعجب مهجومي مي شود وطرفه تفرج دست ميدبر لیالی منشان میانه سوار زیاده از ش*ار در انجا می* آیندو درسایه انتجارسوار گذامشته نفرج میکنند و نبها بمجنوں ملاقات می نایند و مقاصد متوره گذارش نموده حبت حصول ضاير استدا دمينجوا مهت زبان حالش ترنم

شبے مجنول بر سیالی گفت اے معشوق بے پر وا ترا عاشق شود بیدا فیلے مجنوں نخوا ہرسٹ در برسات حوالي تحييراش خيلے كيينيت بيدا ميكند وانتعاش عجيے به نزمهت طلبان دست می دم و دیم محرم تبقریب تغییل شین اعلام صرت المحسن علىالصلاة وإسلام طرفه انبوب من شود وسوادش مجب شكوب بهم ميراند درصلح كل مكانش قال گذاشتن وخودش لاین صحبت داشتن _ ذِكرمتنا يخ مقدمته كجبيث معركه وجدو حال نناه كال دملم فقرخيك زئلين وميرزا وافع نندها ندو درتقطيع لباسس وخرفه بوشي تطيرندارند ملبوس لينال از بارج لا ئے نفیس باربک ساخنه مبننود و دغذا مم طرفه تکلف وصفای بکاری برد و باعتبارتناسب و تعادل قولی مطبوع طبا خلابق اند و بوجد وحال وسماع زیاده از حد شابق و اصطلاحات صونیبر واستعارات مشايخ بعبإرات زمگين واشارات دل نتين ادا مي کسن د و در مجامع وعرا بس اکثر ہے حاضری شوند و از حرکات تواجد اینتاں و سكناتها في بالكفائه ايتال نظاركبان طرفه حظے برمی دارند وازمنا. خوانیہا کےاشعار فارس وریخیۃ عجب تمنعے می گیرند۔ از خواندن حلاوتے بسامع می رسد و بے اختیار متلذؤ میگردد و در فکر ریخیته مدلول سم خود وا قع شده اند صحبت الثال غنيمت است ومحلس الثال تجيفنيت ـ وكرنياه غلام مجمتصاطويه دارخانقا هايثانت سرشيبه بحبرساء ي منعقذ شو توالان جيية نهرُ ديرارا نِ قصاعري شوند وتنفيد مي گر دندا تَّارِيكا لات رُوحا بي ازناصیمبارکلیحاست ملامات کما یضائل نفسانی از کلامها استاش فایح
بیشتر ا قفات بسکوت بمیکذرد و اکثر سے مراقب می باشد چوں دوق
مفرط بسماع دارند درخانهٔ ناج خال قوال که پیچم مهر اه مجلسے ترب
می یا بد و نامبرده عقیدت خاصے دار د مقدمش رونی افزامی شود بار ب
اعتقاد که جهت زیارت بخدمتش میروند طرفه غایت می فرمایت د و
بکلات زگین و دلچسپ محظوظ می گردانند ملازمتش بطالبان اسم

و کرشاه رحمت الله قدوه شایخ شهراند و بونور استها در مهره عالم عکم - عره السئه مقتفا کے صفای عیدت بیشتر بخرمت این مربط اند وسائران اس تقریب ارا دت درسله علیه این منوط حلقه ذکر مهیشه معور است و ساع در محل کرامت منزل دستور چهار قبیله دارند و مهر نوبت در سرجا بنوبته می فرایند - با وجود کبرس قوت بالے جوانا نه از اوضاع گرامیش محسوس می گردد و مهر حنید ک کبرزیمنیت معنوی واقع شده اندلیکن بر تجرع دوام میل فاطرمیفروش می شود - معنوی واقع شده اندلیکن بر تجرع دوام میل فاطرمیفروش می شود - فالبًا بنا برمسلمت با فند و ظاهر برائے حکمتے - در تسطیر سفارش اربان احتماع تا بافند و ظاهر براست و در شحریک سلساد صدارت احتماع تال و جد شوالمش در کار - وجود کرامت آموزش واجب تعظم یم انال و جد شوالمش در کار - وجود کرامت آموزش واجب تعظم یم

وقدوم ميمنت لزؤش لازم التكريم -

. فرکر اظمرخال پسرفدوی خان برادرزاده خان جبان بها درعالمگیری ازامرائے عظیمانٹان است و نمنے تصنائے زمکینی مزاج و مہارت راکئ مروح مطربان مهندوتا لطبيعتش الردىينداست و مزاحش تجيت ساده روای دربند مداخل جاگبراتش صرف اخراجات این فرقه است و احسل روز گارش خرچ با انداز مقدم این طبعته هرجا از امردی زممینی خبری یا بر برعایت د لخواه در کمندر**فاقت خود می اندازد و م**رطرت از ساده روی بیایش میرسد بدام احسانش میکشد جمعے ازیں گروہ بجس عیش مبنصب مناسب المتيازيا فية انبيس بساط اند وبرخ بمراعات خانكيش أكتفاكرده رَنَّكَ ا فروز محفل نشاط درسواری بشان تمام و تحبل الا كلام براسان إديا سوار می شوند غرض مبرجا سبنره رنگی نبظر می آید منسوب به اعظم خاک ات وہرکیا نوخطے علوہ میکند از وابستہائے آل عظیم الشان بریرتوخال ایں گلرخال صبح پیری را خضاب میکند' و بوا ہم، کم فرصتی النے زمان فرست حیات در استجال وخطوظ نعنانی در تتاب

مبیرزامنو کداز امیرزا د بائے زبانہ است و دریب فن سحرکاریہا گانہ اکٹرے از امرازا دہ بائے احکام ضروری ایں علم از ویاد می گیرند وبٹا گردیش فحزمیکنند شیرازہ ایں مخل است وباعث انتظام

در احیان نزمت بزم نقل محلس میگردا ند دلجوئیهای بارال بمرتبه کسیت که مبرکه یخمرتبه مبحبتش رسیدخود رآ اشنائے *دیرین خیال کر* د**ورعایت خاط**ر احباب بمثابه كم مركه يكدفعه مربوط كرديد المدت العمرض النفات اوبذمه أَن ما ند توصّعش بالمهكس ربَّك تواضع مِنا با جام ربش وخويش إمهه طبائع گیراے نشہ بنیا م حقہ لائے بانکلف باطروف کنجرع بیش میرکدام علبحده میگذارند وگلابی اسط یاشاں باسامان تنقل بے شائبہ شارکت بحاذی سریکے جُدا گانه می چیند- یاران نغمه سنج بنوبت دا دوش ا وائی ميد مهند وحربفان خومشنوا عمراتب ترغم سارئي ميكنند و درير صنم ببطيعة بهم درمیان می آید و ندله و بدهیه نیز جیره میکشاید از دو گیژی روز تا کمپیا س شب اجماع المحفل است بمیں کہ وقت معہود رسید مشار البیملنفت استراحت است وتفرفه دارًا نجاعت بيشتر نورياني و ديگرطوالف وخوندلم ونوازندلج ورقاص شيرازه علنش ودند الحال كديضاعتها صرحت بإ انداز نناسى كرديره ابنهمه بحوم ميست ليكن مردم مخصوص جمع مى شوند وكياس شب بمیشه بتعین مگذرانند این شعراکتر بزمانش میگذر دبالمین ادگاری قلمے گر دید. بیت

> در حریم بزم مستال دور صبح و شام نیست گردش جام است اینجا گردش ایام نیست

وكركمفييت بسنت درسرام كربست واقع ي شودعزه آناه ورفاركاه خِنابِ رسالت بنا مِهلى منْدعليْهَ آرولم طرفه مجمع مي شود وعجب من كامه از صبح آنروز جميع سكنذشهر بتقليع ونزئين يرد احته درراستهائے آں بهارتنا فیص رَبگینی خیا بان دو طرفه فروش لون *گستر*ده و آبرایش اماکن ح**اره گرمشی^{ند}** و درحوا لصحن آل سعادت كده بريكد *بگرس*بفت جسته مبها ط نفرج وانبها می گسترند وجیثم براه قوالان ومجرائیان و زائزان می بانند وانتظار می کنند كه درير ضمن درسحن والان ونعمه سرايان شهر بنجل تمام وتزمين الاكلا اقسامگلدسند لو تزنیب دا ده ور پاصین متنوعه را درکوزه ما گذا نسته جهته نیاز روح متدس سردر كائنات عليه فنل لصلوات بجال خضوع وختوع درسر فدم زمزمه سنجان و در مبرخطولمين ترانه طرازان به تاتی مبرحية تمام تر ره نورد می شوند و همراه این جاعت زائران شیشهٔ اینے زنگین گلب وعرف سید وعرق بهار و دیگرمطریات لبریز ساخته تخصهٔ روی دست میگر د انندورمهر روئے متوجہان آل کعبتحتیق گلاب یاش تعمل می ارند حبوہ شیشہ لی کے چینی نزاد در دست بری بیکران ناز نین شیشه نیا نه حصابه تما نتا ئیال را بنگ می زند وعقل صلحت بین را فرسنگ بفرسنگ می بردگر دراه ان راسته از کنزن طبوب عبیرخیزاست و دوایئه در و دیواران کان فانطانوا از وفور روایح عطرانگیز جنوں بے اختیار ببلاحظہ ابب عالت متعدنالہ

و فریاد و اضطراب طبعیت به شا بره این علوه گرال تهم لیه گروبا دیمطربا رگین و نوخبز بجلوه ہائے عجیب وا دا ہائے غریب در فضائے آں شفاعت گاه صفهائے جُدا گانه بسته با ساز و نوا مراسم مجرا نبقدیم میرسانید و قوالان معمر طرف دیگرشیرازه بندمجموعه نیازگر دیده جهخضوع ٰبخاک وكنار بإنجار ضياعت كه درهيفت طاعت ميدا ندبي تأكيدا مديضنول رقص وسمرود اند وزوار ثقا وت آثار لانتقطع درا تصال انحاف ومإيار درود نامعدو د از طلوع صبح انمازعصرنواسنجان بنوبت مساعی حمیده در تقدیم نجرا بکار بر ده بخانه معاودت می نایند و گلهائے قبول دنمنا بدان آرزومی برند وروز دویم بهمین صابطه نعنه طرازان باساز ونوا بزیار ن حضرت فطب الافطاب ميروند ووظائف بندگىمو دى ساخته درصين مراجعت بطوا ف حضرت جرآغ د ملی شمع امید روشن می کنند و روز سوم بجناب حضرت سلطان المثنائيخ كربسبب قرب شهرمرجع جمهور خلابق است وبسبب فرط عقتيدت طوائف أمام خيل بطوافش شايق مجلس خاصی منعقد می گردد و بوجه احس بزم سماع ترتیب می با برصوفیه در وجدو حال گوئی مسابقت از اقران و امتنال می ربابید ومشایخ وفقرار تمتع خاطرخواه حال می نبایند ^{..}ایخ چهارم نظر ربای که مر فدِحضرت نتاه حن رسول نما در مین تنهروا فع است وطوائف ارباب نغات را رجوع

تماشاست طرفه مجمعي ني ننبو د كه از كنثرت انتنجاص عبور و مرور زائران بنغذر مى گردد وحوالى ال مكان فيض أكين سبب بهجوم المب غنا وكنرت نقالان بآن يمه وستنے كه دارد تنگتراز ديده مورى نابيند و روز بنجر سوا دبيثيگاه فلك اشتباه حضرت نناه تركمان بسبب انعقاد ارباب نشاط وأحال واجماع اصحابے سن وجال زئرک انجم و پر ویں ومحسود فغنائے خلد بریں سیسگرد چوںاکٹرے قوالان عمدہ درجوار آ*ل کرامت آ ن*ار ساکن اند با دائے *عو*ق جوار ببنِت ازجا ک_هے دیگر نازکی وزگمینی ک_ه معرض می آرند وسامعاں را ممنون می گردانند روزشتم بطرین معهو دیخانه باد نناه و امرار رجوع نموده باسنجلاب منافع وحطام دنبوي مشغول مى شوند وشب بېفتم ايس ماه ار با رقص هبیئیت مجموعی بر قبرغز بزی که در احدی بوره مدفونست حاضرگت ته قبرش را بشاب ناب می ستویندو مهمه شب بے اہتمام سنفسے مرتبہ بمزسب برقص وسرودير داخته صدورايب حركات را دزيعيه ترويح روحش ميدانن ر قوالان مم مبته جسته فرانهم مي آيند مجلس رنگيني مي شود مردم حسين در اينجا وارد می شوند طرفب خلوتے دست بہم مید ہد وعب صحبتے ببسرمی آید غرض ابین نقریب تاشش روز نماشائیان عشیرت برست و نظارگیان مُبك سيرحا يك دست دا د انبساط ميد مهند و ذخيره احتظاظ برائے یکسال در یجفته می اندوزند خوشا حال ایشاں ۔

ذکر یاز دسم مبران امبره سرحند یکه بوفررانکهارو وسعت اخل^{ات} وكثرت تواضع ورعاليت مهان داريها وترتب بزم آرائيها محسود اقرا خود است نیکن بعلاقه دارونگی ار پاب رقص ونشاط ونقریب معیت ال طرب فی انجام طعون است چوں وزیرا لملک بتجرع میلے دار نار وباالرحسن وجال واصحاب عنج و دلإل ازانجا كه توحه خاطرا برعزيز تبقديم حسن خدمات معزز ومحترم است وكادر لإش مردم حبين طرفه دست دارد ولهرروز مبكري ازه بافسون تسخير ميكنداز ديكر مصاحبانش كرمه خا اش اش از هجوم حلبوهٔ گلرخان گلشن آباد است و کا شایه اش از ورو درجیه بیا اشیانهٔ پریزاد بهرجاکگل ر*خسارسیت* ماُلصحبت او^ر ت وسرکسے که نشدحينے دارد شيفتهٔ نرم سرا يکيفيت اوامارد زمگيں از کلاونت بچه اغير در حلعهٔ بزمنن خیل درخیل و نوخطان دیجیب از مبنو د مسلمین در دا ئرهٔ مجلسش جوق درجوق مهراہے یاز دہم میکن راراب رقص ہے ہیں کہ تکلیف نمایدازصبج دمخفل او خبرگر دیده 'ومنت بردل دویده گذشته برقص سرود اشتغال مي نايند وهمين قسم قوالان ونقالان بے شائبہوقع بادائے مجرامی برداز ندحول خیمه لامتعدد ایتادہ سیکنند وفروش سنگس كسترده مى شود وبرائے اہل شهرصلائے عام است مردم خوب خوب جيده چیده درال مجمع مینوند و آنهمه هبجوم الرحسن می شود که نگاه از کتر **ت**

اشخاص حسین وا فرا ما مردم رنشیس دست و یا کم می کند و چول نادیگان خود را بعبب گرسنہ چینے می نایند اساب طرب برائے مرکس مفت ہے وسواد تماشا جہته ہر کدام رایجاں اگرمبلغ خطیری درخانہ بخرچ آرند ایں صحبت وتماشا امکان ندارد و این کیفیت میسرنمی آیهمه شب از و فرر شمع وجراغ تمبعش بؤرٌ على نوراست وفضايش بمسهروا دىطور درحن آل بزرگاه تجلی دمسترگاه ار باب حرفه اقسام دکاکبین ازاطعمه واشر به مرغوب وننقلات دنحيب حييه واكولات ضروري بنظاركبان عرض كنيند جوامحفل از استطاعت درستی و توسعه خاطرخواسی دارد در نقدیم مرسم مها نداری قصورنمی کند و مردم ممتاز و مخصوس را ور اماکن متعدده که بركي بركميني فرش وعوش موائئ رشك ديكرسيت كليف نموده بطعاكم د فواكه وروايج تواضع مى نما بيند ونشه سنجازا بجبته نز دماغي صحبت وبرطيب منام بصبهباکشی بم محمار می گر داند وعطر مایت بوفور بیش برسے می گذار ند غوس ورمهان داری بے برنست و در بزم ارائی ضربالشل خانہ اش بهجو خابذامرا جلوهٔ بری رخان جهاب -

وکر دواز دسم ربیع الاول درساسے عرب که از قلعه بادشاہی بسافت سه گروه داقع شده وبسب توطن ال عرب که سمد موطعت بادشاہی انداب درنگ دیگر یافتہ و در ماه ربیع الاول

خصوص دواز دېم طرفه مجمعے وعجيب كيفيتے دست مى دېد فريب دو بېراركس ازا عراب درمسجدے که در وسط آل سال واقع شده حوض وسیعے و فضائے دل کشائے دارد و إمش کرم خال مرحوم است مجتمع گردیده تمام شب زمزمه سنج مولود می شوند وقصاً بدعری که در نغت آنحضرت سلی نشدهاییه ۔ والہ وسلم شعرائےعرب موزوں کردہ اند یا ہنگہائے خریں ونشید ا دنشين منجوانند ومحققين صوفيه را بصداق ايرشعر- بليت كسانيكه يزدال برستى كنند آباواز دولاب سنى كنند بوحبر و حال می آرند ہر طرف زمزمہ صلوات واز ہر سمت صدائے تبييح وتهليل وبمسامع ميرسد تماه شب باين مهيئت احيام كتنن م وبهمير كه أنارصبح ظاهر شدىختم قرآن مشغول مى شوند جور بمگى حفاظ اند وازفوا عدتتج يتراثنا سامعه راطرفه احتظاظي بهم ميرسد ومحب نماز سالإ حعنوری میسری آیدال شهرخصوصاً صلحا و تقیا مقنصائے مناسب نظرے بایں صومعہ رسیدہ باکتساب مثوبات مخروی واحرار مقاصد معنوی کامیاب معامی شوند و استیغائے لذت ذائنۃ ہم سیک نند

چول ال عرب درتعظیم و تحریم مهان ضرب بمثل اند مقدم این اعزه را به ترحبب مبلغے ساختہ ماحضر خرمائے نزکہ دراں سراخوب ہم میرسد اسقبال مى كنند وشب ضيافت مستوفى از الوان طعام مسرانجام يدينه

وبیاله اسئے کلال قہوہ خری کہ گاہے شیر بنی ہم داخل میکند علی الاتصال بردم تکلف می نما بیند چیل تہوع آور است مہان در در وقبول سخت اذیت می کشند فقیر برنا قت خال صاحب سرد فتر اشفاق کیشال سیرشمن خا واردگر دیدہ بودمعنی این شعر را دریں محل صادق یا فتہ بود۔ بدیت روز سے سخانہ علی میال شدم رکن

روزے بخانہُ عربی ہماں شدم (کذا) جندال خورند قہوہ کہن قہوہ داش م

غرض تفاوت منشال معنی را هم فال و هم تماشا در آنجاد ست مید مه و برخ جبنه دیدن ملیجان عرب همسری میکشند گوا باس مقطع با موافق صنابطه نباشد وسن گرمی وا دائے دلجیبی نبظر نیا ید و برائے مخلصتیم کئی باین شعری شوند - بلیت

محتق ہماں بینداندر ال کہ درخوبرویان چین و جیگل

رہ صبح کہ عنان معاودت میگردا نند بملاحظہ فصنا وکسب ہواعشہ نے ومشا'

قبور متقدمین وعارات عالیه مندرسه عبرتے حال می نماید فرد

ایں کما خانہ اقامت کدۂ الفت نمیت عبرتے کیرز کمیفیت بام و درخولش

اگرجهِ دواز دیم ربیع الاول عرس حضرت سرورِکائنات علیه کمل انتحیات

درتمام دېلى بىيار باب و تاب مى شود ومحلېس ترميب چراغان بندى إمن مرغوب تعبل مي آيد وساع خيلے بركيفيت منعقد مي گردد ليكين اسلوب برم آرا نی خان زماں ہما در کہ از امراے عدہ محدشا ہی است و بوفور حیثیت اسلسله محامدش تا منههائے طرز خاصے دارد در دیوار جن نه غطیم انشان که پیشگاه صفه آن در وسعت چول بینیاننی نیکبختال کشاده است و در ضمن صحنت حوضے بها ، الحیات آما دہ ایں برم دکنشیں صورت تزئین می یا بد و بقالین ابئے زمگین اج از فضائے گلٹن سیکیرد و در وسط این مسکن سعادت موطن صندوق آ نار شریف جلوه بیرا کرده زایران در متها ارببتكن مى شوند و استعال بسلوات حلاوت بكام اميدميرسا نندىعد ایں کہ افتتاح اں حقبہ *رکیب*تہ ک*رشک حقہ فلک شعب*دہ بازاست ۔ درمیان می آید مردم بهرمت بنوبت بنترف تقرب آن بها طاکرامت مناط برست ويزصلون بابركات وتحيات زاكبات باصره راكلجين انوار سعادت میگر دانند و بملاحظه آب متبرکات برائے رستگاری و نجات تحصيل مينمايندتا شام وظائف زيارت وشرائط ستعال سعادت بعل می آرند و بعد نماز مغرب آن حقه شفاعت شفنه را مضبوط ساخته متوجه ساع مى سنوند توالان خوش بهجه ونغمه طرازان كبين زمزمه كه منتظرا يمانئ بإشنا بجرد توجه ارباب مخل زمزمه سنجكر ديده صوفيصافيه

را بوجدسهل می آرند از سرطرف سؤر و شغب بلندمی گردد و در سرمت بغریا دو انفان از الب عال سرمی زند بر تعظیم تواجد منشان ارباب مجلس بقیام پرداخته سرطرف سیرمیکنند و از سرحلفه ممتع فیصنے میگزیند از فرط بهجوم و کفرت خلایت انظام مخل بریم میؤرد و بقسمے کیفیت درجیع طبایع سرا میکند که مطلق العنان ی شوند تمانتا سے خریب و تفرج مجیب مبلا حظم صنوعاً البی نسیب نظارگیان میگردد. بلیت

هرچه دیدیم از تو خالی نیست سبزه شوخست و کل صفا دارد

وکر کیفیت کسل بوره کسل سنگهدازعده بنراریان بادشاهی او به است و اعتبار نروت و دولت در اشال و اقران خود متفاخر و سبای پوه در نبایت تقطیع و تکلف احلاف کرده و از مترصم طوالفت و فواسش بازاری که عبارت از مال زادیها با شد آ ماده نموده و ارباب سنامی و کرا را بجایت خود جا داده با دجود کثرت جعیت محتسب در حوالیش راه ندارد و قدرت اختساب درخود نمی یا بد در مهر راست مالش آنها بهاس دیگار نگار نگو خود را بمردم خوش میکنند و در حیم مهرکوچه بیوساطست میانجی اشخاص را تحلیف می نمایند موایش شهوت آمیز است و میانجی اشخاص را تحلیف می نمایند موایش شهوت آمیز است و فضایی با به این شام طرفه تجمعی شود و عجب منگامه فضایی با و انگیز شخصیص در حوالی شام طرفه تجمعی شود و عجب منگامه

در هرمکانے رقص است و در هرجا سرود - ارباب فنق بے نما لفت و مزاحمت سری د طال کار خارہ کٹید وکگل جین خیارک دسوزاک دائن شہوت البرز میکنند وجندے بخیازہ حسرت گذرانیدہ مشغول می شوند غرض طرفہ کارگا ہے وعب تماشاگاہ ہست ۔

فرکریمنیت ناگل مصل سرآئے خوابد سبنت اسد فانی - ایک در نهایت صفا و جلا تربیب یا فقه و صاحب کالے که موسوم بناکل با بند مرفون گر دیده است و نه فقم سراه نسوان تعشق بنبان دلمی بجال تقطیع و تر نئین مزین و محلے گردیده جوق جو تر بقریب زیارت که در تقیقت مرعام درگیرا مرفرم تفرج می شوند و با شخاص که مرفرط اند مجتمع گردیده داد دل و تن شید میشتر المل تجرید و غربیب بیشگان با مید قبول دانتخاب آن جاعه برنگ میشتر المل تجرید و غربیب بیشگان با مید قبول دانتخاب آن جاعه برنگ میشتر المل تجرید و غربیب بیشگان با مید قبول دانتخاب آن جاعه برنگ میشتر المل تجرید و در دار عنا زیبا ساخته بجاوه گاه عرض می آرند و صصر می گلمائی و در دار عنا زیبا ساخته بجاوه گاه عرض می آرند و صصر می شده در در در در در در در در در میکنش که با شد

وازخواص آن مکان نقل می کنند کداگر غریب وارد آن نزمهت کده گردد فوراً مجنت می رسد از کنترت تما شائے سوا دان تما شاگاه که و س سادلیت تنگتراز دیده مور میگردو - مردم از سبح عازم آن مکان یک طرف شام معاد دست می نمایند و و ضمن بازگشت سیر عدایی و بساتین که برمسر شاع و افع است می فرایند غریش دل خوشی کار ا دارد د حبیب نر ا

اختراع مىكنىذ تعالى شا منصيب حبيع دوستان واجباب گرداند . ذکر رمینی مهابت خال دران رنگیتان که عرض کیفیت اوط لے دار د جوانان زگمین ومعرکه گیان سرا با تزمین تبقریب گرفتن کشنی وافهار و وببلوانى فوج فوج فرائم آمره مركدام ببرييكي كدمناسب قوت وصعب . دامضته باشدمیگیزند وحرکات عجیب وغریب که موجب تفنن نظارگیال یا شد به د قوع آورده ارباب تما شالامخلوظ می گردانند در سرگوشه و کمن ار صحتے و در ہرسمت اجاعی واختلاطی صورت می گردد و شغفی بر لہا ساست مى كند بعد فراغ اين حركات شيرني بالقسيم كرده بهريج بست روانري شود و باز بروزموعود که نیشنه باشد حاصراً مه معرکه آرا می گردد وسیراس کا تم خالى الانطف نيست اكثر مردم حسين واردى ننوند ونظاركيان بتماشات گلچس انساط می گردند -

ذکر سخن سازان محافل صاحب کما نے و معنی طرازان جامع تریں مقالے میسرزا جالی جانال نزاکت مزاج بہارامتز اجش کرپروردہ آب و ہوائے گلٹن معنولیت از وسمہ کاری توصیعت منتغنی است صباباً ایکد کا ہے در کارگاہ مدابحش تارو پو د اوراق گل بھار آید سرگرم سیمن آرائیست و نامیہ دیں اندلیشہ کہ قلم نرگس روزی تبقریب کارش منابش علم افتخار برا فراز دیستعرف بیائے تارسطر کلامش اگرازگر گل

ترتعيب دمهند برجاست ومسودات افكارش بريرده ميشم بلبل تخريرنمايند فکر طبع رسا صغابی روز مرہ نحابت گفتگویش مِشابہ گلمت کل مشام آرائے سامعانست وعذوبت كلامش وينسيم بهار شورا مكيز حبون طينتاست ادائے سخن شوخی دار دکہ نافہم مخاطب ہے تمبعنیش برد کر جگہ تجدد ہنا سراز عالم دیگر برمی آرد وانداز تکلم عکے میرزدکه نامستنع بهوش تغبیش گارد بے اختبار سُور از بنها دیش سرمی زند کلام مکیندش نقل گرکم مخل ستا نست ونشه فكرش صهبائي عنى ريستال جاشني دروش طبيعي است وسورشقش فطرى بعدار تحصيل علوم تنجركب حابنبه شوت مجت الهي بانقطاع علايت پرداخته قدم بجادهٔ فقرگذاسشنه و درویشرا بامپزای جمع ساخته عالمے ^شیفنهٔ صحبت گرامبست تاکرا دست د **دروجها نےمتناق بم**صع<u>ب</u>ة ناط^{لع} كدامكس مساعدت نمايدخواندن شعريش مزه دارد كراگرهاس مارا درمنب صله او بتواضع بگذرا نندمعنت بهت است ولطف خنش نا خنے بدلہا منر كەنقەر روانها دركنف ئنگش آل صرفە فطرت اگرچە تقدىں ذات اي نشه سنج معنی ازاں رفیع تراست که درسلک موزونان مذکور گر د دیکن چول ر بانش بفکرشعرگل فشانی دارد لهذا قلم گستاخی رقم سری دریس وا دی کشید امائے عالی تنان به تمنائے ملازمت ندبسر ما بحار می برند وصحبتش ميسرنمي آيدر وزنخيث نبه درسجد جهال نمااكثرے از سترصدان

مهادت مفدور دری جا کامیاب تقصدی شوند در د بلی کبندا قامت گاه تناضيه يباكبي طبعيت زكمين بتنزات اللاست وتبديل مكان بمييثه منظر رنظم بطرت ندرت حبت والاكسے را دست ميد بدازانحاكه بارات ٔ کیشال صمیم گوشهٔ خاطرمت بمقتصنائے نوازش چوں معنی سیگانه بیک ناگاه ور ور فریود و کلبهٔ محفر منتظرال را نورانی می فرماید - اگرچه اشفاق عمیارشیا لنببت ببروضع وتشربيف يكسال است ومتقنضائ عنايت تولجه تنصوصي سجال ارا دت أتتال است نقيرا كنزسه استفاده فيوضات نموده -غريب خاندىم بزرول مقدم ضيا توام بيت الشرف تجليبات گرديده -معنی پاپ خال از چید اے بادشاہی است رنگینی طبیش بینا ہوات كەلگرىيار دريوزە گرى نايدمى توا نەڭلىن امكان لا زىيادە ازىي مگىس گرداندۇنىيىخ سنحنش مرتبه كالزنهمت كالتحداموز سكروحى شود بنيتراز مبنيتر مشام را نوا ندكسنت دنسخ يزغرال منى مدرمضا دارد و درا والحطف غن زيشهُ ساغز ل بسامان م ميكومية وادال يطرفه بجارمي بردكه سامع بوحدمي آبديسويم اصفركه عرس ميزاب يل مرحوم ا است جمیع شعرائے دہلی برمزارِ ایشال مجتمع می شوند و دیوان میرزا را درمیان گذاشته افتیاح شعرخوانی از انجامی کنید و بعدازین بندریج مسودا اشعارخود را بعرصه آ در ده از حضار محلس متوقعة تحيين مي شويزا ول كسبكه شروع بغزلخوا نی میکند بهیر _{) عزیز}است و درحقی**ت**ت تقدمش مستحس ار ب

معنی است شعرش از ابتدار آمانها ناخن زن دبهااست و از اندیشهٔ نکه گیرا مبرامطلعه آبائین یا دگاری درین تذکره نبت می شود و آل اینست . بلیت بنگلشن شیم شهلایت چومی آشام می گردد د کان چسن خوان شخمة چوس بادام می گرد

حریل مهان دیار مندوستان بهشت نشا نست وبعلوطبعیت و تفترس فطرت ممناز شخنوران زمان است اسلش از ولايت ايران است بمقتصنائے وارسکیبها وا وارگبها درعالم ساحت بلباس ارباب فقرسری به دېلى كشيده مقدمش مهمه جا مخترم است د قدو م موزونی لزومش درېمه ميافل منعتنمر برجادهٔ استقامت وانز وامتنقهم است وبجال استغنا درمها سل ا توکن تعیم ارباب استعدا د نسبرانجا مایخیاً تیخصیل سعادت میکنند واغینیائے معينه تبقدم حسن ضدمت ذخيره نبيت بزرته خودميكييز لدمعاشش درنهايت یاکیزگی وزنگینی است و کا نتانه اش که ببیت النثیون ا خلاص منتان سب در کال موزونی وکیفیت آفری درا حیان سه پیرسخن آل مکان به سفا بی رونت روب وآب باشی چوں مٹیگاہ آئینہ بلوہ پیرائے نظر ہا میگر دد چوکی ہا مفروش می شود نکته سنجان وموزو نان مقررے که جرولا پینجزی ایں صحبت انددر خدمت شرفيش حاضرخده عندلبي إسا بزمزمه غزلخواني ترزبان ميثوند واز بهام حبتش گلِهائے استفادہ دامن می برنطبیت زمگینش درہمایت

شوخی ورسائیست وحرکات لطیفش در کمال رهنایے وخوش ادایے شورت منثرق ارباب كال است وخنش مزئكامه فروز بزم وجد و حال شمه از نباً مج افعکار مین بهارش بعنیافت سامه نتظران گل افتال حریده شوق میگه دد وآل ایست رماع شعله شمع مسلسل ز دل آید بیرون آهِ دل سوختگان تصل آیر بیرون ایں گہزمیت کمنشمردہ بخاک نتائم انتک کل رنگ بصدخون لآ پربرو بسراج الدبي خال آرزو بتحرير كلام انتيامش وإن گل منت پٰدیر وازنوائے شعر بنبل بہار چاشنی گیرزنگینی گفتگویش سامعدرا نرگسدان میکند و بهار روز مره اش فضائے بزم راجبنستان به مسوده شعرش ببلو بجاغذزرمي برندو نازكيهائ خيالش خوںازرگ اندليته مي حنا تنفينذاش مبيكل بازوئ عشاقست وجريره اش حائل ارباب فال فروغ الخبن موزونانست وشيم وجراغ محفل نكتة سنجات بسيع سخوران دماي شييفنة صحبت ندوتمام عده بأك دارالخلافت آرز ومندمواصلت جود وشمن كمالآمش شيوه مسأومت مضمراست باراب دول خيلص مبتش كيرا و دربسمیع مجامع برنگ الل انگشت نما در بزمے که ورود مقدش می شود نوائے نہنیت بندی گردد و مخفلے کہ رنگ افروز گشت صال نے مرحا ببوامي بيجد حصول صحبتش مبشتاقان اتفافي است روز عرس ميرزاب دام حم

بنبت شاگردیش بزم آرامیگردد وعالمے را از صافیخانه افکار دلهبین منت می گرواند مطلع به تزمین این گلرست به یادآوری طوه تحریرمی یا بر بیست

زىس بردند باخود درلحدهم رنج مخورے سنرد لوحے مزار میکشال از شیمانگورے ميرمحد فصنل نابت نشه كلهش دماغ آرا سے ارباب وجد و حال ونتيجه فكرش سرشق الم كمال افكارمين طرازش برناك نسيربب ر شور افزائے دیوانگانست وگلہائے خیالین مِنْگامہ پیراے نبول طبیتا برغایت انواع و اقسام دقالی شخن آشنا و بهمهید منانت خیال ازال معاصرخودمستثناجميع نكتة سنجان باعتران اسا دبين ترزبان إندوبه بهبار کالات معنویت آمانش گل افتال بتقتصائے غنا نے ذوقی و سحابت فیکر '' رج عے باہل دنیا میت وبرسا سے نشہ فقر باز کستی یا غنیا بحلیہ بے نیازی مندنشین توکل است و ہذروہ ہے احتیاجے سامان طراز عرض تحبل شکوہ بمنش يا استقامت برامن درويتے بيجيده و خاطرات منامطا برش خود را از رسوم اتبذال كشيده غيراز فكرشعر و اليف كتب صوفيه التفاتع امور دیگر نمیت نسخه معنیدے درعلم تصوف از سمد کتابها انتخاب نموده پول عمر *شرفین با* تمام آن و نا نکرده او قات برخےاز تلا مذه اش درتتمیم آل مصرونست ارباب کمال مهواره در فدتش عاضرگشته تمتع وانی برمینها مدر و این مربیتها به واین برمینها می داده و منت و این معنی را دست و مین برا بل روز گارگذاشته مطلع دیوانش چیره افروز بیایش است و نسیم کلام شگفتگی بیایش نزیمت طراز این ریاض -

ر باعی

نشده دمن وصالوشمع جان مرا ببربمشهد بروايذ استخوان مرا نگیں زصفحہ چو برغاست نام چیزہ کشوا سے کہا شدن رِ تو پیدا کن نِشان مرا ابرامهم على خال را فم ازلبش گوش خرد كيين است سيخنش ُنام خدارگین است نسبت نایب دو دمانین سجاجی شفیع خال عالمگیر ميرسد وتخنش حيل عالمكيراست حزاج ازابل سخن ميكبرد فكرش حمين طراز يك عالم بباراست وتخنش مفتضائے رنگهائے گوہر نتاربدہ گوئداش برتال شعرائفوق میکند و مذاسنجی اِئش گوئی مسابقت از اقران میر ما مر با وصعف كم بصفاعتي إسباب معاش خانه اش از هجوم مستعدان زَر كُلْشُن است وشكوه روزم كاركه دلها خرل كروه است اصلابز بإنش نمييت مهواره تر زبان شكرمنع حقيقى بوده با دوستال سرخوش بنگامئه اختلاط است وشيرازه بندمموعه ارتباط نمونه ازبها لطبعش بشتا قال جشمكي مي زند وتبقيب ياوا ورسا بزم سبکیسی را بخیال آن رنگیس خیال می آراید -

در هرمکانے رقص است و در هرجا سرود-ارباب منت بے نی الفت و فراحت سری در لال کارخانه کنید دلگر چین خیارک وسوراک دائن شهوت لالبرز سیکنند و چندے بخیازه حسرت گذرانیده مشغول ن شوند غوش طرفه کارگاہے وعیب تماشاگاه مست به

فرکریمنیت ناگل مصل ترآئے خواجہ سبت اسدعانی الله درنهایت صفا وجلا ترمیب یا فقہ و مها حب کالے کہ موسوم بناکل باشد مذون گر دیدوائٹ و نها حب کالے کہ موسوم بناکل باشد مذون گر دیدوائٹ و نها میان دبی بجال تقطیع و ترئین مزین و محلے گردیدہ جوتی جوتی تبقر بیب زیارت کہ درخقیقت معاہ دیگر باشخاص کہ مربوط اندئبتر گردیدہ داد دل و تن شید مربط اندئبتر الم تجرید و غریب بیشگان باسید قبول و انتخاب آل جامہ برنگ بیشتر الم تجرید و غریب بیشگان باسید قبول و انتخاب آل جامہ برنگ میشتر الم تجرید و دیا رعنا زیبا ساختہ بجبوہ گاہ عرض می آرند۔ مصری گلبا نے مین و دیا رعنا زیبا ساختہ بجبوہ گاہ عرض می آرند۔ مصری کا دوست کراخواہد و میکش کمہ یا شد

دازخواص آن مکان نقل می کنند کداگر غریب وارد آن نزمهت کده گردد فوراً مجنت می رسد از کشرت تما شائے سوا دال تما شاگاه که وت آباد سیت تنگه از دیده مور میگر دو - مر دم از سبح ها زم آن مکاکن یم طرف شام معاو درت می نمایند و و ضمن بازگشت سیر حدایت و ساتین که بر سرشاع و افع است می فرایند غرض دل خوشی کار ا دارد و حبیب نر ا

اختراع مى كنند تعالى شايەنصىيب حمييج دوستان واحباب گرداند -ذکر رمینی مهابت خال دران رنگیتان که عرض کیفیت اوطولے دار د جوانان زگمین ومعرکه گیان سرایا تزئمین تبغربیب گرفتن کشنی واخهار فه وببهلواني فوج فوج فرائم آمده مركدام ببريجي كدمناسب قوت وصعب دامشته إشدميگرند وحركات عجيب وغريب كه موحب تفنن نظارگيال باشد به وقوع آورده ارباب تما نتا لأمخلوظ مي گر دانند در سرگوشه وكمن ار صحتے و در ہرسمت اجهاعی واختلاطی صورت می گردد و شغفی برلها ساست مى كند بعد فراغ اين حركات شيرني بالقسيم كرده مهر كيح بست روانري شود و باز بردزموعود که نیشنبه با شد حاصر آ مده معرکه آرا نی گردد وسیراس کا هم خالی از تطفے نیست اکٹر مردم حسین داردی نئوند و نظارگیاں بتماشات گلچس نبساط می گردند -

ذکر شخن سازان محافل صاحب کما نے و معنی طرازان جامع نمیر مقالے میرزا جان جانا ن زاکت مزاج بہارا متزاجش کروروہ اب و بہوائے گلٹن معنولیت از وسمہ کاری توصیعت منتغنی است صابا بنگر گاہے در کارگاہ مدانچش تارو بود اوراق گل بھار آید مرزم سیس آرا فیست و نامیہ دیں اندلیشہ کہ قلم زگس روزی تبقریب نگارش مقابش علم افتخار برا فراز دیستعد گلشن پیرائے تارسطر کلامش اگرازرگ گل

ترتيب دمهند برجاست ومسودات افكارش بريردهُ چشم بلبل تحريرنمايند · فکر طبع رسا صفائیٰ روز مرہ نجابت گفتگویش مِشا بہ گھت گل مشام آرا کے سامعانست وعذوبت كلامش حول نسيم بهار شورا نكيز حنون طينتياس ا دائے سخن شوخی دار د که نافهم منا للب بے معنیش برد بر آگ تجد د ہتا سراز عالم دیگر برمی آرد وانداز تکلم مکھے میر زدکہ نامستمع ہوش تغبہش گارد بے انتبار ٹنور از نہا دش سرمی زند کلام مکینش نقل گرکم محفل ستا نست ونشه فكرش حهها ئے معنی برستال دیاشنی' دروش طبیعی است و سوزشقش فطري ببداز تحصيل عاوم تنجركب حابنبه شون مجبت الهي بانقطاع علايت بردانته قدم سجادهٔ فقرگذاسشنه و درویشی را بامیزای جمع ساخته عالمے ^{نی}یفنهٔ صحبت ٔگرامیست تاکرا دست د **دروجها نے متناق ہم صحبتے ا**طا كدامكس مساعدت نمايدخواندن شعرش مزه دارد كراگرجان بإرا درمبنب صله او بتواضع بگذرا نندمعنت بهت است ولطف تخنش ناخیخ برلهامیز كەنقەد روانها دركنف نگش آل صرفە فعلتِ اگرچە تقدس ذات اي نشه ^{سنج} معنی ازا*ل رفیع تراست که درسلک موزونان مذکور گر*ود **. بم**کن چوں ز اِنش بفکرشعرگل فشانی دارد بهذا قلم گستاخی رقم سری دریں وا دی کشید امائے عالی ثنان به تمنائے مازست تدبیر کا بحار می برند وتعبتش ميسرنمي آيدروز بخيث نبه درسجد جهآن نمااكثرہے از مترصدان

سادت حضور درین جا کامیاب تقصدی شو ند در دملی کهنه ا قامت گاه ىنىرىنىيت كىكىچى كلبىيت رنگىن بىنزات ئالىاست وتبدىل كان تېيىنە منظور نظر - بطری ندر نصحبت والا کے را دست مید مراز انحاکہ بارات كيثال صميم گوشهٔ خاطرمت بقتصنائے نوازش چوں معنی برنگاز بيك ناگاه ورود فر مود ه کلبه محفر منتظرال را نورانی می فرماید- اگرچه اشفاق عمیارشیا لنهبت بهروضع وتشربيف يحسال امرت ومتعتضائ عنايت توحبه منصوصي بحال ارا دت أشال است نقيرا كنزسه استفاده فيوضات نموده-غويب خانه تم بنزول مفدم نسيا نوام بيت الشرف تجليات گرديده . معنی پاہنے خال از چید اپنے مادشاہی است رنگینی طبعش بتالہ انہ كەلگەبار دريوزەگرى نايدمى نوا نەڭلىن امكان را زيادەازىن گىس گرداندونىي سنحنش بمرتبه كأكزنكهت كالبحته اموز سكروحي شو دبنيتراز مبنيتر شامه را نوانگسنت دنسنه غِزال منى يربضا دارد و درا دائے طف خن ندیشهٔ ساغر ل بسامات م مگرمیه وادال يطرفه بجارمي بردكه سامع بوحدمي آيد سويم اصفركه عرس ميزاب يل مرحوم ا است جمیع شعرائے دہلی برمزارِ البتال مجتمع می شوند و دیوان میرزا را درمیان ًلذاشة افتراح شعرخوانی از انجامی کننه و بعدازیں بندر بجمسودا اشعارخود را بعرسه آ درده از حضار محلبس متوقعه تحيين مي شويزا ول كسبكه تنرون بغزلزا ني ميكندېمي عزيزانت و درحقيةت تقدمين مستحس ال

معنی است شعرش از ابتداد ما انتها ناخن زن دنها است و از اندیشهٔ نکه گیرا مبار مطلعه با مین یا و گاری درین نذکره نبت می شود داک امیست . بدبت بمگشن شیم شهلایت چومی آشام می گردد د کان حسن خوال شخهٔ چول بادام نی گرد

حزیل مهان دیار مندوستان بهشت نشانست و بعلوطبعیت و تفترس فطرت ممتاز شخنوران زمان است اسلش از ولايت ايران است بمقتصنائے وارسکیبها وآ وارگیها درعالم ساحت بلباس ارباب فقرسری به دېلى كىنىدە مقدمش ىممەجا مخترم است وقدوم موزونى لزوش درىم موافل مغتنم برجادهٔ استقامت وانز وامتنقیم است و بجال اشغنا درمها سر معينه تبقدم من خدمت ذخيره نيت بزيرة خو دميكبيز لد معاشش درنهايت یاکیزگی وزنگینی است و کانتانه اش که ببیت النثیرف اخلاص منشان است در کال موزونی وکیفنیت آفری دراحیان سه پیمرسمن آل مکان به صفانی روفت روب وآب پاشی چوں بٹیگاہ آئینہ جبوہ بیرائے نظر ہا میگر دو چوکی ہا مفروش می نثود نیحته سنجان وموزو نان مقررے که جز ولایتیزی ایں معبت اند در نعدمت تشرفیش حاصر خده عندلیب اسا بزمزمه غز لخوانی ترزبان میشوند واز بهاصحبنش گلهائے اشفادہ دامن می برندطبیت زمگینش درنها بیت

شوخی ورسائیست وحرکات لطیفش در کمال رعنامے وخوش ادائے شعرت بمشت ارباب کال است و خنش مزگامه فروز بزم وجد و حال شمه از نتا مج افكارمين بهارش بصنيانت سامعه متطران كل افتأل جريده شوق ميكردد وآن اینت رماع شعله شمع مسلسل ز دل آیر بیرون مسرم دل سوختگا*ن تصل آیربیرو*ل ایں گہرنمسیت کہ نشمردہ بخاک فتائم اشک گل رنگ بصدخون ل رمبرو بسراج الدبي خال آرزو بتحرير كلام انتسامش اواق گل منت پٰدیر وَازنوائے شعربلبل بہار جاشنی گیرزنگینی گفتگویش سامعدرا نرگ دان میکند و بهار روز مره اش فضائے بزم را جینتان - مسوده شعرش بیلو بکاغذزرمی برند و نازکیهائے خیالش خوںازرگ اندیشیہ می حیکا سفیبنداش بہکل بازویے عشاقست وجریہ ہ اش حاکل ارباب فاق فروغ انجبن موزو نانست وشيموح إغ مخل كتة سنجان بسيع سخنوران دملى شييفته صحبت ندو تمام عده بائے دارانخلافت ارز ومندمواصلت جو درمنمن كمالات شيوه ميأومت صمراست إراب دول خيلے محبتش كيرا و در بسیع مجامع برنگ ہلال نگشت نما در بزمے کہ ورود مقدش می مو نوائے تہدئیت بندمی گردد و مخفلے کہ رنگ فروز گشت صلائے مرحا

بهوامي بيجد حصول صحبنش برشتا قان اتفاقي است روزغرس ميرزابرام مح

بنبت شاگردیش بزم آرامیگردد وعالمے را از صافیخانه افکار دلصین منت می گرداند مطلعے به تزمین ایس گلرست یاد آوری عبوه تخریر می یا بر بیست

زیس بردند باخود در کدیم رنج مخورے منرد لوحے مزار میکشال ازشیم انگورے مير محمد المنت نشه كلاش داغ آرا سے ارباب وجد و حال ونتیجه فکرش سرشق الل کمال افکار حمین طرازش بربگ نسیم بہبار شور افزائے دیوانگانست وگلہائے خیالین منگامہ پیراے خبول طبیتا برغایت انواع و اقسام دقایق شخن آشنا و بهمهید متنانت خیال ازال معاصرخودستننا حبيع نكتة سنجان باعتراف اسا دلين ترزبان إندويه بهبار کالات معنویت آمانش گل افتال بقتصائے غنائے ذوقی و نجابت فطر رجعے بامل دنیانیت وبرساے نشہ فقر بازکستی با فنیا بحلیہ بے نبازی مندنشین توکل ست و بذروہ ہے احتیاجے سامان طراز عرض تحبل شکوہ بمنش ياس استقامت بدامن دروين بيحيده وخاطراستغامطا مرش خودرا از رسوم اتبذال کشیده غیراز فکرشعر و الیف کتب صوفیه اتفاتے بامور ويكر نميت نسخه معنيدے ورعلم تصوف از مهدكتا بها انتخاب نموده چول عمر شریفش با تمام آن و فا نکردهٔ او فات برخے از تلا مذه اش در تتمیم آل مصروفییت ارباب کمال بمواره در ندشش عاضرگشته تمتع وافی ربه شینه واین عنی را وسیای سعادت می انگاشتند دیوان مراد ف ترتبیب داده وست برا آل روز گارگذاست ترمطلع دیوانش چیره افروز بیایش است ونسیم کلام شگفتگی بیایش نز مت طراز این رایش -

ر باغی

لشارچوصبی وصالونتمع جان مرا به بربمشهد بروایه استخوان مرا نگی*ں زسفح* جو برخاست نام جهروکشو سے تجاد شدن ز توبیدا کندنشان مرا ابرامهم على خال را قم ازلبش گوش خرد كيين است سيخنش ام خدارگین است نسبت نسب دود مانش سجاجی شفتیع خال عالمگیر ميرسد وتنحنش حول عالمكيراست حزاج ازال تنن ميكيرد فكرش حمي طراز یک عالم بهاراست تسخین مقنضائے رنگهائے گوہر نتار بدہہ گوئها تی برتال شعرائفوق ميكند ويذله نبي إئش گونئ مسابقت از ا تران مير مايد با ونسعت كم بصناعتي لإ اساب معاش خانه اش از بهجوم مستعدان زُم ككشن است و شکوه روز گار که دلها خول کرده است اصلایز انش نمیت ممواره ترزبان شكرمنعم خيقى بوده با دوستال سرخوش منگامئه ختلاط است وشيرازه بندمجموعه ارتباط نمونه ازبباطبعش مشتا قان جشمكي مي زند وتبقيب ياداويها بزم سکیسی را بخیال آن رنگیس خیال می آراید -

یدِسِینا دارد از برلفظ مرتبیه اش در د بیبارد و بهرکلمه اس خون از دید با می میکاند مضامینے در ریخته می آرد که فارسان مضار فارسی زمین گیرمی شوندشعرش چ اشی از دردوانده است بمجرد شنیدن طبا بعٔ را مقاری غم والم میگردا ند و بے انیکه به آمنیکے درست نمایند برقت می آرد فورش تا تیر عجبی است و درکلاش تصرف طرفه -

فكرار بابطرب نعمت خان مبن نواز در مندوستان وهوكش ازنعمتهائے عظمی است دراختراع نغات وایجا د شعبات برطوك دارد وبانایکان میشیں ہیلومی زند وموجد خیالیا کے رنگین است درین یب ربان تضانیف دارد بالفعل سرحبع مغنیان د لمی است و تبقتصائے منا ذا تی غیراز !دنتاه مبیکیس *میرفرونی آرد و درعبد محدمعزالدین طرفه*سازوبرگ داست درع سهائے زر کان حاصر می شود وخود ہم ایز دسم می کند روسا و واعيان شهرمهر ماہے روزياز دہم نجانه اش ہجوم ميكىنىد مبتا بركترت مى شود كهجا بهم نمى رسد لهذا ازصبح مردم سبقت مى كنند وابرص حبست اسعيده صبح می کشد و خفراً گها ریها مشرحی شود در نواختن مین مهارت دارد که شاید وعرصت وجود كبتازس خلق نشده باست بلبت مطرب بيرزم ازىس راه ولهاميزند وست برطينبور وناخن بردل ما مينرند

نهجین نازنینی که تا بر دوشش نشت موش از دماغ چوصدا از تاربر حبت کدوا سئے بیش در نظر باریک بیں چول شیشد اسئے بادہ سی خیز و تارائی بین چول شیشد اسئے بادہ سی خیز و تارائی بین جول شیشته اساز آنیا شود اللہ استال شورا گیز مضراب ناخش تابساز آنیا شود تالہ الج چوصد کے تاراز دلها جسته اند و شعاد صداتا از حضرہ بلند شود قالبہا بیان کدو تهی گردیدہ شور تحبیبہ ابہوا می بیجید و نعمهٔ دیگر طسیح می گردد و آمنگ تی بین بفلک می رسد و فلاله در برم المبید می المگند آشنایان عالم آب را در بسع المکان کدوئے به ازین نظر نه رسیدہ و مشتا قان نعندرا آمنگی براز آمنگ نعمت خال بچوکست نخوردہ ۔ فرقم نعمت خال بچوکست نخوردہ ۔ فرقم میں اواز بلند آشنائی با دہ را باید کدو برد شتن

برادش درتهبیدآلات طرفه دستے دارد تا چهارچهارساعت بجندیں دنگ بنغات بختلف و آبنگهائے بیشی منزنم می شود و لقوت استعدا اعاده باصل آبنگ می ناید موش درتضع آ واز کله مغنیاں می پرد و این صمنعت و قدرت مقدور بهجیک نیست خواندش بجینیت بت برا در زاده اش در نواختن ستار عجب مهارتے دارد طرزے تازه ایجا د کرده تلاشهائے که از سازل کے عده بظهور می آید از سه تار بتقدیم می رساند از اعجوب روزگار است کر را نفاق با قاتها شد و جبت لائے مستو فی از اعجوب روزگار است کر را نفاق با قاتها شد و جبت لائے مستو فی

دست بهم داد مثار البید بسیار رعایت خاطر سنطور می داشت و بعداز انتشار کنرت هم اصبح بیک وتیرو سرگرم ترنم می بود و فرایش ایج اقلیو می کرد و بانشداح خاطر مترنم می گردید .

مناج خال از قوالان است برنگے نغاتش از عالم بنجو دی پیغام ا تیسی از میران نے کوجہ داری راہ از خود می کشاد رنگینی نعنہ اش از ا ہنگ لمبل زگمیں نر ونوایش از ورق گل نا زک ترسامعه در وجد بے اختیار **ب**ود وفضو لیہا ہے شون متدعی نکرار آ ہنگٹ ہوں فامہ ہبزا دہزار نیزنگ دربغل والفاظ صنوش إوجرد فضيل جندين شعبات بهال ففزه مجمل طبعبيت قسم اختطاط عام بكردك غيراز نغماش بيزيج جيز ملنفت ني گر ديد و باكولات ومشر بات نمی بر داخت عداً جن بی مرتبه بامنحان رسید حول مذافن بیانی نفرو درد آشنا بود اکترے دمین نرنم گرییمیکرد غرض که دمش گیرا بود و انرش در دلها رسام فقتم مهرماه بخانه الشمجع بود واكترے از فقرا ومثا يخ كه فدر دان سمع بو دند تشريف مي آور دند وتبيع فوالان عتبرحان مي سن دند وبنوبت نغنه آزمائي مى كروند باعتقاد فقير ترسبيع حاضرين نرجيج دانثنت يسانش جانى وغلامرسول از شراب اير ؛ ده ردحانى خط وافر دارند وخلف الصدق پدراندو با بهرنگراتجا د ببرنبهٔ تنامه دارندکه اصلا فرقے محسوس خبال نمى شوندحيل بالنيهار لطح بود اكثرا لصحبت لإاحتظا ظردا

با فرطنبورجی ارطنبورش ركب جانست كه تابخ كي آمدد بهالا روشه میکرد ونعنداش سوبان که دلها ئے گراں جا ناں بمجرد استاع خراشیدہ میش<mark>و</mark> خرینے صلائے سازش اکٹرے سامعا نرابرقت می آرد وخودش را بوجد كاسهُ طنبورش ازساغرباده در حنبُم متان خوشنا وگردن سازش درنظر لا رنگین ترازگردن مینا تلاشهائے بڑے تاش راصلئے آفریں ہتیا وادا ہائے برداخته بساخته رابياتم سبن درمهوا ميرسد خرطنبورش رااگر برخرعيسلي ترجیج د بندمی منرد و نغمهاش اگر شعبهٔ لحن دا ؤ دی تصور می نمایندمی زیبه در مرکار با دشا ہے نتظمراست و درامثال وا قران خود محترم۔ حسرخار بابی قائش درین فن سان چنگ خمیده و دنجنگی شق سج يسربها ازجيب عمرش دميده ازغايت صنعف سرش حول تاررباب رعشه ناک و مهمواره در غم معیشت معین سینداش چاک بیجاره درخیگ فلاکت گرفتار است گررب الارباب با مرا د او رسد درمستعدان این فن ربانج ازی او مسام الثبوت وكمال مهارت دارد ازمنا مير دلمي است -. غلا**مرم**ح رسازگی نواز تر زبانی سازش سامعه نوا زاست و حزینی آمنگ د بخراش خارا گداز - کمانچه اش در مرکشش تیر ایئے متواز بجانها ميرباند ومصابن متصل ناخن مدلها مي زنشقش در نهايت يخلَّى وصايت ونواسط سازش ستمعازا اختظاظ وانى ارباب اين فن ستنطح مى دانند

بتوقيرش مى يردازند مبثيتر بامثايخ مربوط است وبنجال خودنشه فقر دارد صحتش إبمهه اشخاص كيراست وتعرفين مهمه جايذيرا -رحيم سبن وتنال سبين ازنبائرة ان سين اند رسائی استعداد ايشا ر من این میدمدو در دا قع مخدوم زا ده جمیع منیان اندر سالی حنجرایش میرست نسب گواههی میبدمدو غلغله در بزمنا ہبیدمی افگند وفدرت نغائش گرہ برروئے ہوا مینر ند صالم بنبہ تا بع گلوکه به زندر بمبدوشد بردا زند زورش کمی آن ندارد و آهنگ بائینی موفق كمبرجيد بترفع صوت برداز ندخارج آشكے صورت نه بندد درعا لم كبّ اعجوب روزگار اند و در عرصهٔ دهریدمبارز سبه سالار آمرآ مدنشنیدش تعلیم خرام ببیل بهایان میکند ومعاودت اینگش بمرکز اصول آ واز تلاطمامواج دیا مى ديد يكم تنبيجسب اتفاق اينها وحسين دهولك نوازكه ادرالعصر بود وخسن خال ربابي وگھانسي را مرکمياوجي که بےنظيرونت خود اندبہيئت مجموعی مجتمع بو دند و منگام ابریم بو د طرفه صحبت رو داد درجنب نغات ایتال اصلاشور رعدمسموع نمی شد و درعار تے کہطرح صحبت **و**دب بیں تنخل میرسیدکه صدائے اینها سقف را شگافته برمی جبد رتها مزه ایس صحبت متکن خاطر بودیمصرع؛ یا دایا می که عیش را یگانے واثنتیم؛ مواسم على از للهذه تعمق خان اند واكتباب اير نعمت ازايشاك كرده ذله واني بردائشتها ندآ نارحسن رشادت ازجبين اينهالا بج ونگهت

قبول از خام مصورت فایج کبت برگمینی تمام می خوانند و سامعال را ممنون می سازند در میشیگا و ظل سبحانی درا مثال خود امتیاز دارند وا مراه بیشتروقیر می کنند چرس عنفوان جوانی است و نغمه وصوت در کال مناسبه میمت بول جهوراند و بردلها اثر نغمه اینها متر تب می شود کم بر تبدا تعاق شنیدن شد اشتیافها مایل است نمیکن بے استعداد پیرا حالی ۔

معین الدین فوال اشاد زانه است و در فنون توالی یگانه نوع

نعاتش چون گلهائے گلتن کشمیر خارج از دائرهٔ نتمار و تموج سین آهنگ

چون دور و تسلسل روزگار متعذر الانحصار آمنگش برنگ خامه بهزاد

نغیرا برصفیه بهوا تصویر می کشد و غزال جرب ندصدا را بدامنس در تشخیر

می آرد تردیر غنا وابسته گلوئے اوست و تجوید نواشیفته آرزوئے اوقصه

محصرصافی برازین سامعه را درعالم امکان نیست خداگوش شنوانصیب

کرداناد -

ربت برمانی قوال مطلق غنائهائے تصرّق درعالم سویقی شنبدتی ا و آبنگ نغائش برائے ضیافت سامعه دوستان نمنا کردنی شفش از مختا کی نظرت خیال رسیده و در تمبی فن سبح بیری از مطلع عمرش دمیده باشاه کمال که سروفتار با . وجدوحال اندطرفه ربط است روز شنه بجلسے نعقادی یا به و دست آویز مجع جهت تواجد بیست متصوفه می آید کمیرته بی حبت دست بهم داده بود و در مرم خارج ای افراعال دار د شده بو د که در جنب صولت صدایش آواز کرنائے انفعال می کشد وبشد آہنگ خابح آسنگش و بر اعضائے حاصران قیام می نمود وار باب حال متواجد بو دند وموقون نمی کر دند۔

بر **بانی امیرخانی** آئنگش با عندانست وصدایش متوسط بنداق امیرخال ترنم می دارد و درا دائے نغات خیلے مکین بکار می برد و سامعازا منتظری دارد۔

رحیم خال جهانی از منتبان سرکار امیرخان است خیال را بمزه می خواند و تلاشها بکارمی برد شنیدنمیت -

تشجاعت خال نسبس بكلاونت المي عده اعلى حضرت مى رسد دركبت دعوى دار دليكن الرسد در دلها نيست ضعض منصدياً است و دسار را به ترتيب وتعليع مى بندد و التزام سريج داردشيش مهيئه بسرمه آشنا است ليكن البيصران اورا منظور نميداريم -

ا برامیم خال کلاونت یمرتبه درمجع اتفاق شنیدن شد سامعه آنفدر مخطوظ نگر دید که اعا ده صحبت سخاطر بگذر دشل میربود نیکن بنجے ننگر شا زالج معروف بو دند -

سوادخال منهور مکوله و سواده در و تقے از مثابیر د لی بودندالها چول د لمی کهندا عتبارے نداشتند قدما را تصحبت اینها شغفے بودلیسکن جرانان ایر عصراعتنا به کمال آنهانمی کروند واحترامش در امانل و مستساران بهان وتیره بود-

می میست. **بولیے ضال ک**ا ونت از لازمان بادشا ہست و در حرکہ نا طران شا اعتبار دار دخواندنش قدما بینداست -

گهانسی رام بچها وجی در فن خود مهارت مالاکام دارد اگرساز ش را بجائے چرم ازگلبرگ ترتیب دہند بجاست که حرکات دستن چی برگ بردوئے ہوا خرام دارد گردش انال الم در کال نازی چواطیش شخص تقیم دنها بیت آرمیدگی است وجنبش اصابع از فرط مالای بزیگ اندلیث ذوالعقول در مین ممواری و شجیدگی -

حبین خال دُصولک نواز نا دره روزگار واعوبه اعصار است رتبه نواختن دُ هولک را بررجه قصی رساینده که زیاوه بریم تصور خست الل مهند تفق اندکه به ازین دُهولک نوازاز سرمین و بلی نخو و خانکرده در مجمع با بین تفاخر نقل می کرد که اگر تاشش باه دریک مجمع صجتها امتداد کشد میتوان دُهولک را در مهر راگ بطلق شبه نواخت که شائبه ابتدال در آل ناشد و حاضران تصدین ایم می می کرد ند و در و اقع پد بیضا داشت ناشد و حاضران تصدین ایم می می کرد ند و در و اقع پد بیضا داشت اگر قرص آ نقاب و بهتاب را بجائ خبراش اشعال نمایند سزد و داگر از ای اراک در مرعت میرکرد و از شوخی نگاه می برد بجوامرگرانا به ترصیع

نمایند می سزد به اندمینهٔ بتشخیص می برداخت نبدیل گت می کرد و با نالی حج می تبغهیم می کرد زنگ دگیر برروی کاری آورد. زبانها صر^{ن تح}مین بود و بیانها وقت کم فرس .

متهمناً که از عبله تلا مذه اوست بلیاقت نبلیفت. انتباز دار و واز طرزمند ترکآن است هرچندے که با ونمی رسد حوب بهتراز و در د بلی میست نعم البدل می انتظار ند-

تنهماز دهد معمنواز پرش درسرکار اعظم شاه نوکر به ده و بهیس ساز را می نواخت بالفعل در تمام د بلی نظیرش نیست صنایع بکاری برد که از بچها و ج و دُمولک نواز امکان ندارد و ببیت خواننده هرراگ کوش باشد ورسازخود می نوازد جنانج آنگش مغهوم ستمعان می شود اگرچه بیشتر در طبیعت فیست بولی امرانکارمض داشت لیکن بعد از مصول صحت روایت بصدیت انجامید .

نفرنام شاه درولین سپوچ نواز انهی ادر زاد است درنوان سپوچ نواز انهی ادر زاد است درنوان سپوچ نواز انهی ادم و دُ صولک نوازع ق سپوچ قسے تصرفان بکاری برد که از ناصبه پیما دی و دُ صولک نوازع ق خیالت می چکد و تنیشه حوصله از چا بکرستی بالسن تن بشکستن ی د بر سعاشر بتوقیرتمام سواری به کلیه کشس فرساده می طلبند و سیمتها می دارند و سازی اختراع کرده که جامع چندین سازاست بمصلائ دردد و سیم بچا وج و در شمنش صلا طنبور بری آید هر خیدے که بصر نلارد کمین بصیرت داردابنیائے ویکر نظر آمد که ننگم را موافق قانون واصول باسلوب دُهلولاگ بیکا چ می نواخت و تلاشهائ نازک بظهور میرساند اکترے از طوالف بدستیاری سازشکمش رفص می کر دند و فتورے در ارکان اصول را و نمی یافت شکمش از

كترت ضرب چون ختن سياه ننده بود ـ منوم. تفعی از عمده بهگت بازان است وسختان سبیع شعبده طراز ان مندو ازمنظوران جناب سلطانی است وارباب سرائے خلونخانہ خاتانی امرائے عظیمات ان بجمال توقیر دعوت می کنند وخوالام مجتنش می بانندسا انجالت ازا تسته واسلحد مناسب رسم مر دیار و مر فرقه درخانه اش موجود و جهیا و اساب نرار رنگ نماشا بفراخر صنعت او در کمیسه استعدادی آماده و پیدا امار دمتعدد حول گلبائے رنگارنگ درگشن کار کا مش حاضر وسنرا نوخطان بصید دل نظار گیان دا مرگرفتاری در زیر سنره پنهامی کنند و بیک رسمن جرگه خوش بحالمان به تیرغمزه دلدوزتما شائیاں رانچیه می نسسرمایند صبحانش كميسرخميرا يسفيده سبح فطرت ولميحانش كمقلم نمك مأيده نغمت خانه قدرت خانه اش حلوه گاه بری خانه است و کاشاند ایش رشک آمینه حن نه بهیج و آب میان نا زک کمان برگ گل دا تباب می ارد وسلسایهٔ زلفنب

متكبو بالنبض سنبل لا دراضطراب يسهى قدان ازخرام ارمين درا نداز تسخير دلها وسيه جيان باتمامي سخن كوجون بيام جانها سرجا امردي ازطسيه مردمى عاطل مى شود حيثم ارزو روشن است دسر كالفلے الايم واقع شود ظ نه بنایش رنبک گلش فبله چیران مرصنیف است کرنسبت کمال را بدومنتهی میگردانند ورب النوع مختثان سرنوع است که با بنا فت بيعت اوكلاه نفاخر مي افرا زبهنخ مختصر رميس المختنين ست إبيل فواديه عطائے مدیمالمثال نشاہ وانبال لامرُن برمزی طرطی ناطقتها باوجود نواسنجی بسان مبلل منرار د_استهان نجیدین زبان اشنا است و درنقا ولطيفة كوئى باسلوب ندما درعالم مصاحبت بيئا ازكترت مشن وفرط اختلاط درباب مرسقى دركبت وخيال وغيره اقسامه ايسفن مهارت خلط دار د چنانچه ما بران این مبینیه توقیرش می کنند و بیل درین حالتِ خود را بفقيرى مسوب مى كند وآبا واجداد خود رامتنائخ ميكيرد رعايت حرمتش واجب می دانند که خواندنش خیلے مینچنگی وزگمینی است و درهنیت با مجلس اکا براست و در نشیراے قدہ نشید صوفی قریب باہزار ہر^{ہا}م کی نونه دارد و باین تقریب ساز و برگ معیشت فرانهم می رد و ^{دنه .} جمیع محافل دخیل است ووریهه محامع دلیل با امرازاده الم کے شہر مربوط است وحيل مردمتحل وخوش كوست عقد مجنش درمهمه حا منوط

بهرجاكه وإردرت وطرف ازحلب منغعت متقبور كرويد ازمغتنات است وشهبد طعامہائے الوان در حنب اشتہائے صافش جوع البقر انعفال می کشد و منظم خورونش ملبائع اذكيا مانع مي گردد و در اكل طعام طرفه كمني دارد و درخوا مشرحة عجب اضطرابى خوابيدنش مم ازخالي دسشتے ميست 'وصبح برخاستن وتتحنح درشوشے كرون مم بے وحشة نه اي ممدنظر بركمني و محبت و الائش مراعات إعمل می اید و طبعیت مجوز مفارفت نمی گرد د قابل محبس ولایق مخل .

وكرخواصي وانوطها ازنقالان معتبرد ملى اند و مدسركار با دشاہ منىلك ونتظم درانشا بمضامين رنكيين نشاطآ ورستننئ اند و درگذارش نقوآ كازه ایجادیے بہتا خواندن خیآل ورقص وہم عالمے دارد در محفلے کہ اجماع طوات باشدنشهٔ زگمبنی اینها دوبالاست و د اغ تقریش اوج کراستبروو مزه سم از نه نها لان بیس حمین اند و نو بادگان بیر گلشن در رفضها طراز و درا دا از سرایا ا عاز در شوخی و تنگی آب اختلاط و براے منا دمت قابل ارتباط کا کلماے رسائش چیں عمر دراز خوشنا نر و د نبالہ اسے حثیم سیامیش از حدثگاہ ہم رسا نر قد إيين موزول وگفتگو إيش مهه خوش مضمون. فرد ببرطرف كأنحى كنم تماشا ئيست فدا کنه که فلک فرصنے د**م مارا**

ذكر بارى نقال تلمرا از پر طوطی ایجاد باید نا تعرفیف سنر خطشکم

كيملم خطاننخ برصفح رياحين مى كشد شروع نمايد وزيكارلا بجامركب استعال بایدنود تاسطری از کیفبیت الے صن سنرش برتح ریزواندرسید مبیت حسن مبنرافت جال بودنمی داستم دام در سبزه زنهان بود نمی دانستم^ا شکوه حن نه بمرتبه که نگاه بے محایا مقابلش نوا ندگردید کوصفائی رنگ نه مِرْ كەنظر در دوالى ال جا تواندگرفت انداز خرامش برنگ شاخ گل از نسيم بهار درخم وجيم وعشوه بگامنش بسان حلوه پريزا دان خيال دررم مركسيكه دوچارش شارچول بری زده مد بوش است و مرکه در کنارش را ه یا فنت تابقينه العرحسرت وغوش سنبره بهار درحنب سنبر حسنش حيل موسيخميراست وكدرتة مين درمقا الطلقتش زمير كيير قطعه خوبی مَن خوبی ا واز ببرد هرسیکے به تنها دل چوں شودحبع سردو در کیجا 💎 کارصا حبدلاں شودمشکل تهمكى طالفنهاش موزونست ونقالانش سرايا خرش مضمول دوسه نونهال دگر سمدرین حین مستعد قد کشیدن اندفلک حاسد فرصت نظارهٔ کرامت

رية و المحسن فال المحسن فال بسرست اليان فال خيراية فطرت المتعان المتعان المعان المتعان المعان المعا

زگیر ادائے برحونن منتے بخاطری گذاشت و بہا ترمبہ تی طرح کی گئی نا بہت ہی گماشت تکلم سنجیدہ اش از عالم متانت ووقار و روز فرہ صاف جہانے مسنبط از حس گفتار خوا ندش در نہایت خوبی و در ابنی و قصش در کا خوش آیندگی ورعنائی وروزش در کا شانہ میاں محد ماہ غفر له اتفاقی بود ارباب محفل آنہمہ اختطاط بر داشتن کہ تا حال ہرگاہ ذکرش برمی آمد در صر تجدید صحبت او زمز مرہ بنج تاسف می شوند ۔ کہتے ویک خیا سے در سور تہ مہموع گردید کہ اگر ہم عمراعادہ انس نمائی طبعیت راسیری مکن میبت و استنامت مصو صیحتبش نے چوں تحبی برقی بود کہ کرار صورت نہ سبت ۔

ذکرجنا قوال زیب مجامع اراب وجدو طال وشیم مخطل صوفیه تواجد است با آبنگهاک خری می خوا نموال کشتی بر اسلام معرف و محت وجدد است با آبنگهاک خری می خوا نمروم تصوفه را بسان مرغ نیم سبل مضطرب می گردا ندا قوال منایخ سلف آل قدرستی خفر که گر بتر تدب تهاب سلوک پرداز دگنجائش دارد و افتحار شعرائ صوفید آن بهمداز برکدا گر بقید تعین آرد سفینه بهم کم منتخب و شناط جمیع دوا وین قدیم با شدی تواند ساخت و وجدو طاف هر فرع نفه ای اوست و اضطراب دلها متعلق سازونولی او مدوح جمیع منایخ کمراست و محبوب بمگی نقر او در خانقاه شاه باسط که برا در زاد که صمصام الدوله اند وخود را در فقر او محبوب می کمنند و در مهرمنه ته روز کمیشنبه صمصام الدوله اند وخود را در فقر او محبوب می کمنند و در مهرمنه ته روز کمیشنبه

صجت خاصے منتقدی گر دو نقراء واغنیا را در بابتما شا ہجوم می کنند و ہمہ روز ساع متوفى دست بهم ميدمر وازكترت انتفاص حسين خانه ايشال مثل رينجاء می شود حوں حبل از مازمان ایشاں است بلکه از نربیت یا فشگان تمواره ملترا أن تجبن فيض نشان است واكترے سمانيف ايشاں كه درفن والى طرفه مهارت دارند رطب للسان خصوصیات این محافل وحدانی است نه بیانی فلم اینجارسید وسربشکست . **ذکر رحیم خال و دولت خال و گیان خال و نمرو** إدلا دلیل کمال اینها ^این ست که از اخلات کو**آ**ه و سواد اند که شهرت خوانندگی اینیاں ازفرط وصنوح مختاج بیان نمسیت و در واقعہ ایں مہر حیار برا در درخواندن خیال نظیر ندارد و بایس نازگی و بایس پرداز می خوانند که ب^ت سامع بے اختیار منلذز می شود **و باعتبار کا**ل تعینی دار ند حصوص دولت خا كه نازك مزاجيها ئے معشو قانه او قيامت مى كند پنچم سرما ه درخانه اينها مجمع است جمیع قوالان وارباب غانجتمع گر دیده داد خوش نواسے می دہند وجو ، آں ہنگار محضار پاپ کمال ست سنخیگی صال نی کنند بعد فراغ دیگرا نوبت بابنها ميرمد خيلي انتظاركش بالدكر ديدتا دوكت خال زبال لابرمتر ا شناگرود ند حیول صدامین باریک است و کشرن خلائن مرد م تبلاش تقرب او طرفه سيبها بكارنى برندتا سامعه تندنبا شداحهال شنيدن نبيت بيشترمرد مربيبت

اشخاص خل نعظ خین استمال ی کنند و محروم می روند و رحیم خال کدر سادگی برکارے دار دختی سناستانی دخش ادائیست و انگش در نهایت خاط فریم و دلر بائی امرا باشتیاق و تبلاش اینها را نمتظم سرکارخود با می کنند و دست برست می برند و حرکات نا طایم اینها کداز افراط دادن شراب رزد می شود محموری باشد می شوند چه حرک بینا می سین خوبال مهر روز مخموری باشد و غیرازگفتگوئ مینا و جام حرفے ندارند و کیان خال و تهر و که برادران خورد اندایس با نیز در عالم خود تلاشها دارند و از ایل مجس ذله فریس برمی دارند و مینا می در به می شوند و تا می می شوند و از ایل محبس ذله فریس برمی دارند و می مینا می در به میس خورد و مینا می در به میست فویس کام می حاصر می شوند و عوض کمال می در به میس خاطر خواهی است و محب و میسی و خورس کار می در به میسی و خوره کار می در به کست و خورس کار در در می خورس کار می در به کست و خورس کار می در به کست کار کست و خورس کار می در به کست کار کست و خورس کار می در به کست کار کست و خورس کرد کست و خورس کار کست و خورس کار

اله بندى امردليت مخطط مشتلبزناسب اعضا تركيبش نبها بسيار خوب مى ناير پدرش ازمشا بهيرقوالان بو دخو دش مې خيال را بمزه مىخواند وزگينى بجار مى برد منظورنظر بإست ومنصود خاطر با-

رجی امروسیه فامیست گاریش درنهایت ان کی پهلو بصدائے تار می زند واز فرط تناسب متمیز نمی شود تا فرت ممیزه درست نباشد فرق ازصدائے تارسازش کردن متعذر است و بنجالهائے مروح و ہی که منصف تبدار اگ است زبانش آفنا است و ناطقه اش بایس ساون مغوب زمز مه بیرا -

امردِ مَنْكَام بهراميال بهينگارگش چينياست ولباس يميني در بیشگاه قلعه دارانخلافه مرر وزبزم آ راست و به عاسئے تماشا نیال بهنگامییر بملاحظه رنص او انتخاص مغتبره تمهيد سيرحوك ميكنند ومشاهده حسن ونقرب ابتياع نفائس ونوادر بروئے کار می ارند و بے تکلف مشتریان خود بلاشان تصنع دراطراف مجمع ا وسوار اسبان بادياً گشته صنع آنهي رامعا ئهٔ مي نمايند حلقهُ انبال وہبجوم حبول درجوانب ایں سیرگا ہ متنعذر الانحصار است وكثرت خلائق ازقاميين وفاعدين در دوراين تماثنا كده خاج از دائره شار امورضروری انبیاعی لا مردم موقوف کرده مشغول تفرج می شوند و وج خرمه ونقد فرصت را از کف دا ده خائن وخاسه بخانه میروندادا المے خرامش خاندبرا ندازعا كمحاست والتفاتهائي مخصوش تاراج كن مرد صباحت زنگش از ملاحتِ باج میگیرد وسنرخطش از سنران حمین خراج انسفيد بوشيها بمثار بنوشناست كرگو با درعين شام سجى دميده باگل حإناني است كه درفصنا بخ حمين بے اختيار بالبيده تاغروب فقاب جلوه گربييا کرده مبلنے مغند بیخصیل می نماید وراه خانه می گیرد و مرحیٰدے که اعز تکلیف ى نمايند سخانة بيج كسيرا فدام نمي نمايد مهركه نشيفته او باشدى إيد كه سجا نداش برود واحتظاظ وافي بر دارد-ا سلط**ا نه** امردسیت سب*ره رنگ و درسن د وازده سالگی در قصر طرف*ادا

ونتوخي إ دارد سحركا ربهاے خواندنش عالمے را مفتون و خلقے رامجنول كرده دری عمر قستے تھیں علم موسیقی کردہ کہ مزید ہے برال متصور نباشد درغنچگی بهلو گلهائے شگفتة میزندوباد جو د کمه پر تو حراغ میش نبیت دعوی تهسرگی نتا دارد سامعه ازكم وسعتے ہائے خود درحسترست و باصرہ از كم ظرفنيا ئے گاہ داد درنجلت شب ناصباھے ارصاحبان ابزم آرا بودصحبت مستوفی دست وممةشب بعشرت وانبساط گذشت خارخا رحسرت اعاده فحبنش درولها یاران با قیست شوق ترکیے می خوا مر در گاہے نام زنکولہ نوازی بمرامش بود مراحل امر دیرا قطع کرده چول تعینے از مزاحبل محسوس ٹمی گردید " مال تینیتش برداخت معلوم گروید که در نواختن زکوله ورفص نظیر ندارو بسرخیدےکه میاتش مفتضی حرکان رفص نبود نیکین طبیت بری آ مرکه عبارش محک امتحان رسد مامور كردند درواقع اشغنا وتعينش بجابود بمجرد تهييه رقص حسرت اوست داد ہمہ تن ختیم گر دید گا ہے درعین رقص صدا از کرنگ برمی ورد گاہے ازدو وگاہے از کیمہ غرض طرفہ قدرتے وعجب مشقے ڈات تنور تحيينها برصدك زنكوله اش حربيد وصدك يهديبه أفرينها اصول رامعطل كرد وتهبين قسم مورحياك نوازي دريمين طائفذمعا ئنهردبير که همتا نداشت وبرگ کاه را در دان گرفته مثل بنبل منرار دامستا تهروع بنواسنی کرد و بهزار زبان گو یا گروید بے نکلف از نوا سے او

وجهبه بلبل داستال سازیج فرق کرده نمی شد منطق الطیرجه م مبنا بده رسید.
مسرس روب به شا بده حرکات دلفریش چیم تمنا روش و بازیشه خرامش مغیرخاطرا رسی گفتن نسایم امنگش بهارا فری و شایم نعمه اس عطراً گیس رقصش در نهاییت رکمینی و محبوب و خواندنش در اقصامر شرب به بخیبی و مرخو بی نتخب ارباب جاه و جلالست و شخس اصحاب و جدو ما شخت شخصت نظر را خیره میکند و تصور کمعه جلوه اش قل را نبره - در یا شخصیتش به و سیا تعرف متعدر راست و نیل ما قاتش تقدیم تواضعات سنج متعدر تفاطر خوابی باریاب ذوتی نصیب گرداند و دست نوش متعدر تا این تمنارساند -

نور حدیقه خوش ادائی خمیرایه روشنائی نور با فی از دومنی ای دانی است رفت شانش بر تبدکه امرا بدید ش انتجا دارند و برخے بخانه اش میروم امان خوار داند و برخے بخانه اش میروم خانه اش میروم خانه اش میروم خانه اش میران برار دنگ تجبل در باؤکوکب سواری عده او پر از چائوش و چر بدار بیشتر سواریش سواری فیل است درخانه عمره ای وارد می شود یک رقم جابم رونما تواضع میکنند و میلند و میلند مقدیم بخانه است می فرستند که قبول دعیت می کند رضعتانه دا از جمیس قیاس ایمرد که مزم صحبتش برزاقے آشنا شد باعث خانه خرابی است و نشد آشنا میش بداخی صحبتش برزاقے آشنا شد باعث خانه خرابی است و نشد آشنا میش بداخی کرد که مزم کرداری کار در چل گرد باد و رکشایش مبتانی عالمی بیضا عتم ادا در مرکزی کار

وخلقے سرمایہ بارا بغارت ایستمگر دا و جتنش تاکییہ پراست گیراست والفتش تأنقدى بإقتيت پذيراتمكنش بانكين گومېرېم ترازو وآكې رنگش " إب ورنَّاكُ كُلْثَن تهم مبيلوسخن فهم بيے نظيراست و نحته دان خوش نقرير صفائے روز مرہ اش سامعہ لا در بیسے بہار غرطہ می دید وا دائی محاورہ اش زبانها از گلبرگ می تراشد مصاحبے آیں زگینی اگر نصیب شود خت آرز وست وہدمے بایں شوخی اگر دست دید ہرجہ باشد سمباز و مراعا مجلس وا دب مرتبه کرچندان ادبب می باید تعلیمرگیرند و پاس خاطرجمیع حدما مخفل مبتابكه صاحبان تهذيب خلاف مي إير تلقين يزير بدخوا ندنش خالي از مزه نيست متحن ارباب موسيقي است جنگارا كه باتفعل رائج الوفت دملي است خوب شی کرده بموافعت جمعے ازنسواں که سریحے سگیم و خانم نامد دارد برم آرامی شود وبرے رعایت ہرکدا م سفارشہا می کند چوں خاطریش ہما عزیراست مبرحیر می گوید مبلغے قبول می شود الحال دیدسیت نه شنیدنی فقیر کمیرنبه استفا ده صحب*ت کر*ده به

چمنی از متنا میرد بی است و باد نناه رس و بمقنصنائے کسب کال موسیقی که بپلو نصاحب کالان عصری زند بهمه جامعزز و محترم و تبش بو برل سیلنے لایت از ممتنعات سوائے ایس کمال خوش صحبت و خوش روزمرہ است و سخن در نہایت خینگی می گوید چول از بہار جرانبیش تباش صبح بیری گل کرده غیرازی که کے صرف بنشیدن سرور شوقے داشتہ بانند میل کند بادشاه ہم گاه گاہے یا دمی فرما بند و التفات می کنند نعنه اش طا کر مهوش کا به پرواز و داع سرمید به و آہنگش آب رفته آرزو بارا باز بجوئی می آر د-و ترانیسنجی زبانش از مقراض گوئے سبقت برده اکثرے معاصرا واعرا بیمال او دارند فالی از المبیت نمیت مرامات آشانی می کند یک شب درخاند اش اتفاقی صحبت افتاد تاصیح صحبتها کوک بود۔

ا وبهگیم در دهی مشهور ومعروف اندکه بایجامه نمی پوشند وبدن اسفل را برنگ آمیزے اے خامدنقاش باسلوب قطعه پایجامه رکمین می کنند بے شائبہ تفاوت گل وبرگ که در تھان کیخاب بندرومی نی باشد بقام می کشند و در محافل امراد میروند مهر گز امتیاز پایجامه و ایس رنگرده نمی شود تا پرده از کارش نیفتد فهم پیمکس بکنصندت انهانمی رسد چول خالی از ندرت و غرائب نعیت م غوب دایا آنه به

و بهمینا سے فیل سوار ازمشا بمیرر قاصان ورئیس طائفہ دارات چو بالان نوکر اند بامرا بائین بہنسال ارتباط است رقعہ اورسفا رسش می نولیند واپنہا در قبول می کنند - سابق با غیاد الدوله ربط خاصے بود والیشا بخانہ اوئی رفتند کمیر تربہ برسم تواضع آلات وا دوات تجرع کہ عبارت از گلاہے و بیالہ او خیرہ باشد گذرانیدہ بود چوں مہداش ترصیع داشت ہنقاد ہزار روہیہ قیمت گشت صفیش ہٰداعلی کتمول ۔ ا

خوشحالی را مرحنی از طازمان سرکار اعما دالدوله است طرفه فتانے دارد وعب تعینے در محبس که رفض می کرد واک شرے ازاعیان شهر محبت بودند کو ادر نظرش و قصے نبود واز فرط استغنا پیچ سمت التفاتے وخطا بنے میکر دوخواند شربیارزگین وحرکانش در نهایت مکین بود آسابورا از رام خبی باست واز شهت کال دریمه محافل محترم است و بیش حمیع نغم سنجان کرم کبت خوانیش بقاعده کلاونت بائے فدیم در نهایت مضبوطی وزیر و بمش بقانون استادان باقصے غایت مرف طے نغمہ اس در مهمه حال سرسنر جا وید و آ منگش در مهمه جاروسیب فایت مرف طے نغمہ اس در مهمه حال سرسنر جا وید و آ منگش در مهمه جاروسیب نغمہ بایددید کہ چقدر در نظر آنها وقعی دارد حرمت طلب است وستی حرمت خوان عزت است و شایت موالی عزت ۔

چک مک و مانی در بهارجوانبها طرفه شوخ داشی طبوع جهور بود و باد ناه مجم جا و فرنت کلم می می در این است در در است که است به برور و شور شیب گذاشته اعتبارش دو به نشیب است در در اسکش سامعه برور و شور نغمه اش جنول در سرم بلغها صوت تواضعش می کردند تا نشیم میسری آمد و زر الم سیل را مهش می نمو دند تا را و مدعا و امی شد حالا میم صول محبس به تواضع میسری متونی متعدر است و را بطر آشالیش بے ساحتها کے رسامتعسر -

کالی کدکا از معبر رقاصان است واز فرقه اخرام کیال سیفان یو خال گرخان زیب افزا است و چی سواد دیده سیخیان مرد کمارا مکینش بر تبه که سخن بهزاریچ و تاب بزبان است نامی گرده و خرامش ترریخ که تا قدم برا کره مجلس گذارد اضطراب بدلها راه می یا بدخواندن مشرق نغمه سیانست و قصن دستورانعل چا باب خرامان خالی از تعین نیست وی مندد ساحتها می طلبند و می کنند

ر مبنت و بهجی خوش ا دائی ایش در تبهیج مواد باه و خیل نازک اندا ہائی ہیجان شہوت را *کفیل نغمہ اش بیام حلاوت میرسا*ندوا م^{نگ}ش مصفا منتے بر سامعه میگذار د نعات لاکش باصافی چیرہ او ہمزنگ و آ منگش بصفائح ربك ومهناك طبايع لطيف دانظر ملاخطه بطافتش ملطبعي وامز حربطيف رانگاه بهشا مده لطافتش خواهش فطرى رقصش غيراز خرام بیش مبیت و بدل نز دیک تراست و تعینش در قبول هم آغوشی *ارتبات* وخوش آیند تر سرشنے روبیت آغوش حریفے است و سر روز بهروش خرلیفے و از بهجوم استدعا سرزشته قبول صحبت كم است كاش از سود لنح سرمدرمي آورد از كثرت بكالبعث قافيه وقنش تناك است خانداش بدوش إرانست دعوا خانه بدوش اورامهم و کاشانداش در فبل معاشران است و ا د عائب بغل گیری با ومناسب ومتحتم- فرد

می کشندش چو قدح دست برست می برندش چو کسبو دوش بروشس

گلاب ان فواندنش رائحہ گلاب بمثام می خورد واز ملا خطہ حرکا رنگینش کیفیت شارب دست می دہرنجنگی اے وضعش مطبوع و حاضر جوابیش مہرکس منظررو سموع مکتہ فہم است وسخندان خوش نغمہ است وسلم نغمہ شجان فرح

محوکدام آئینہ سیما شود کسے آئینہ خانہ ایست دوعالم زروئے تو

ا مینه خانه ایست دوعالم زروسے تو درسفانی خانه ایردونغه کردد در مخطے که واردی شود کام عیدگاه بهم درسواد خاطرمعاشران انزای کارد در مخطے که واردی شود کام عیدگاه بهم می رساند و بمجیعے که ورودش واقع می گردد رسم تهنیت بعبل می آیدواله به قدر دانست و شایق ادا نهم و نکته دانسش مانع کرم اختلاطے است برس بیش یا می خورد و که وتش یاعث خود داری پهلواز تکلف خالی میکند برس بیش یا می خورد و که وتش یاعث خود داری پهلواز تکلف خالی میکند رحان بای از ده الری زاده باست سیابی رنگش بهنراد تصویم سیاه قلمی منظور صاحب نظران و رسائی رنگش بمثابه نشتر فصا د باعث تحریک سیاه قلمی منظور صاحب نظران و رسائی رنگش بمثابه نشتر فصا د باعث تحریک سیاه قلمی منظور صاحب نظران و رسائی رنگش بمثابه نشتر فصا د باعث تحریک سیاه قلمی منظور صاحب نظران و رسائی رنگش بمثابه نشتر فصا د باعث تحریک گری جال خال دو که استعداد است و سرم که حیات درم دو که ما روح افزا

سکناتش شوخی میز و حرکاتش فتنه انگیز بهرمخل که وارد می شود خودرا از کلف می دز دد و از دست بر دیموس تحوظ بدر می تبهد می گویند نامیاش سربسته ا و مهرش ناشکسته سده

> خطش نکردهٔ انی بنقش بنزاد است که این سیاه قلم کارخوب استا داست

ینا با نی از ملانده محضوصه نغمت خان است ولمبل زبان ا و غزل خوال اگر قلمه زمرد به تحریر وصفش مخترع شودمی سنرد که سرسنه ی بها آ رہنگ والبیة صلائے اوست و تراق ہارگزید بائے فراق سا زونوا او استقامت اوج گرانی ہائے نعنہ اش بمرتبہ کة انفس لمبذشود درمین شد و مرنغهٔ صدایش سبان تارشعاع آفیاب، باسان می بیوندد و فدرت موشكا فبهائے انداز نصرفاتش مِثابِكة افهم سليم اوراك نما يُدكَّره برتار ہوا می بندد امنگ رسایش بیان اندیشه ذوانعقول فلک پیما ونغیه مبنیدش برنگ فكرنجم ا و ج كرا نقرير وليذيرش سندمعا تنسرت ميشيگان ونهيكترانش دستورالعل عشرت طرازان دمنهمن مبرخن لطبغه رگیبنی مضمر و درا دلئے سرحی^ن طینتے خاصے مذفع وستترکس ادائین از حن دگیرال جیبال تراست وكطعت مقالش أز نفخ و دلال اين وآل خوش آينده تر سامعه كه آشنائ آہنگٹش گردیدازمسموعات دیرمتعفی است و ذالفتہ کہ متلذذ برنغائے

ن من تشریر از باشنی نوائے دیگرال منزوی مقدمش در به جا عرا زاکساب است وخواندنش در به حال عشرت استاب م

طوطي شاخسارخشنوا بئ كحال بابئ مها فيشقش درموتقي حوب · امن اقصے غابت کمال ست و تربیبی در رقص خوش ا دائی بجال عظمت وجلال من درمحل إد ثنابي نرم آرابود و درحلقه نوسنجي تحن سرا دريب ولا کراز سوائحهٔ ناورتنامهی مزاج با دشاه دین بینا ه از استماع سازونوا تحات ورزيده ونعنهٔ ارباب نغه باک قلم شروک وموقوت گرديده بايي تقريب صحبنش سيبهرا مد والاممتنعات غفله بود وخواندنش موافق ضوابط كلاوت بحى إست بسار تركميني وخربني منيحوانه وسامعدا بدائره تواجدمي نشاند مِيْتر خيال نعمت خان كه مسوب مربا دنتاه غازيست استعال مي نمايد وابواب بساط برروط متتاقان مي كشايد مبتابه مشاف كه الرَّ كليف صحبت روز وشب نمایند حیل مبل مهارغزل حوامنت و برنگ قطعیمن از زرا خودگلفشان غالی از مکین وا دا نمیست از شوخهها اشناست و باعتباراً داب وآبئن درامثال واقوإن تتثنخ مركه طلبيدخط مستوفى بردامتت ورقم فتش بربوح خاط بگاشت۔

مرشنی رنجین ونجنهٔ روانی و ما بائی رنگینی بها ردلبذیرش برنگ نیمر بهار مین را می انبها و بها را منگی نفات بنیطیرش کادسهٔ بن م ریاص زمی خاناط به گوئیما بمیش و رعالم بدایت بون فکر بسیر به زینوی و رئیسی و زنتالیها یش بسان قل نزب در به بت خش مزکی نمینی حرکات و سکناتش به موزون و مرغوب خرام دا دا بیش به نوش اندام دخوش اسل سکناتش به موزون و مرغوب خرام دا دا بیش به نوش اندام دخوش اسل در عالم کست نشی گیرو در فضائے خیال چون خیال نظیر بے نظیر طبیغنز الفت بیراست و مزاجش بوفا آشنا کنورکه نهال نوخیز بین مین است و بوز دنی قلر رشک میگوش میشوقه صاحبی میآن محرکه اه است که سند معاشرت بینیگا اندوس آمد می میشوند بینیگا اندوس آمد می میشوند با نسان می به داست خانه ایشان می به میشوند و میشوند بینیگا می گردید -

بینا و تنو مقدم این طایفه با عتبارص سرتارد کمال دجابت و حسن غنا و تناسب ایج داعضا به نظر جناب با دشای بورد و مورد عایت امنهای اکنول بطورخو د بزم آرائی شنا قانست و زنگ فرونه جهیکلیف آمنهای اکنول بطورخو د بزم آرائی شنا قانست و زنگ فرونه جهیکلیف آردومندان خراش بیل که بحرکات رقص آشناگر دید شوخیین و زنغمه بلند میگرد د و صدایش مرگاه که با وج کشیفل آفری فضائی جواننگ می ناید میگرد د و صدایش مرگاه که با وج کشیفل آفری فضائی جواننگ می ناید و تخیف رونم استیزیک و تقیقت رنگینی روزم و ایش سامعه را میگلشت بهارمیه و قدم استیزیک و تقیقت برد و محاوره است افنون بنجو دی گوش دلهایم نواند و ایمان به زاکته و انداز می می میشری و نادیدگان برا را در و ما در و ما می آمند خینهان را دا در این می تا در می آمدو می آمدو می این میشری و نادید گان جن را دام اختلاطش کرسه خینهان را دا دا ید و مجتنش سیری و نادید گان جن را دام اختلاطش

